

การใช้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

ปริญญานิพนธ์
ของ
ธมลวรรณ เกียรติก้องศิริ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
มกราคม 2544
ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การใช้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

บทคัดย่อ
ของ
ธมลวรรณ เกียรติก่อังศิริ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
มกราคม 2544

h 2222

11/11/11

ธมลวรรณ เกียรติทองศิริ. (2543). การใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย. ปรินญาณิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : ภัณฑิวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์ สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์, อาจารย์ สมชาย วรรณญาณไกร.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการใช้ ความพึงพอใจ และปัญหาในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ตลอดจนเปรียบเทียบความพึงพอใจ และปัญหาในการใช้บริการสืบค้น จำแนกตามระดับชั้นปี และประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 440 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ และมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ F-test

ผลการวิจัย มีดังนี้

1. นักเรียนที่มาใช้บริการสืบค้นสารสนเทศ ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อทำรายงานประกอบการเรียนเป็นอันดับแรก โดยใช้บริการ 2 – 3 ครั้ง / สัปดาห์ มากที่สุด และส่วนใหญ่ใช้เวลาในการสืบค้นแต่ละครั้งน้อยกว่า 5 นาที ฐานข้อมูลที่นักเรียนเลือกใช้มากที่สุด คือ ฐานข้อมูลหนังสือ และวิธีที่นักเรียนใช้ในการสืบค้นมากที่สุด คือ การค้นโดยใช้ชื่อเรื่อง สำหรับวิธีที่นักเรียนเลือกใช้มากที่สุด เมื่อไม่สามารถค้นหาสารสนเทศจากฐานข้อมูลได้ คือ ให้เพื่อนช่วยค้น
2. นักเรียนมีความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศในด้านการให้บริการ ด้านระบบการสืบค้น และด้านผลการสืบค้น ในระดับปานกลางทุกด้าน
3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศ พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นปีต่างกัน มีความพึงพอใจด้านการให้บริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง สำหรับนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ต่างกัน มีความพึงพอใจในด้านผลการสืบค้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ระดับปานกลาง มีความพึงพอใจมากกว่านักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ระดับน้อย ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง
4. นักเรียนมีปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศในด้านการให้บริการ ด้านระบบการสืบค้น และด้านผลการสืบค้น ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาด้านตัวผู้ใช้อยู่ในระดับน้อย
5. ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นปีต่างกัน มีปัญหาในการสืบค้นในด้านต่างๆ ทุกด้านไม่แตกต่างกัน สำหรับนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ต่างกันมีปัญหาด้านการให้บริการ และด้านระบบการสืบค้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในระดับมาก และปานกลาง มีปัญหาในการสืบค้นทั้ง 2 ด้าน มากกว่านักเรียนที่มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในระดับน้อย ส่วนปัญหาด้านผลการสืบค้น พบว่า มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในระดับมาก มีปัญหามากกว่านักเรียนที่มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในระดับน้อย สำหรับปัญหาด้านตัวผู้ใช้ไม่พบความแตกต่างกัน

**THE INFORMATION SEARCHING THROUGH COMPUTER BY MATTHAYOMSUKSA STUDENTS
AT SUANKULARBWITTAYALAI SCHOOL**

**AN ABSTRACT
BY
THAMONWAN KIATKONGKEEREE**

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Arts degree in Library and Information Sciences
At Srinakharinwirot University
January 2001**

Thamonwan Kiatkongkeeree. (2000). *The Information Searching Through Computer by Matthayomsuksa Students at Suankularbittayalai School*. Master thesis, M.A. (Library and Information Science). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Suphat Songsaengchan, Mr. Somchai Warunyanugrai.

The purpose of this study was to investigate use characteristics, user satisfaction, and problems of using the information retrieval service provided for students at the Library, Suankularbittayalai School. User satisfaction and use problems of students were compared according to students' class levels and levels of experience in using computers. Stratified sampling was applied to draw a sample of 440 secondary students who were studying at class levels 1-3 (Matthayomsuksa 1-3) during the second semester of the academic year 1999. Data collection tool was a set of multiple-choice and rating scale questionnaire. Data were analyzed using percentage, means, standard deviation, and F-test.

The study reported the following findings:

1. In investigating use characteristics, it was found that for the majority of students, the main objective of using the information retrieval service was to do their class assignments; the frequency of use was 2-3 times a week; and the length of each use was less than 5 minutes. The most extensively used database was the book database. When students did not find the information they searched for, the solution most preferred was to ask their friends for help.
2. Regarding user satisfaction, the analysis showed that students were satisfied with all aspects of information retrieval service at moderate level. These aspects included services offered by the library, information retrieval system, and search results.
3. The result of comparing students' satisfaction of using the service indicated that students of different class levels had different satisfaction with services offered by the library, with a level of significance at .01. Students of class level 1 and 2 were more satisfied with the service than students of class level 3. No significant differences were found among the three class levels relative to information retrieval system and search results.

It was also found that student with different level of experience in using computers had different satisfaction with search results, with a level of significance at .05. Students who had moderate level of experience were more satisfied with the service than those with low level of experience. No significant differences were found among students with different levels of experience relative to services offered by the library and information retrieval system.
4. Students had problems in using the service at moderate level. Such problems occurred in the areas of services offered by the library, information retrieval system, and search results. Problems arising from the users themselves are at low level.

5. No significant differences were found among the three class levels relative to problems in using the service.

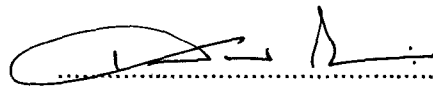
Students with different levels of experience in using computers had different problems in using services offered by the library and information retrieval system, with a level of significance at .01. Students with high and moderate level of experience had higher level of problem in using services offered by the library and information retrieval system than those with low level of experience.

Regarding search results, it was found that students with different levels of experience in using computers had different problems about search results, with a level of significance at .05. Students with high level of experience had higher level of problem concerning search results than those with low level of experience. No significant differences were found among students with different levels of experience in using computers relative to problems arising from the users themselves.

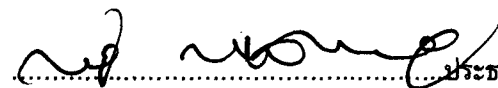
ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
การใช้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

ของ
นางสาวธมลวรรณ เกียรติก้องศิริ

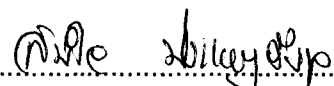
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

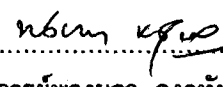

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
วันที่ ๒๓ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๔

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์)

.....กรรมการ
(อาจารย์สมชาย วรรณญาณไกร)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์สมใจ ประเสริฐจรัสกุล)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์พวงผกา คงอุทัยกุล)

ประกาศขอบคุณการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากรองศาสตราจารย์ สุวัฒน์ ส่องแสงจันทร์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และอาจารย์สมชาย วรรณญาณไกร กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง จนกระทั่งปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ สมใจ ประเสริฐจิริงกุล และอาจารย์พวงผกา คงอุทัยกุล ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการในการสอบเพิ่มเติม

ขอขอบพระคุณอาจารย์เพ็ญแข ประจงใจ อาจารย์จีระพล คู่มณี และอาจารย์อมรรัตน์ อรุณมาศ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณบรรณารักษ์ และอาจารย์แนะแนว โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือให้ข้อมูล และประสานงานช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลแก่ผู้วิจัย ตลอดจนขอขอบคุณนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

กราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร. อารีย์ ชื่นวัฒนา ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการเขียนบทคัดย่อ ฉบับภาษาอังกฤษ

ขอขอบพระคุณอาจารย์อัญชลี ประกายเกียรติ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และนายประสิทธิ์ จอมศรี หัวหน้างานห้องสมุด โรงเรียนวัดสุทธิวราราม ที่ได้ให้โอกาสแก่ผู้วิจัยในการลาศึกษาต่อ และขอขอบคุณเพื่อนครูโรงเรียนวัดสุทธิวรารามทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา

ขอบคุณคุณรุ่งนภา ศรีเสน่ห์จิต คุณกิตติพร เพชรพราว และคุณอุบลรัตน์ ยี่รงค์ ที่ให้คำแนะนำ และให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัย รวมทั้งเพื่อนๆ ในรุ่นทุกคนที่เป็นกำลังใจในการแก้ไขปัญหา และอุปสรรคให้กับผู้วิจัยตลอดมา

คุณค่า และประโยชน์อันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่บุพการี และบูรพาจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่าน

ธมลวรรณ เกียรติก้องศิริ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	2
	ความสำคัญของการวิจัย.....	2
	ขอบเขตของการวิจัย.....	3
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	3
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	3
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
	สมมุติฐานในการวิจัย.....	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
	ห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย.....	6
	ประวัติความเป็นมา.....	6
	บริการและกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน.....	8
	บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย.....	10
	โปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS.....	10
	ระบบการสืบค้นสารนิเทศด้วยโปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS ของห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย.....	13
	การสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย.....	14
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
	งานวิจัยในต่างประเทศ.....	31
	งานวิจัยในประเทศ.....	33
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	41
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	41
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	42
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
	ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ของนักเรียน.....	49
	สภาพการใช้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย.....	52

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
4(ต่อ)	ความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย.....	63
	เปรียบเทียบความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย.....	67
	ปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียน โรงเรียน สวนกุหลาบวิทยาลัย.....	71
	เปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย.....	76
	ข้อเสนอแนะการให้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย.....	81
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	82
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	82
	สมมุติฐานในการวิจัย.....	82
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	82
	สรุปผลการวิจัย.....	84
	อภิปรายผลการวิจัย.....	87
	ข้อเสนอแนะสำหรับห้องสมุด.....	93
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	94
	บรรณานุกรม.....	95
	ภาคผนวก.....	99
	ประวัติย่อผู้วิจัย.....	114

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของแต่ละระดับชั้นปี.....	42
2	วิธีการเรียนรู้การใช้คอมพิวเตอร์.....	49
3	ความถี่และการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการทำงานและกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียน.....	50
4	ระดับประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ของนักเรียน จำแนกตามระดับชั้นปี.....	51
5	วัตถุประสงค์ในการสืบค้นสารสนเทศของนักเรียน.....	52
6	ความถี่ในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศของนักเรียน.....	53
7	เวลาที่ใช้ในการสืบค้นสารสนเทศของนักเรียน.....	54
8	ฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้นสารสนเทศ.....	55
9	วิธีการสืบค้นที่ใช้สืบค้นจากฐานข้อมูล BOOK.....	56
10	วิธีการสืบค้นที่ใช้สืบค้นจากฐานข้อมูล VDO.....	57
11	วิธีการสืบค้นที่ใช้สืบค้นจากฐานข้อมูล SERIAL.....	58
12	วิธีการสืบค้นที่ใช้สืบค้นจากฐานข้อมูล CDROM.....	59
13	วิธีการสืบค้นที่ใช้สืบค้นจากฐานข้อมูล ANNO.....	60
14	สรุปวิธีการสืบค้นที่นักเรียนใช้สืบค้นจากฐานข้อมูลทั้ง 5 ฐาน.....	61
15	วิธีที่นักเรียนเลือกปฏิบัติเมื่อไม่สามารถค้นหาสารสนเทศจากฐานข้อมูลในคอมพิวเตอร์.....	62
16	ความพึงพอใจของนักเรียนในด้านการให้บริการ.....	63
17	ความพึงพอใจของนักเรียนในด้านระบบการสืบค้น.....	64
18	ความพึงพอใจของนักเรียนในด้านผลการสืบค้น.....	65
19	สรุปความพึงพอใจในด้านต่างๆ ในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศ.....	66
20	เปรียบเทียบความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นของนักเรียน จำแนกตามระดับชั้นปี.....	67
21	เปรียบเทียบความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นของนักเรียนในด้านการให้บริการ ระหว่างนักเรียนที่มีระดับชั้นปีแตกต่างกันเป็นรายคู่.....	68
22	เปรียบเทียบความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นของนักเรียน จำแนกตาม ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์.....	69
23	เปรียบเทียบความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นของนักเรียนในด้านผลการสืบค้น ระหว่างนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์แตกต่างกันเป็นรายคู่.....	70
24	ปัญหาในการสืบค้นของนักเรียนด้านการให้บริการ.....	71
25	ปัญหาในการสืบค้นของนักเรียนด้านระบบการสืบค้น.....	72
26	ปัญหาในการสืบค้นของนักเรียนด้านผลการสืบค้น.....	73
27	ปัญหาในการสืบค้นของนักเรียนด้านตัวผู้ใช้.....	74
28	สรุปปัญหาในด้านต่างๆ ในการสืบค้นของนักเรียน.....	75
29	เปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นของนักเรียน จำแนกตามระดับชั้นปี.....	76
30	เปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นของนักเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการใช้ คอมพิวเตอร์.....	77

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
31	เปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นของนักเรียนด้านการให้บริการระหว่างนักเรียนที่มี ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์แตกต่างกันเป็นรายคู่..... 78
32	เปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นของนักเรียนด้านระบบการสืบค้นระหว่างนักเรียนที่มี ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์แตกต่างกันเป็นรายคู่..... 79
33	เปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นของนักเรียนด้านผลการสืบค้นระหว่างนักเรียนที่มี ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์แตกต่างกันเป็นรายคู่..... 80
34	ข้อเสนอแนะอื่นๆ ของนักเรียนในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศ..... 81

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 เมนูการสืบค้น.....	15
2 แสดงเมนูย่อยเมื่อใช้ทางเลือก C.....	16
3 แสดงเมนูย่อยเมื่อใช้ทางเลือก S.....	17
4 ตัวอย่างการระบุค่าค้นโดยใช้เขตข้อมูลชื่อผู้แต่ง.....	21
5 แสดงรายละเอียดที่สืบค้นได้ในฐานข้อมูลหนังสือ.....	22
6 แสดงข้อความที่ปรากฏบนหน้าจอเมื่อไม่พบข้อมูลตามกำหนด.....	24
7 การเปลี่ยนฐานข้อมูลจากหน้าจอแสดงผลการค้น.....	25
8 การสืบค้นจากหน้าจอแสดงผล.....	26
9 แสดงรายละเอียดที่สืบค้นได้ในฐานข้อมูลวิดิทัศน์.....	27
10 แสดงรายละเอียดที่สืบค้นได้ในฐานข้อมูลวารสาร.....	28
11 แสดงรายละเอียดที่สืบค้นได้ในฐานข้อมูล CD-ROM.....	29
12 แสดงรายละเอียดที่สืบค้นได้ในฐานข้อมูลบรรณนิทัศน์.....	30

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถในวิชาการที่จะเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา โดยมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ให้นักเรียนรู้จักคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ นอกจากนี้ยังเน้นให้นักเรียนเรียนรู้แบบแสวงหา ลงมือค้นคว้า และทำงานด้วยตนเอง โดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งวิทยาการที่สำคัญในการศึกษาค้นคว้า (กรมวิชาการ. 2536 : 3) ทั้งนี้เพราะห้องสมุดโรงเรียนเป็นแหล่งรวบรวมวัสดุสารสนเทศทุกชนิด ได้แก่ หนังสือ วารสาร นิตยสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ สื่อโสตทัศนทุกชนิด รวมทั้งวัสดุอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับหลักสูตรในปัจจุบัน เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนของครู และนักเรียนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งจะต้องปรับปรุงระบบการทำงาน และการให้บริการที่ทันสมัย (สุริทอง ศรีสะอาด. 2536 : 10) เพื่อให้ครู และนักเรียนได้มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรทางการเรียนการสอนทุกชนิดได้อย่างรวดเร็ว สะดวกสบาย โดยไม่ต้องเสียเวลา

การดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน จะเกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่ในห้องสมุดทุกชนิด เพื่อให้ผู้ใช้เข้าถึงสารสนเทศ และนำสารสนเทศเหล่านั้นออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ดังนั้นบรรณารักษ์จึงได้จัดทำเครื่องมือช่วยค้นต่างๆ เช่น การทำบัตรรายการ บัตรดรรชนีวารสาร การพิมพ์รายการบรรณานุกรมหนังสือใหม่ เป็นต้น เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาวิธีการจัดทำเครื่องมือช่วยค้นต่างๆ ล้วนเป็นงานที่ทำด้วยมือ แต่ในปัจจุบันวัสดุสารสนเทศที่ผลิตออกมามีจำนวนมาก และบันทึกไว้ในรูปแบบต่างๆ กัน เช่น ซีดีรอม (CD-ROM) คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) วิดีทัศน์ เป็นต้น ประกอบกับการดำเนินงานในรูปแบบเดิมล้าช้า ไม่สามารถสนองความต้องการของผู้ใช้ได้ทันทั่วทั้ง ด้วยเหตุนี้ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาหลายแห่งที่มีความพร้อมในด้านงบประมาณ และบุคลากร จึงเริ่มนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้กันมากขึ้น เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการจัดการ และการดำเนินการของห้องสมุด ทั้งในด้านการเทคนิค และการให้บริการ (ลานนา ทวีเศรษฐ. 2531 : 1)

เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีบทบาทต่อห้องสมุดในประเทศไทยเป็นเวลานานพอสมควร โดยเริ่มตั้งแต่สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT) ได้นำโปรแกรม CDS/ISIS ซึ่งได้รับการพัฒนาโดยองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) เข้ามาใช้สำหรับการสืบค้นสารสนเทศ ซึ่งใช้ได้กับภาษาอังกฤษเพียงภาษาเดียวเท่านั้น ต่อมาไมโครคอมพิวเตอร์ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ จึงได้จัดทำโปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS ออกเผยแพร่ และอนุญาตให้สถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นำมาพัฒนาให้สามารถใช้งานได้กับภาษาไทย หลังจากนั้นหน่วยงานต่างๆ ที่ทำงานเกี่ยวกับสารสนเทศได้นำโปรแกรมนี้ไปใช้อย่างแพร่หลายมากขึ้น จนถึงระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา (สมภารถ ปັນสุข. 2535 : 10)

สำหรับโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยเป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศในการให้บริการด้านสารสนเทศ ดังนั้นห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จึงนำโปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS มาใช้ในการจัดเก็บฐานข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือ วิดีทัศน์

บทความวารสารภาษาไทย ซีดีรอม และหนังสือที่ได้รับรางวัล รวมทั้งให้บริการสืบค้นข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยมีเทอร์มินัลสำหรับการสืบค้นจำนวน 12 เครื่อง เชื่อมต่อเข้ากับระบบเครือข่ายระยะใกล้ (Local Area Network : LAN) เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ครู-อาจารย์ และนักเรียน ในการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ จากฐานข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์แทนการใช้บัตรรายการ (อมรรัตน์ อรุณมาศ. 2541 : สัมภาษณ์)

บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยระบบคอมพิวเตอร์ของห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 และได้มีการประชาสัมพันธ์ และกระตุ้นให้มีการใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นสารสนเทศของห้องสมุด รวมทั้งได้มีการสอนวิธีการสืบค้นด้วยระบบคอมพิวเตอร์ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นครั้งแรกในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 จนกระทั่งในปีการศึกษา 2542 นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 จะเป็นนักเรียนที่ผ่านการเรียนรู้การใช้คอมพิวเตอร์สำหรับค้นหาสารสนเทศของห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ซึ่งจากการเปลี่ยนแปลงสภาพการให้บริการสืบค้นสารสนเทศ ประกอบกับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้รับวิธีการเรียนรู้ใหม่ๆ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการให้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้น และปัญหาในการสืบค้น ของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการให้บริการสืบค้นสารสนเทศ ของห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการให้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
3. เพื่อศึกษาปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
4. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จำแนกตามระดับชั้นปี และประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์
5. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จำแนกตามระดับชั้นปี และประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้ห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยนำไปปรับปรุงระบบการบริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ ให้สามารถสนองตอบต่อความต้องการในการใช้บริการสืบค้นข้อมูลของผู้ใช้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางให้ห้องสมุดโรงเรียนต่างๆ นำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับการให้บริการสืบค้นสารสนเทศของห้องสมุดนั้นๆ รวมทั้งสามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับห้องสมุดโรงเรียนที่ต้องการนำโปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS มาใช้กับงานให้บริการสืบค้นสารสนเทศ และนำไปพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพห้องสมุดนั้นๆ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร

ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2542 ของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จำนวน 2,412 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2542 ของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ที่ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มจากประชากรด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้ระดับชั้นปีเป็นชั้น (Strata) และใช้นักเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม (Sampling unit) จากนั้นได้สุ่มนักเรียนมาห้องเรียนละ 10 คน จากทุกห้องเรียน ทั้ง 3 ระดับชั้นปี รวมทั้งสิ้น 44 ห้องเรียน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 440 คน

ตัวแปรที่วิจัย

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 ระดับชั้นปี ได้แก่

1.1.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1.1.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1.1.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.2 ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่

1.2.1 มาก

1.2.2 ปานกลาง

1.2.3 น้อย

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 ความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์

2.2 ปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นปีที่ 1-3 ของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 ซึ่งนักเรียนกลุ่มนี้ได้ผ่านการเรียนรู้วิธีการสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์มาแล้ว

2. สภาพการใช้ หมายถึง สถานการณ์ที่เป็นจริงในการใช้บริการสืบค้นข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ประกอบด้วย

2.1 ฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้น หมายถึง ฐานข้อมูลที่มีให้บริการของห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ประกอบด้วย 5 ฐาน คือ

2.1.1 ฐานข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือ มีชื่อเรียกว่า "BOOK"

2.1.2 ฐานข้อมูลเกี่ยวกับบทความวารสารภาษาไทย มีชื่อเรียกว่า "SERIAL"

2.1.3 ฐานข้อมูลเกี่ยวกับวิดิทัศน์ มีชื่อเรียกว่า "VDO"

2.1.4 ฐานข้อมูลเกี่ยวกับซีดีรอม มีชื่อเรียกว่า "CDROM"

2.1.5 ฐานข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือที่ได้รับรางวัล มีชื่อเรียกว่า "ANNO"

2.2 วัตถุประสงค์ในการสืบค้น หมายถึง จุดมุ่งหมายของนักเรียนในการใช้ฐานข้อมูลแต่ละฐานในการสืบค้น เช่น เพื่อทำรายงาน เพื่อค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อความเพลิดเพลิน เป็นต้น

2.3 ความถี่และเวลาในการสืบค้น

2.3.1 ความถี่ในการสืบค้น หมายถึง จำนวนครั้ง/สัปดาห์ ของนักเรียนที่มาใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นสารสนเทศ

2.3.2 เวลาในการสืบค้น หมายถึง ระยะเวลาโดยเฉลี่ยที่ใช้ในการสืบค้นสารสนเทศตั้งแต่เริ่มทำการสืบค้นจนกระทั่งยุติการสืบค้น โดยไม่คำนึงถึงจำนวนฐานข้อมูล และรายการที่ใช้ในการสืบค้นแต่ละครั้ง

2.4 วิธีการสืบค้น หมายถึง กลวิธีที่ใช้ในการค้นมีทั้งหมด 6 วิธี ประกอบด้วย

2.4.1 การค้นโดยใช้ชื่อผู้แต่ง และนามสกุล หมายถึง การค้นโดยพิมพ์ทั้งชื่อผู้แต่ง และนามสกุล ที่ถูกต้อง โดยจะต้องพิมพ์ au=นำหน้าชื่อผู้แต่งทุกครั้ง ตัวอย่างเช่น พิมพ์ au=คึกฤทธิ์ ปราโมช

2.4.2 การค้นโดยใช้เฉพาะชื่อผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมาย \$ หมายถึง การค้นโดยใช้วิธีการตัดปลายคำ (Truncation) ที่ชื่อผู้แต่ง โดยพิมพ์เฉพาะชื่อผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมาย \$ โดยไม่ต้องเว้นวรรค ซึ่งจะต้องพิมพ์ au=นำหน้าชื่อผู้แต่งทุกครั้ง ตัวอย่างเช่น พิมพ์ au=คึกฤทธิ์\$

2.4.3 การค้นโดยใช้ชื่อเรื่อง หมายถึง การค้นด้วยชื่อเรื่องของหนังสือ วิดิทัศน์ ซีดีรอม และชื่อวารสาร ซึ่งในการค้นจะต้องพิมพ์ ti=นำหน้าชื่อเรื่องทุกครั้ง ตัวอย่างเช่น พิมพ์ ti=ลูกอีสาน หรือ ti=ไมโครคอมพิวเตอร์

2.4.4 การค้นโดยใช้ส่วนหน้าของชื่อเรื่อง ตามด้วยเครื่องหมาย \$ หมายถึง การค้นโดยใช้วิธีการตัดปลายคำที่ชื่อเรื่องของหนังสือ วิดิทัศน์ ซีดีรอม และชื่อวารสาร โดยพิมพ์เฉพาะส่วนหน้าของชื่อเรื่องตามด้วยเครื่องหมาย \$ โดยไม่ต้องเว้นวรรค ซึ่งในการค้นจะต้องพิมพ์ ti=นำหน้าชื่อเรื่องทุกครั้ง ตัวอย่างเช่น พิมพ์ ti=โปรแกรม\$ หรือ ti=ไมโคร\$

2.4.5 การค้นโดยใช้หัวเรื่อง หมายถึง การค้นโดยพิมพ์คำ หรือวลีใดๆ ซึ่งเป็นตัวแทนเนื้อหาโดยไม่ต้องพิมพ์คำใดๆ นำหน้าคำสืบค้น ตัวอย่างเช่น ต้องการค้นหนังสือเกี่ยวกับเรื่อง "คอมพิวเตอร์" พิมพ์คำค้น "คอมพิวเตอร์"

2.4.6 การค้นโดยใช้ส่วนหน้าของหัวเรื่อง ตามด้วยเครื่องหมาย \$ หมายถึง การค้นโดยพิมพ์เฉพาะส่วนหน้าของคำ หรือวลีใดๆ ซึ่งเป็นตัวแทนเนื้อหา ตามด้วยเครื่องหมาย \$ โดยไม่ต้องเว้นวรรค ตัวอย่างเช่น พิมพ์ "คอมพิวเตอร์\$"

3. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีของนักเรียนที่มีต่อการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ ของห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ประกอบด้วย

3.1 การให้บริการสืบค้น หมายถึง ความพึงพอใจเกี่ยวกับบริการต่างๆ ที่ห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จัดให้แก่แก่นักเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกในการสืบค้นสารสนเทศ เช่น ช่วงเวลาที่เปิดให้บริการสืบค้นสารสนเทศ มีอุปกรณ์สำหรับบันทึกผลการสืบค้น เป็นต้น

3.2 ระบบการสืบค้น หมายถึง ความพึงพอใจเกี่ยวกับระบบงานคอมพิวเตอร์ที่พัฒนาขึ้น เพื่อสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลที่ให้บริการในห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โดยใช้วิธีการสืบค้นตามที่กำหนด เช่น การแสดงผลบนจอภาพมีความคมชัด มีเมนูย่อยให้เลือกชื่อฐานข้อมูล เป็นต้น

3.3 ผลการสืบค้น หมายถึง ความพึงพอใจเกี่ยวกับผลการค้นที่นักเรียนทำการสืบค้นจากฐานข้อมูลทั้ง 5 ฐาน ว่า พบรายการที่ต้องการหรือไม่ รวมทั้งรูปแบบ และภาษาที่ใช้ในการแสดงผลข้อความหมายได้ชัดเจน และเข้าใจง่ายเพียงใด

4. ประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์ หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้ในการใช้คอมพิวเตอร์ โดยการเรียนรู้ การอบรม การศึกษาด้วยตนเอง และการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการทำงาน และกิจกรรมต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ เช่น ใช้เล่นเกม ใช้โปรแกรมประมวลผลคำ (Word processing) หรือโปรแกรมอื่นๆ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดคะแนนให้กับการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และกิจกรรมที่ทำ และความถี่ในการใช้ แล้วนำคะแนนที่ได้ของแต่ละคนมาจัดเป็นกลุ่ม เพื่อประเมินประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์เป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย

5. ปัญหาในการสืบค้น หมายถึง ข้อขัดข้อง หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างที่นักเรียนใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

5.1 ด้านการให้บริการ หมายถึง ปัญหาเกี่ยวกับบริการต่างๆ ที่ห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จัดให้แก่ นักเรียน แล้วนักเรียนประสบข้อขัดข้อง เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์มีจำนวนจำกัด เครื่องคอมพิวเตอร์ขัดข้อง และหยุดบริการบ่อย เป็นต้น

5.2 ด้านระบบการสืบค้น หมายถึง ปัญหาเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์ที่ห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยพัฒนาขึ้นเพื่อสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลทั้ง 5 ฐาน เช่น โปรแกรมหยุดทำงานบ่อยครั้งโดยไม่ทราบสาเหตุ ขั้นตอนการสืบค้นในแต่ละครั้งมีมากเกินไป เป็นต้น

5.3 ด้านผลการสืบค้น หมายถึง ปัญหาเกี่ยวกับผลการสืบค้นที่นักเรียนพบจากการสืบค้นจากฐานข้อมูลทั้ง 5 ฐาน ได้แก่ รายการที่ปรากฏไม่ถูกต้อง รายการมีการพิมพ์ผิด และการระบุจำนวนรายการที่สืบค้นได้ไม่ชัดเจน

5.4 ด้านผู้ใช้ หมายถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นจากตัวนักเรียน ในขณะที่ใช้คอมพิวเตอร์เพื่อสืบค้นสารสนเทศแล้วประสบปัญหา เช่น ใช้แป้นพิมพ์ไม่คล่อง ไม่เข้าใจขั้นตอนการสืบค้น ไม่เข้าใจการกำหนดหัวเรื่องที่ใช้เป็นคำค้น เป็นต้น

สมมุติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นปีต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ในแต่ละด้านแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์ต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ในแต่ละด้านแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นปีต่างกัน มีปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ในแต่ละด้านแตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มีประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์ต่างกัน มีปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ในแต่ละด้านแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
 - 1.1 ประวัติความเป็นมา
 - 1.2 บริการและกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
2. บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
 - 2.1 โปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS
 - 2.2 ระบบสืบค้นสารนิเทศด้วยโปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS ของห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
 - 2.3 การสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยในประเทศ

ห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

ประวัติความเป็นมา

ห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยจัดตั้งขึ้นเมื่อใดนั้นไม่ปรากฏหลักฐาน แต่เมื่อย้ายโรงเรียนมาตั้ง ณ ที่ตั้งปัจจุบัน คือ ตรงข้ามวัดราชบูรณะ ในปี พ.ศ. 2453 ก็ปรากฏว่ามีห้องสมุดอยู่แล้ว ซึ่งมีการจัดเก็บหนังสือตามระบบทศนิยมดิวอี้ โดยมีหนังสือ และโสตทัศนวัสดุ รวมอยู่ในห้องสมุด ในปี พ.ศ. 2489 ห้องสมุดตั้งอยู่ชั้นล่างของอาคารหลังยาว ห้อง 113 ต่อมาในปี พ.ศ. 2502 ได้ย้ายมาอยู่ ณ ชั้น 3 ของอาคารสามัคยาจารย์ มีขนาด 5 ห้องเรียน ในปี พ.ศ. 2516 ห้องสมุดได้ย้ายจากอาคารสามัคยาจารย์ มาอยู่ชั้นล่างของอาคารสวนกุหลาบรำลึก มีขนาด 2 ห้องเรียน หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2518 ได้ย้ายไปเปิดบริการที่ชั้น 2 ของอาคารหลังยาว ซึ่งขณะนั้นมีเนื้อที่ขนาด 5 ห้องเรียน ต่อมาในปี พ.ศ. 2522 ห้องสมุดต้องปิดบริการชั่วคราว เนื่องจากต้องซ่อมอาคารหลังยาว ดังนั้นห้องสมุดจึงได้เปิดบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม พ.ศ. 2522 แต่ก็ประสบอุปสรรคมาก จึงไปเปิดบริการที่ชั้น 2 ของอาคารสวนกุหลาบรำลึก เป็นห้องสมุดชั่วคราว ตั้งแต่เดือนสิงหาคม-พฤศจิกายน พ.ศ. 2522 และได้ย้ายกลับไปเปิดบริการที่ห้องสมุดเดิม ณ อาคารหลังยาว ตั้งแต่กลางเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2522 พร้อมทั้งได้ขยายเนื้อที่เพิ่มขึ้นอีก 1 ห้องเรียน รวมเป็น 6 ห้องเรียน ต่อมาในปี พ.ศ. 2524 ห้องสมุดได้ขยายพื้นที่เพิ่มขึ้นอีก 3 ห้องเรียน รวมเป็น 9 ห้องเรียน และปีเดียวกันนี้อาจารย์ทองประดับ ลิ้มตระกูล ซึ่งเป็นบรรณารักษ์ในขณะนั้นได้รับทุนไปศึกษาดูงาน ณ ประเทศสิงคโปร์ จึงได้เริ่มจัดโครงการใหม่ๆ ได้แก่ โครงการจัดทำวารสารห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โครงการสอนวิชาการใช้ห้องสมุดให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และโครงการเปลี่ยนแปลงระบบการยืม-คืน หนังสือ เป็นแบบ Brown Charging System

ต่อมาในปี พ.ศ. 2525 ห้องสมุดได้ขยายพื้นที่บริการอีก 1 ห้องเรียน รวมเป็น 10 ห้องเรียน

พร้อมทั้งได้เริ่มโครงการจัดห้องสมุดเสียง และเปิดให้บริการในปี พ.ศ. 2526 ซึ่งในปี พ.ศ. 2526 นี้ ห้องสมุดได้เริ่มโครงการใหม่ๆ ได้แก่ โครงการส่งเสริมการอ่านวันเสาร์ โครงการจัดตั้งห้องสมุดชมรมศิษย์เก่าสวนกุหลาบรุ่นพ.ศ. 2482-2484 โดยศิษย์เก่ารุ่นดังกล่าวได้ร่วมกันบริจาคเงินทุน และหนังสือ จัดตั้งเป็นห้องสมุดชมรมศิษย์เก่ารุ่นพ.ศ. 2482-2484 ซึ่งเปิดให้บริการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2526 ปี พ.ศ. 2527 ได้เริ่มโครงการธนาคารหนังสือ ด้วยเหตุนี้ในปี พ.ศ. 2528 จึงได้ขยายพื้นที่ห้องสมุดเพิ่มขึ้นอีก 1 ห้อง สำหรับจัดเป็นห้องธนาคารหนังสือ รวมพื้นที่ของห้องสมุดเป็น 11 ห้องเรียน และในปีเดียวกันนี้ ห้องสมุดได้รับรางวัลห้องสมุดดีเด่น จากสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ต่อมาในปี พ.ศ. 2531 ห้องสมุดชมรมศิษย์เก่าสวนกุหลาบรุ่นพ.ศ. 2482-2484 ได้มอบให้แก่สมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย และได้เปลี่ยนชื่อเป็น “ห้องสมุดสมาคมศิษย์เก่าสวนกุหลาบวิทยาลัย” และในปีเดียวกันนี้ ห้องสมุดได้เริ่มนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้กับงานบริการตอบคำถาม โดยมีเครื่องคอมพิวเตอร์ให้ผู้ใช้สืบค้นจำนวน 1 เครื่อง ในปี พ.ศ. 2532 ได้จัดโครงการรวบรวมเอกสารข่าวสารของโรงเรียน และจัดเก็บเป็นมุมหนึ่งของห้องสมุดสำหรับให้บริการผู้ใช้ ปี พ.ศ. 2533 ได้เปิดบริการห้องสมุดวิทัศน์ และจัดตั้งอยู่ภายในห้องสมุดเสียง ซึ่งในขณะนั้นมีเครื่องเล่นวิทัศน์ และโทรทัศน์ขนาด 22 นิ้ว อย่างละ 1 เครื่อง รวมทั้งได้เริ่มจัดตั้งโครงการห้องสมุดครู และโครงการวารสารหมอนเวียนแก่ครู-อาจารย์

ต่อมาในปี พ.ศ. 2534 ห้องสมุดได้ย้ายมาเปิดดำเนินการที่ชั้นล่างของอาคารศาลาพระเสด็จ จวบจนกระทั่งปัจจุบัน และใช้ชื่อว่า “หอสมุดพลเอกสุนทร คงสมพงษ์” มีพื้นที่ 1,070 ตารางเมตร หรือขนาด 14 ห้องเรียน ติดเครื่องปรับอากาศภายในทั้งหมด แบ่งห้องสมุดออกเป็น 4 ส่วน คือ (อุไร จ้อยเจริญ. 2541 : สัมภาษณ์)

1. ห้องสมุดโรงเรียน
2. ห้องสมุดสมาคมศิษย์เก่าสวนกุหลาบวิทยาลัย
3. ห้องสมุดเสียง และวิทัศน์
4. ห้องประชุม และห้องสมุดครู

ในปี พ.ศ. 2536 ห้องสมุดได้มีโครงการนำโปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS มาใช้ในการบันทึกข้อมูล และพิมพ์บัตรรายการ โดยส่งบรรณารักษ์เข้าอบรมการใช้โปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเริ่มบันทึกข้อมูลนำเข้าในปี พ.ศ. 2537 ซึ่งในขณะนั้นมีเครื่องคอมพิวเตอร์เพียง 1 เครื่อง ในปีพ.ศ. 2538 มีโครงการพัฒนาระบบงานบริการยืม-คืน ด้วยรหัสแท่ง (Bar code) โดยจัดซื้อโปรแกรมรหัสแท่ง จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ซึ่งเป็นโปรแกรมที่สามารถแปลงผัน (Convert) ข้อมูลหนังสือจากโปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS เข้าสู่โปรแกรมรหัสแท่งได้ ต่อมาในวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2538 ห้องสมุดได้เปิดบริการสืบค้นข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ต และจัดทำศูนย์ข้อมูลข่าวสารสวนกุหลาบวิทยาลัย (Suankularb Bulletin Board Service : SKBBS) เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองงานครบรอบ 12 ทศวรรษ ของโรงเรียน โดยจัดเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตจำนวน 2 เครื่อง เชื่อมต่อผ่านโมเด็ม

ในปี พ.ศ. 2539 ห้องสมุดเปิดดำเนินการบริการยืม-คืน ด้วยระบบรหัสแท่ง และได้ยกเลิกระบบการยืมแบบ Brown Charging System และยกเลิกศูนย์ข้อมูลข่าวสารสวนกุหลาบวิทยาลัย (Suankularb Bulletin Board Service : SKBBS) พร้อมทั้งจัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลที่ห้องสมุดสร้างขึ้นจำนวน 12 เครื่อง เชื่อมต่อด้วยระบบเครือข่ายระยะใกล้ และพัฒนาห้องสมุดเสียงเป็น

ห้องสมุดมัลติมีเดีย มีเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการสืบค้นข้อมูลจากซีดีรอม จำนวน 16 เครื่อง ให้บริการแบบ Stand alone รวมทั้งเพิ่มเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต จาก 2 เครื่อง เป็น 6 เครื่อง โดยเปลี่ยนมาเชื่อมต่อด้วยระบบเครือข่ายระยะใกล้ และได้จัดตั้งเป็นห้องสมุดอินเทอร์เน็ต ในปี พ.ศ. 2540 พร้อมทั้งจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์เพิ่มอีก 10 เครื่อง รวมเป็น 16 เครื่อง โดยได้รับความอนุเคราะห์งบประมาณจากสมาคมศิษย์เก่าฯ จากนั้นในปี พ.ศ. 2541 ห้องสมุดได้เพิ่มเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับให้บริการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตอีกจำนวน 7 เครื่อง เป็นเครื่องบริการแฟ้ม (File server) จำนวน 1 เครื่อง ส่วนที่เหลืออีก 6 เครื่อง จัดให้บริการสืบค้น รวมเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตทั้งสิ้น 22 เครื่อง ในปี พ.ศ. 2542 ได้จัดทำโปรแกรม WEBSIS เพื่อให้บริการสืบค้นสารนิเทศของห้องสมุดผ่านทางอินเทอร์เน็ต และได้เปิดทดลองให้สืบค้นได้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542

ในปี พ.ศ. 2543 ห้องสมุดมีโครงการให้บริการยืม-คืน ซีดีรอม ด้วยระบบรหัสแท่ง และขยายห้องสมุดอินเทอร์เน็ตจากเดิมไปอาคารหลังยาว และเพิ่มจำนวนที่นั่งเป็น 70 ที่นั่ง

บริการและกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

การบริการของห้องสมุด

ห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยได้จัดบริการต่างๆ ไว้ดังนี้

1. บริการให้ยืมสารนิเทศ มีดังนี้

1.1 บริการยืม-คืน ห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยได้จัดสารนิเทศที่อนุญาตให้ยืมออกนอกห้องสมุดได้ไว้บริการ แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1.1.1 ประเภทสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือทั่วไป หนังสืออ่านนอกเวลา หนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน เรื่องสั้น และนวนิยาย

1.1.2 ประเภทสื่อโสตทัศน ได้แก่ วิดิทัศน์

โดยมีระเบียบการยืมสารนิเทศ ดังนี้

ก. ผู้ยืมจะต้องใช้บัตรประจำตัวนักเรียนของตนเองในการยืมทุกครั้ง และไม่อนุญาตให้ใช้บัตรสมาชิกของผู้อื่น

ข. จำนวนสารนิเทศที่ให้ยืม

1) ครู-อาจารย์ ยืมหนังสือ และวิดิทัศน์ รวมกันได้คนละ 10 รายการ ภายในกำหนด 7 วัน

2) นักเรียน ยืมหนังสือ และวิดิทัศน์ รวมกันได้คนละ 5 รายการ ภายในกำหนด 7 วัน

ค. การยืมวัสดุ หรือสิ่งพิมพ์ต่อ ผู้ที่มีความประสงค์จะยืมวัสดุ หรือสิ่งพิมพ์จะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบ และห้องสมุดจะอนุญาตให้ยืมติดต่อกันได้อีก 1 ครั้ง ภายในกำหนด 7 วัน ในกรณีที่วัสดุ หรือสิ่งพิมพ์นั้นไม่มีผู้ใดจองไว้

ง. การคืนวัสดุ และสิ่งพิมพ์ ผู้ใช้จะต้องส่งคืนวัสดุ และสิ่งพิมพ์ ภายในระยะเวลาที่กำหนดส่ง หากส่งเกินกำหนดจะต้องเสียค่าปรับ ดังนี้

1) หนังสือปรับวันละ 1 บาท / เล่ม

2) วิดิทัศน์ปรับวันละ 2 บาท / ม้วน

จ. สิ่งพิมพ์ และสื่อโสตทัศน ที่ผู้ใช้ทำสูญหาย หรือชำรุดจะต้องเสียค่าชดใช้ ดังนี้

- 1) หนังสือต้องชดใช้ตามราคาที่ห้องสมุดกำหนด
- 2) วิดีทัศน์ต้องชดใช้เป็นเงินค่าปรับจำนวน 200 บาท/ม้วน

1.2 บริการหนังสือสำรอง (Reserve book service) ห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จะจัดบริการหนังสือสำรอง ในกรณีที่ผู้สอนได้กำหนดให้นักเรียนส่วนหนึ่งได้ใช้อ่านค้นคว้าในวิชาใดวิชาหนึ่ง และแจ้งความประสงค์ให้บรรณารักษ์ทราบ บรรณารักษ์จะจัดหนังสือนั้นๆ แยกไว้ให้ต่างหาก โดยปิดป้ายแจ้ง ให้ผู้ใช้ทราบว่า เป็นหนังสือที่อาจารย์ท่านใดเป็นผู้สำรองไว้ และห้ามยืมออกนอกห้องสมุดเป็นการชั่วคราว

1.3 บริการจองหนังสือ ในปี พ.ศ. 2539 ห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยได้เปิด ให้บริการจองหนังสือด้วยคอมพิวเตอร์ โดยในโปรแกรมรหัสแท่ง จะมีฟังก์ชันการจองหนังสือ ใช้ในกรณีที่ หนังสือที่ต้องการมีผู้อื่นยืมไปแล้ว ซึ่งผู้จองจะต้องแจ้งเลขประจำตัว พร้อมรหัสแท่งของหนังสือที่ต้องการจอง จากนั้นบรรณารักษ์จะนัดวันรับหนังสือตามวันกำหนดส่งของหนังสือเล่มที่จอง ถ้าภายใน 7 วัน ผู้จองไม่มารับหนังสือ ระบบจะลบล้าง (Clear) การจองหนังสือให้โดยอัตโนมัติ

1.4 บริการห้องสมุดสมาคมศิษย์เก่าสวนกุหลาบวิทยาลัย เป็นห้องสมุดที่กลุ่มศิษย์เก่า สวนกุหลาบรุ่น พ.ศ. 2482-2484 ได้ร่วมกันบริจาคเงินทุน และหนังสือ มาจัดให้บริการแก่ผู้ใช้ โดยผู้ใช้ สามารถยืมสารนิเทศได้ตามระเบียบการยืมในข้อ 1.1

2. บริการเกี่ยวกับการสืบค้นสารนิเทศ มีดังนี้

2.1 บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ เป็นบริการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลที่ ห้องสมุดสร้างขึ้นโดยใช้โปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS ซึ่งห้องสมุดได้จัดเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้น จำนวน 12 เครื่อง

2.2 บริการห้องสมุดมัลติมีเดีย ห้องสมุดได้เปิดบริการห้องสมุดมัลติมีเดียในปีการศึกษา 2539 โดยให้บริการสืบค้นสารนิเทศจากซีดีรอม และวีดิทัศน์ โดยซีดีรอม และวีดิทัศน์ ที่จัดหาเข้ามาจะมีหลายประเภท ได้แก่ สารคดี วิชาการ บันเทิง และอื่นๆ มีเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นข้อมูลจาก ซีดีรอม จำนวน 16 เครื่อง และมีซีดีรอม จำนวน 688 แผ่น ส่วนวีดิทัศน์มีจำนวน 6,200 ม้วน ซึ่งผู้ใช้สามารถเลือกใช้บริการได้ตามความสนใจ

2.3 บริการห้องสมุดอินเทอร์เน็ต ห้องสมุดได้เปิดบริการสืบค้นสารนิเทศทางอินเทอร์เน็ต โดยในปัจจุบันมีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับให้บริการสืบค้นจำนวน 22 เครื่อง

3. บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการนี้จะตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ที่ ผู้ใช้ต้องการทราบรายละเอียด ห้องสมุดจะช่วยผู้ใช้งานค้นหาเรื่องราวต่างๆ จากทรัพยากรของห้องสมุด ซึ่ง ผู้ใช้สามารถใช้บริการนี้โดยกรอกข้อความลงในแบบฟอร์มของบริการตอบคำถาม และมารับคำตอบได้ใน คาบเรียนถัดไป

4. บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด ห้องสมุดจะจัดสอนการใช้ห้องสมุดให้กับนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคเรียนที่ 1 ตลอดจนให้คำแนะนำช่วยเหลือนักเรียนอื่นๆ ที่มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้ ห้องสมุด

5. บริการแนะนำหนังสือ ห้องสมุดมีการจัดพิมพ์บรรณานุกรมหนังสือใหม่ออกเป็นประจำ ทุกเดือน โดยจัดให้บริการไว้ที่เคาน์เตอร์ยืม-คืน นอกจากนี้ห้องสมุดได้จัดทำบรรณนิทัศน์หนังสือที่ได้รับ รางวัล และหนังสือที่น่าสนใจ ที่ห้องสมุดได้จัดหาเข้ามา พร้อมทั้งจัดป้ายนิทรรศการแนะนำหนังสือ โดย ห้องสมุดจะจัดเก็บบรรณนิทัศน์ไว้ในฐานข้อมูล "ANNO"

6. บริการบทความหมื่นเวียน ห้องสมุดจะทำการคัดเลือกบทความจากวารสารภาษาไทยที่น่าสนใจ แล้วถ่ายเอกสารส่งไปให้ทุกหมวดวิชาทุกสัปดาห์ เพื่อให้ครู-อาจารย์ได้ทราบข่าวสารใหม่ๆ

กิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุด

ห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่าน เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน และการใช้ห้องสมุด โดยมีกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

1. การจัดนิทรรศการ ห้องสมุดจะมีการจัดนิทรรศการตลอดทั้งปี โดยบรรณารักษ์จะเป็นผู้คัดเลือกเรื่องมาจัดตามความเหมาะสม เช่น วันสำคัญทางศาสนา เทศกาลต่างๆ การจัดแสดงหนังสือใหม่ของห้องสมุด หรือนิทรรศการเหตุการณ์สำคัญ เป็นต้น โดยในการจัดนิทรรศการทุกครั้งจะนำหนังสือ หรือปกหนังสือมาประกอบเรื่องราว เพื่อแนะนำผู้ใช้ให้หาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือที่นำมาประกอบ

2. การประกวดเรียงความ เป็นกิจกรรมที่จัดตามเทศกาล เช่น วันแม่แห่งชาติ วันพ่อแห่งชาติ วันขึ้นปีใหม่ เป็นต้น

3. ป้ายสรุปข่าว / สารนารัฐ เป็นป้ายนิเทศที่สรุปข่าวที่น่าสนใจในแต่ละสัปดาห์ หรือคัดเลือกสารนารัฐที่น่าสนใจแต่ละสัปดาห์ โดยจะมีการเปลี่ยนทุกสัปดาห์ เพื่อให้ผู้ใช้ได้รับข่าวที่ทันสมัย และทันเหตุการณ์

4. ป้ายนิเทศวันนี้ในอดีต เป็นป้ายนิเทศที่มีการเปลี่ยนทุกวัน โดยนำเรื่องราวของเหตุการณ์วันนี้ในอดีตมาจัด เพื่อให้ความรู้กับผู้ใช้ได้ทราบว่า วันนี้ในอดีตมีอะไรเกิดขึ้น ที่ไหน อย่างไร มีความสำคัญอย่างไร

5. งานสัปดาห์ห้องสมุด เป็นกิจกรรมที่ห้องสมุดจัดเป็นประจำทุกปี โดยจะจัดในเดือนสิงหาคม เป็นเวลา 1 สัปดาห์ กิจกรรมที่จัดในงานสัปดาห์ห้องสมุด ได้แก่ การขายหนังสือราคาถูก นิทรรศการป้ายนิเทศ การแข่งขันตอบปัญหา การประกวดวาดภาพจากนิทาน การโต้วาที เป็นต้น

6. กิจกรรมที่จัดร่วมกับหมวดวิชาต่างๆ เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมกับหมวดวิชาต่างๆ เช่น หมวดวิชาภาษาไทย จัดกิจกรรมวันสุนทรภู่ ห้องสมุดก็จะเข้าร่วมกับกิจกรรมนั้นด้วย

7. กิจกรรมชุมนุมห้องสมุด เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้ใช้อห้องสมุดเข้ามามีส่วนร่วมทำงานบริการของห้องสมุด ซึ่งจะทำให้การบริการ และการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดขยายวงกว้างในหมู่ผู้ใช่มากขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม รวมทั้งเป็นการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียน ลักษณะการดำเนินงานของชุมนุมจะทำในรูปของคณะกรรมการ ประกอบด้วย ประธานชุมนุม รองประธานชุมนุม เลขานุการชุมนุม เหรัญญิกชุมนุม และกรรมการ โดยจะมีการนัดประชุมเป็นครั้งคราว ส่วนกิจกรรมหลักของชุมนุมห้องสมุดจะเป็นลักษณะช่วยงานห้องสมุด โดยมีบรรณารักษ์เป็นผู้ดูแล และควบคุมเพื่อความเรียบร้อย นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ห้องสมุดจัดขึ้น ซึ่งสมาชิกชุมนุมจะเป็นผู้ดำเนินการ

บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

โปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS

CDS/ISIS ย่อมาจาก Computerized Documentation System / Integrated Set of Information System เป็นโปรแกรมสำเร็จรูปที่พัฒนามานับเครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ เมื่อปี ค.ศ. 1975 โดยองค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ สำหรับประมวลผล และจัดการระบบฐานข้อมูล สามารถ

จัดเก็บตัวอักษรที่ไม่จำกัดจำนวน (Unlimited textual / non-numeric database) และเผยแพร่ให้ประเทศต่างๆ นำไปใช้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา โดยเฉพาะกับหน่วยงาน องค์การ สถาบันที่ประกอบกิจการโดยไม่หวังผลกำไร (Non-profit institution) (Cross. 1991 : 72)

ในปี ค.ศ. 1985 องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ได้พัฒนาโปรแกรมดังกล่าวบนเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์เป็นครั้งแรกเรียกว่า Mini-Micro CDS/ISIS ทำงานภายใต้ระบบปฏิบัติการ DOS ตัวโปรแกรมเขียนด้วยภาษาปาสคาล ใน Version 1.0 เป็นระบบแยกเมนูทำงาน Version 2.0 เป็นระบบรวมเมนู พัฒนาขึ้นในปี ค.ศ. 1987 โดยเพิ่มขีดความสามารถ เพื่อให้ห้องสมุด และศูนย์สารนิเทศได้ใช้โปรแกรมนี้ในการพัฒนาฐานข้อมูลให้เป็นระบบที่ดี สามารถทำงานได้ตามต้องการด้วยประสิทธิภาพที่สูงขึ้น ต่อมาในเดือนมีนาคม ปี ค.ศ. 1989 ได้พัฒนาเป็น Version 2.3 ซึ่งเป็น Version ที่สามารถใช้ได้กับรหัสข้อมูลภาษาไทย สามารถเชื่อมโยงกับโปรแกรมที่เขียนด้วยภาษาปาสคาล (เรียกว่า CDS/ISIS Pascal) จนกระทั่งในเดือนกรกฎาคม ปี ค.ศ. 1992 ได้พัฒนาโปรแกรมให้สามารถทำงานได้ทั้งในระบบเครือข่ายระยะไกล และ Stand alone ใน Version 3.0 และปัจจุบันเป็น Version 3.07

ลักษณะทั่วไปของโปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS

Mini-Micro CDS/ISIS เป็นโปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้ดูแล และจัดการฐานข้อมูล โดยทำหน้าที่หลักต่างๆ ดังนี้ (เพลินจินทร์ เอกวานิช. 2536 ก : 24-25)

- กำหนดและปรับปรุงโครงสร้างฐานข้อมูล
- ป้อนข้อมูลเข้าสู่ฐานข้อมูลที่กำหนดไว้แล้ว
- ปรับปรุงแก้ไข และลบข้อมูลจากฐานข้อมูล
- สืบค้นข้อมูลที่ต้องการจากฐานข้อมูล
- แสดงผลข้อมูลบนจอภาพในรูปแบบที่ต้องการ
- ดูแลระบบการสืบค้นข้อมูล
- ดูแลการรับและส่งข้อมูลจากฐานข้อมูลต่างๆ
- พัฒนาการทำงานตามความต้องการเฉพาะของผู้ใช้

ระบบปฏิบัติงานที่สำคัญ (Major services) ของโปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มโปรแกรมสำหรับผู้ใช้งาน (User services) ประกอบด้วย
 - ISISENT สำหรับป้อนข้อมูลและปรับปรุงแก้ไขข้อมูล
 - ISISRET สำหรับค้นข้อมูลในฐานข้อมูลที่กำหนด
 - ISISPRT สำหรับจัดพิมพ์ข้อมูล
 - ISISINV สำหรับบำรุงรักษาระบบการค้นข้อมูล
2. กลุ่มโปรแกรมสำหรับผู้ดูแลระบบ (System services) ประกอบด้วย
 - ISISDEF สำหรับกำหนดและปรับปรุงโครงสร้างของข้อมูล
 - ISISUTL สำหรับทำหน้าที่อรรถประโยชน์ต่างๆ ของระบบ
 - ISISXCH สำหรับแลกเปลี่ยนข้อมูลกับระบบอื่น และบำรุงรักษาแฟ้มข้อมูลหลัก
 - ISISPAS สำหรับพัฒนา Application program ซึ่งใช้ภาษาปาสคาลในการพัฒนา

ฐานข้อมูลในระบบโปรแกรม CDS/ISIS

ฐานข้อมูล CDS/ISIS หมายถึง แฟ้มข้อมูลที่ประกอบด้วยหน่วยของสารนิเทศ (Unit of information) ที่ได้รับการจัดกลุ่มให้อยู่รวมกันตามความต้องการของผู้ใช้แต่ละราย สารนิเทศแต่ละหน่วยในฐานข้อมูลจะประกอบด้วยหน่วยข้อมูล (Data elements) ต่างๆ ซึ่งแต่ละหน่วยข้อมูลจะแสดงถึงคุณสมบัติเฉพาะของข้อมูล และจัดเก็บในเขตข้อมูล (Field) โดยเขตข้อมูลทุกค่าจะมีหมายเลขประจำเขตข้อมูล (Field tag) เพื่อใช้ในการอ้างอิง ส่วนกลุ่มของเขตข้อมูลจะประกอบกันเป็นระเบียบ (Record)

โปรแกรม CDS/ISIS มีลักษณะพิเศษเฉพาะที่ต่างจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทั่วไปอื่นๆ คือ ได้รับการออกแบบให้สามารถจัดเก็บค่าข้อมูล และระเบียบข้อมูลที่สามารถเปลี่ยนแปลงความยาวได้ (Variable length) บางเขตข้อมูลอาจมี หรือไม่มีข้อมูลก็ได้ หรือบางเขตข้อมูลอาจมีข้อมูลมากกว่า 1 หน่วยก็ได้ เรียกว่า มีเขตข้อมูลย่อย (Sub-field) นอกจากนั้นในบางระเบียบอาจเกิดเขตข้อมูลเดียวกันหลายครั้งก็ได้ เรียกว่า มีเขตข้อมูลซ้ำ (Repeatable field)

โครงสร้างฐานข้อมูล

ฐานข้อมูลที่พัฒนาด้วยโปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS จะประกอบด้วยแฟ้มข้อมูลหลายแฟ้ม ข้อมูลที่มีความสัมพันธ์ทางตรรกะ (Logical relationship) ซึ่งโปรแกรมจะเป็นผู้จัดการแฟ้มข้อมูลเหล่านี้ทางกายภาพเอง โดยผู้ใช้ไม่จำเป็นต้องทราบถึงรายละเอียดของโครงสร้างอย่างละเอียด ฐานข้อมูลประกอบด้วยแฟ้มข้อมูลต่างๆ คือ (เฟลลินจันท์ เอกวานิช. 2536 ข : 41-43)

1. แฟ้มข้อมูลนิยามฐานข้อมูล (Database definition files) แฟ้มข้อมูลนี้เป็นการกำหนดคุณสมบัติของโครงสร้างระเบียบ และรายละเอียดเพื่อบอกให้โปรแกรม CDS/ISIS ใ้รู้จักฐานข้อมูลก่อน เพื่อประมวลผลข้อมูลในขั้นตอนต่อไป ข้อกำหนดของฐานข้อมูลเป็นข้อมูลแสดงคุณสมบัติของข้อมูลภายในฐานข้อมูล ซึ่งต้องได้รับการกำหนดในขั้นตอนการสร้างฐานข้อมูล ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

- 1.1 ตารางนิยามเขตข้อมูล (Field Definition Table – FDT)
- 1.2 แผ่นงานบันทึกข้อมูล (Data Entry Worksheet(s) – WS)
- 1.3 ตารางเลือกเขตข้อมูล (Field Select Table – FST)
- 1.4 รูปแบบการแสดงผล (Display Format(s) – F)

2. แฟ้มข้อมูลหลัก (Master file) คือ แฟ้มข้อมูลที่เก็บระเบียบของข้อมูลทั้งหมด ซึ่งแต่ละระเบียบจะประกอบด้วย กลุ่มของเขตข้อมูลที่มีความยาวไม่คงที่ และแต่ละระเบียบจะแยกกันด้วย Master File Number หรือ MFN ซึ่งเป็นหมายเลขประจำแต่ละระเบียบ และระบบเป็นผู้กำหนดให้เอง

3. แฟ้มข้อมูลผกผัน (Inverted files) คือ แฟ้มข้อมูลที่ทำหน้าที่เป็นดัชนีระบุตำแหน่งของค่าข้อมูลในแฟ้มข้อมูลหลัก ซึ่งค่าของข้อมูลดังกล่าวเกิดจากการที่ผู้ใช้กำหนดขึ้นเองในตารางเลือกเขตข้อมูล (Field Select Table – FST)

4. แฟ้ม ANY (ANY File) คือ แฟ้มข้อมูลประเภทหนึ่งที่ทำงานร่วมกับแฟ้มข้อมูลผกผัน (Inverted files) ใช้สำหรับค้นหาคำ หรือวลี ที่มีความสัมพันธ์กัน คำว่า ANY นำหน้าคำ หรือวลีใดๆ หมายถึง ชื่อเรียกรวม (Collective term) ที่ถูกกำหนดไว้ในตารางคำค้น

5. แฟ้ม STOPWORD (Stopword File) คือ แฟ้มข้อมูลที่ระบบจะใช้งานควบคู่กับแฟ้มข้อมูลผกผัน โดยแฟ้มนี้จะสกัดคำที่ไม่จำเป็นออกจากระบบ ซึ่งคำที่ไม่ต้องการให้ระบบนำไปจัดเก็บเป็นคำค้น

ได้แก่ คำนำหน้านาม คำบุพบท และคำสันธานต่างๆ ตามแต่ผู้ออกแบบฐานข้อมูลนั้นจะเห็นสมควร และจะมีแฟ้มนามสกุล (File extension) เป็น .STW

แฟ้มข้อมูลต่างๆ จะมีความสัมพันธ์ทางตรรกะระหว่างกัน (Relationships between the files) ซึ่งเป็นตัวที่จะแสดงให้ทราบถึงวิธีการที่จะเรียกใช้ฐานข้อมูลได้ดี การเรียกข้อมูลจากฐานข้อมูลมาใช้งาน ทำได้โดยการกำหนดชุดคำค้น จากนั้นระบบจะนำคำค้นเหล่านั้นไปหาค่าในแฟ้มข้อมูลผูกผันให้ได้รายการค่า MFN สำหรับแต่ละคำค้น แล้วนำไปประมวลผลตามหลักการทางตรรกะที่กำหนดไว้ในสูตรที่ใช้ค้นหาจนได้รายการค่าเพียงชุดเดียว เรียกว่า Hit list ซึ่งประกอบด้วยค่า MFN ของระเบียบข้อมูลที่ต้องการ ถ้าผู้ใช้ต้องการได้ผลลัพธ์ในรูปแบบที่กำหนด โปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS จะไปนำระเบียบข้อมูลที่ต้องการจากแฟ้มข้อมูลหลักมาแสดงบนจอภาพตามรูปแบบที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ผู้ใช้อย่างสามารถเก็บ Hit list(s) เอาไว้เพื่อใช้สำหรับการพิมพ์ผลลัพธ์ทางเครื่องพิมพ์ได้ด้วย

ระบบสืบค้นสารนิเทศด้วยโปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS ของห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

ระบบบริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ ของห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ประกอบด้วยส่วนสำคัญของระบบ ดังนี้ (อมรรัตน์ อรุณมาศ. 2541 : สัมภาษณ์)

1. ฮาร์ดแวร์ (Hardware) ห้องสมุดมีเครื่องคอมพิวเตอร์เฉพาะที่ใช้ในระบบการสืบค้นสารนิเทศ จำนวน 13 เครื่อง เป็น File server 1 เครื่อง คือ COMPAQ PROSIGNIA 300 P/90 RAM 16 MB Hard disk 2 GB และ Workstation จำนวน 12 เครื่อง คือ AST EAGLE MS P/100 RAM 8 MB ใช้ระบบ LAN ในการสื่อสารข้อมูล
2. ซอฟต์แวร์ (Software) ห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยใช้โปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS Version 3.07 ในการดูแล และจัดการฐานข้อมูล
3. ฐานข้อมูล (Database) ในปัจจุบันห้องสมุดมีฐานข้อมูลทั้งหมด 5 ฐาน ดังนี้
 - 3.1 ฐานข้อมูลหนังสือ มีชื่อเรียกว่า "BOOK" เป็นฐานข้อมูลที่รวบรวมรายการทางบรรณานุกรมของหนังสือที่ห้องสมุดจัดหาเข้ามาทั้งหมด
 - 3.2 ฐานข้อมูลวารสาร มีชื่อเรียกว่า "SERIAL" เป็นฐานข้อมูลที่รวบรวมรายการทางบรรณานุกรมของบทความวารสารภาษาไทย และสารสังเขป ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 – ปัจจุบัน
 - 3.3 ฐานข้อมูลวีดิทัศน์ มีชื่อเรียกว่า "VDO" เป็นฐานข้อมูลที่รวบรวมรายการทางบรรณานุกรมของวีดิทัศน์ทั้งหมดของห้องสมุด
 - 3.4 ฐานข้อมูลซีดีรอม มีชื่อเรียกว่า "CDROM" เป็นฐานข้อมูลที่รวบรวมรายการทางบรรณานุกรมของซีดีรอม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 – ปัจจุบัน
 - 3.5 ฐานข้อมูลบรรณนิทัศน์ มีชื่อเรียกว่า "ANNO" เป็นฐานข้อมูลที่รวบรวมรายการทางบรรณานุกรม พร้อมบรรณนิทัศน์ของหนังสือที่ได้รับรางวัล และหนังสือที่น่าสนใจ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 – ปัจจุบัน
4. บุคลากร (Peopleware) ห้องสมุดมีบุคลากรที่ทำหน้าที่ดูแลและจัดการระบบ (System Administrator) 1 คน และมีบรรณารักษ์ของงานต่างๆ ใช้คอมพิวเตอร์ในการทำงาน โดยอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของหัวหน้างานห้องสมุด เพื่อให้ระบบคอมพิวเตอร์ของห้องสมุดสามารถทำงาน และใช้งานได้ตามเป้าหมาย บุคลากรห้องสมุดจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการนำระบบคอมพิวเตอร์มาพัฒนากระบวนการห้องสมุด เพราะต้องเรียนรู้ให้เข้าใจในระบบคอมพิวเตอร์ ตลอดจนต้องเปลี่ยนวิธีการ และขั้นตอน

การทำงานจากเดิม โดยในระยะแรกจะหมุนเวียนบรรณารักษ์ไปอบรม และเรียนรู้วิธีการใช้โปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และต่อมาห้องสมุดได้รับความอนุเคราะห์จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ทำการฝึกอบรมการใช้โปรแกรมเพิ่มเติม จนทำให้สามารถทำงานกับโปรแกรมได้เป็นอย่างดี

การสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

ห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ได้เปิดให้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์เป็นครั้งแรกในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 และได้ปรับปรุงการสอนวิชาการใช้ห้องสมุดให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยสอนวิธีการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์แทนการค้นด้วยบัตรรายการ นอกจากนี้ห้องสมุดได้จัดพิมพ์คำอธิบายวิธีใช้โปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS ติดไว้บริเวณเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อแนะนำวิธีใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นหาสารสนเทศที่ต้องการด้วย

วิธีการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ ของห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

วิธีการสืบค้นสารสนเทศ มีดังนี้

จากหน้าจอแรกที่เป็นเมนูหลัก จะปรากฏข้อความดังนี้

ห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

ระบบการสืบค้นสารนิเทศ

พัฒนาโดย : สำนักหอสมุดกลาง สอวท.

C -	Change data base
S -	ISISRET - Information retrieval services
X -	Exit < to MSDOS >

? -

Data base : Book

Worksheet : Book

Max MFN : 32957

Format : Book

Micro CDS / ISIS - Ver - 3.07 © Unesco 1993

ภาพประกอบ 1 เมนูการสืบค้น

จากหน้าจอดังกล่าว เมนูจะประกอบด้วยทางเลือก C, S, X ผู้ใช้สามารถป้อนตัวอักษรที่ปรากฏอยู่หน้ารายการที่ต้องการเลือกเพียงตัวอักษรเดียว โดยมีรายละเอียดดังนี้

ทางเลือก C - Change data base เป็นทางเลือกสำหรับใช้เปลี่ยนฐานข้อมูลที่ต้องการสืบค้น โดยกด C จะปรากฏเมนูย่อยเป็นรายชื่อฐานข้อมูล จากนั้นใช้แป้นลูกศรขึ้น - ลง เพื่อเลื่อนแถบแสงไปยังฐานข้อมูลที่ต้องการเลือก จากนั้นกดแป้น < Enter > โดยให้สังเกตข้อความ 2 บรรทัดก่อนบรรทัดสุดท้ายเรียกว่า "Status information" จะแจ้งให้ทราบว่า ขณะนี้ได้เลือกฐานข้อมูลชื่อใด มีจำนวนระเบียนเท่าใดในฐานข้อมูลนั้น พร้อมทั้งบอกชื่อแผ่นงาน และชื่อรูปแบบของฐานข้อมูลนั้นๆ ด้วย ดังภาพประกอบ 2

ห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

BOOK

VDO.

SERIAL
CDROM

ANNO

ระบบการสืบค้นสารนิเทศ

พัฒนาโดย สำนักหอสมุดกลาง สจพ.

C -
S -

Change data base
ISISRET – Information retrieval services

X -

Exit < to MSDOS >

X -

Exit < to MSDOS >

? -

Format : Book

Micro CDS / ISIS – Ver – 3.07 © Unesco 1993

ภาพประกอบ 2 แสดงเมนูย่อยเมื่อใช้ทางเลือก C

ทางเลือก S – ISISRET – Information retrieval services เป็นทางเลือกที่ใช้สำหรับการสืบค้น โดยการพิมพ์คำ หรือวลี ที่ต้องการสืบค้นสารนิเทศตามเงื่อนไขของระบบการสืบค้น เมื่อกด S หน้าจอจะปรากฏกรอบข้อความ ดังภาพประกอบ 3

ทางเลือก X – Exit < to MSDOS > เป็นทางเลือกจบการใช้โปรแกรมสืบทอด และออกไปสู่ระบบปฏิบัติการ

ห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

ระบบการสืบค้นสารนิเทศ

พัฒนาโดย : สำนักหอสมุดกลาง สจพ.

ข้อความที่ต้องการค้นหา _____	
C -	Change data base
S -	ISISRET - Information retrieval services
X -	Exit < to MSDOS >
? -	

Data base : Book

Worksheet : Book

Max MFN : 32957

Format : Book

Micro CDS / ISIS - Ver - 3.07 © Unesco 1993

ภาพประกอบ 3 แสดงเมื่อย่อยเมื่อใช้ทางเลือก S

ห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ได้กำหนดคำ หรือวลี ในเขตข้อมูลต่างๆ ของแต่ละฐานข้อมูลของห้องสมุด เพื่อใช้ในการสืบค้น โดยมีวิธีการสืบค้นทั้งหมด 6 วิธี ดังนี้

1. การค้นโดยใช้ชื่อผู้แต่ง และนามสกุล
2. การค้นโดยใช้เฉพาะชื่อผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมาย \$
3. การค้นโดยใช้ชื่อเรื่อง
4. การค้นโดยใช้ส่วนหน้าของชื่อเรื่อง ตามด้วยเครื่องหมาย \$
5. การค้นโดยใช้หัวเรื่อง
6. การค้นโดยใช้ส่วนหน้าของหัวเรื่อง ตามด้วยเครื่องหมาย \$

1. การค้นโดยใช้ชื่อผู้แต่ง และนามสกุล เป็นการสืบค้นด้วยชื่อ และนามสกุลของผู้แต่งที่เป็นบุคคล หรือชื่อสมบุรณ์ของผู้แต่งที่เป็นนิติบุคคล โดยในการสืบค้นแต่ละฐานข้อมูลจะต้องพิมพ์ au= นำหน้าชื่อผู้แต่ง เช่น

ผู้แต่งชื่อ	ทองต๋อ กล้วยไม้ ณ อยุธยา
กำหนดคำสืบค้น	ab=ทองต๋อ กล้วยไม้ ณ อยุธยา

จากการกำหนดคำสืบค้นข้างต้น หมายความว่า ระบบจะไปค้นหาชื่อผู้แต่ง ที่ชื่อ ทองต๋อ กล้วยไม้ ณ อยุธยา จากฐานข้อมูล

2. การค้นโดยใช้เฉพาะชื่อผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมาย \$ ในกรณีที่ผู้ใช้ไม่ทราบนามสกุลของผู้แต่ง หรือชื่อผู้แต่งที่เป็นนิติบุคคลยาวเกินไป ผู้ใช้สามารถใช้วิธีการตัดปลายคำที่ชื่อผู้แต่งได้โดยใส่เครื่องหมาย \$ ตามหลังชื่อผู้แต่ง โดยไม่ต้องเว้นวรรค เช่น

กำหนดคำสืบค้น	ab=ทองต๋อ\$
---------------	-------------

จากการกำหนดคำสืบค้นข้างต้น หมายความว่า ระบบจะไปค้นหาชื่อผู้แต่งตามคำค้นที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า “ทองต๋อ” ทั้งหมด ดังนั้นไม่ว่าในฐานข้อมูลจะมี “ทองต๋อ” นามสกุลอะไร หรือชื่อผู้แต่งที่มี “ทองต๋อ” นำหน้า ก็แสดงผลลัพธ์ขึ้นมาด้วย

3. การค้นด้วยใช้ชื่อเรื่อง ซึ่งมีชื่อเรื่องของหนังสือ วิทยุทัศน์ ซีดีรอม และชื่อวารสาร ซึ่งในการสืบค้นจะต้องพิมพ์ ti= นำหน้าชื่อเรื่องทุกครั้ง ในกรณีที่ผู้ใช้จะต้องทราบชื่อเรื่องที่ถูกต้องของสารนิเทศว่าขึ้นต้นด้วยคำใด ระบบจึงจะสามารถสืบค้นได้อย่างถูกต้อง เช่น

หนังสือชื่อ	ลูกอีสาน
กำหนดคำสืบค้น	ti=ลูกอีสาน
วารสารชื่อ	ไมโครคอมพิวเตอร์
กำหนดคำสืบค้น	ti=ไมโครคอมพิวเตอร์

จากการกำหนดคำสืบค้นข้างต้น หมายความว่า ระบบจะไปค้นหาหนังสือที่ชื่อว่า “ลูกอีสาน” จากฐานข้อมูล หรือไปค้นหาชื่อวารสารที่ชื่อว่า “ไมโครคอมพิวเตอร์” จากฐานข้อมูล

สำหรับการสืบค้นขอบทความวารสาร สามารถสืบค้นได้โดยไม่ต้องพิมพ์ ti=นำหน้าขอบทความ แต่กรณีนี้ผู้ใช้จะต้องทราบขอบทความวารสารที่ถูกต้องว่าขึ้นต้นด้วยคำใด ระบบจึงจะสามารถสืบค้นได้อย่างถูกต้อง เช่น

บทความเรื่อง	โครงการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่
กำหนดคำสืบค้น	โครงการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่

จากการกำหนดคำสืบค้นข้างต้น หมายความว่า ระบบจะไปค้นหาบทความเรื่อง “โครงการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่” จากฐานข้อมูล

4. การค้นโดยใช้ส่วนหน้าของชื่อเรื่อง ตามด้วยเครื่องหมาย \$ ในกรณีที่ชื่อเรื่องของสารนิเทศมีความยาวมาก ซึ่งจะทำให้เสียเวลาในการพิมพ์คำค้น หรือผู้จำชื่อเรื่องได้ไม่หมด ผู้ใช้สามารถใช้วิธีการตัดปลายคำในเขตชื่อเรื่องได้โดยใส่เครื่องหมาย \$ ไว้หลังคำค้น โดยไม่เว้นวรรค ในกรณีที่ผู้ใช้ต้องทราบชื่อเรื่องที่ถูกต้องว่าขึ้นต้นด้วยคำใด ระบบจึงจะสามารถค้นได้อย่างถูกต้อง เช่น

หนังสือชื่อ	โปรแกรมสร้างภาพยนตร์การ์ตูน
กำหนดคำสืบค้น	ti=โปรแกรม\$

จากการกำหนดค่าสืบค้นข้างต้น หมายความว่า ระบบจะไปค้นหาชื่อเรื่องตามคำค้นที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า “โปรแกรม” ทั้งหมด ดังนั้นถ้าในฐานข้อมูลมีชื่อเรื่อง “โปรแกรมการสร้างภาพ 3 มิติ” ก็จะได้ผลลัพธ์ขึ้นมาด้วย

สำหรับการสืบค้นขอบความวารสาร สามารถสืบค้นด้วยวิธีการตัดปลายคำได้เช่นเดียวกันโดยให้ใส่เครื่องหมาย \$ ไว้หลังคำค้นโดยไม่ต้องเว้นวรรค และไม่ต้องกำหนดค่า t_i = นำหน้าขอบความ แต่กรณีนี้ผู้ใช้จะต้องทราบขอบความวารสารที่ถูกต้องว่าขึ้นต้นด้วยคำใด ระบบจึงจะสามารถสืบค้นได้อย่างถูกต้อง เช่น

ต้องการค้นบทความเรื่อง	โครงการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่
กำหนดค่าสืบค้น	โครงการ\$

จากการกำหนดค่าสืบค้นข้างต้น หมายความว่า ระบบจะไปค้นหาขอบความตามคำค้นที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า “โครงการ” ทั้งหมด ดังนั้นถ้าในฐานข้อมูลมีบทความเรื่อง “โครงการสาธารณสุขไทยสำหรับเยาวชน” ก็จะได้ผลลัพธ์ออกมาด้วย

5. การค้นโดยใช้หัวเรื่อง ซึ่งเป็นตัวแทนเนื้อหาของหนังสือ บทความวารสาร หรือวัสดุอื่นๆ โดยแต่ละหัวเรื่องจะแสดงให้เห็นว่า หัวเรื่องนั้นมีหนังสือ หรือบทความวารสาร หรือวัสดุอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกี่รายการ ซึ่งในการกำหนดค่า หรือวลี เพื่อการสืบค้นของแต่ละฐานข้อมูล สามารถสืบค้นได้อย่างอิสระโดยไม่ต้องกำหนดค่าใดๆ นำหน้าคำสืบค้น เช่น

ต้องการค้นหนังสือเกี่ยวกับเรื่อง	“คอมพิวเตอร์”
กำหนดค่าสืบค้น	คอมพิวเตอร์

จากการกำหนดค่าค้นข้างต้น หมายความว่า ระบบจะไปค้นหาหัวเรื่องตามคำค้น คือ “คอมพิวเตอร์” จากฐานข้อมูล

6. การค้นโดยใช้ส่วนหน้าของหัวเรื่อง ตามด้วยเครื่องหมาย \$ เป็นการค้นโดยใช้วิธีการตัดปลายคำที่เขตหัวเรื่อง เพื่อให้ผลการสืบค้นได้สารนิเทศที่ตรงกับความต้องการได้มากขึ้น โดยใส่เครื่องหมาย \$ ไว้หลังคำค้น โดยไม่ต้องเว้นวรรค เช่น

ต้องการค้นหนังสือเกี่ยวกับเรื่อง	“คอมพิวเตอร์”
กำหนดค่าสืบค้น	คอมพิวเตอร์\$

จากการกำหนดค่าค้นข้างต้น หมายความว่า ระบบจะไปค้นหาหัวเรื่องที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า “คอมพิวเตอร์” ทั้งหมด ดังนั้นถ้าในฐานข้อมูลมีหัวเรื่อง “คอมพิวเตอร์-โปรแกรม” ก็จะได้ผลลัพธ์ออกมาด้วย

ขั้นตอนการสืบค้นสารนิเทศ

ขั้นตอนในการสืบค้นสารนิเทศมี 2 วิธี คือ

1. การสืบค้นจากเมนูสืบค้น

ตัวอย่าง เมื่อต้องการหนังสือที่แต่งโดยผู้แต่งชื่อ “คึกฤทธิ์ ปราโมช” มีขั้นตอน ดังนี้

1.1 จากหน้าจอเมนูหลัก กด C จะปรากฏเมนูย่อยชื่อฐานข้อมูล เพื่อให้เลือกฐานข้อมูล

จากนั้นให้เลื่อนแถบแสงไปที่ “BOOK” แล้วกดแป้น < Enter > ดังภาพประกอบ 2

1.2 กด S จะปรากฏเมนู “ข้อความที่ต้องการค้นหา” ดังภาพประกอบ 3

1.3 พิมพ์ au=คึกฤทธิ์ ปราโมช ลงไปหลังคำว่า “ข้อความที่ต้องการค้นหา” จากนั้นกดแป้น < Enter > ดังภาพประกอบ 4 โดยผู้ใช้สามารถเปลี่ยนตัวอักษรภาษาไทย / ภาษาอังกฤษ ได้โดยกดปุ่ม [~] ซึ่งอยู่มุมบนซ้าย ไ้ปุ่ม [ESC] ของแป้นพิมพ์ และเมื่อระบบพบคำที่ผู้ใช้กำหนด เพื่อการค้นหาในเขตข้อมูลของฐานข้อมูล ก็ปรากฏรายละเอียดของข้อมูลบนหน้าจอภาพที่ละ 1 ระเบียบ ดังภาพประกอบ 5

1.4 ในกรณีที่ระบบไม่พบคำที่ค้นหา จะปรากฏคำค้นใกล้เคียงให้ ดังภาพประกอบ 6 จากนั้นให้ผู้ใช้เลื่อนแถบแสงไปยังคำค้นที่ต้องการ จากนั้นกดแป้น < Enter > ก็ปรากฏรายละเอียดของข้อมูลบนจอภาพ

1.5 กด X เมื่อเลิกใช้ หรือต้องการกลับออกมาที่เมนูหลัก

1.6 ถ้าต้องการเลือกสืบค้นจากฐานข้อมูลวิทัศน์ ฐานข้อมูลวารสาร ฐานข้อมูลซีดีรอม และฐานข้อมูลบรรณนิทัศน์ ให้ดำเนินการสืบค้นด้วยวิธีการเช่นเดียวกับการสืบค้นจากฐานข้อมูลหนังสือ ก็จะได้ผลการสืบค้นของแต่ละฐานข้อมูลดังภาพประกอบ 9 – 12

ห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

ระบบการสืบค้นสารนิเทศ

พัฒนาโดย สำนักหอสมุดกลาง สจพ.

ข้อความที่ต้องการค้นหา au=คึกฤทธิ์ ปราโมช

C -

Change data base

S -

ISISRET - Information retrieval services

X -

Exit < to MSDOS >

? -

Data base : Book

Worksheet : Book

Max MFN : 32957

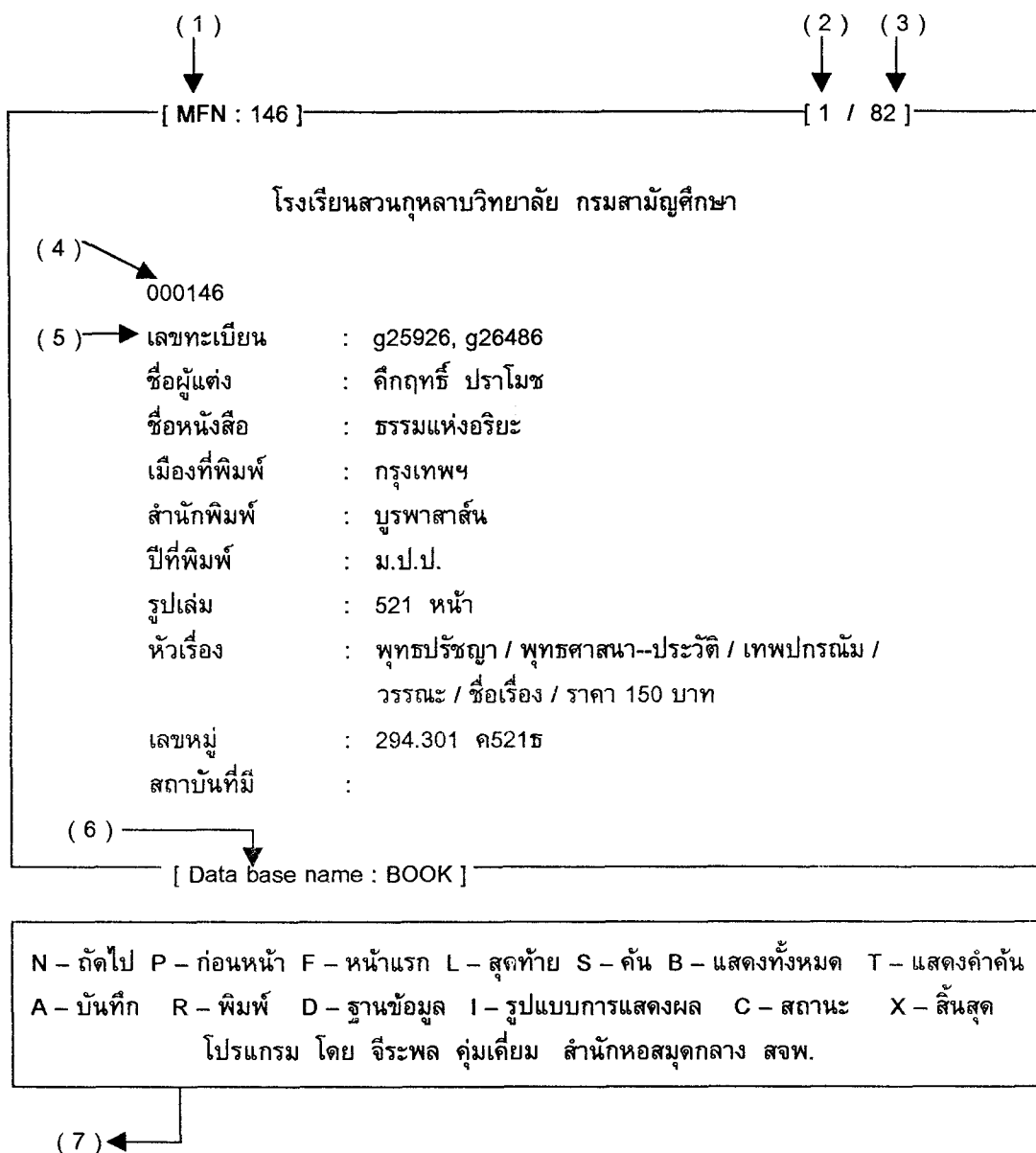
Format : Book

Micro CDS / ISIS - Ver - 3.07 © Unesco 1993

ภาพประกอบ 4 ตัวอย่างการระบุคำค้นโดยใช้เขตข้อมูลชื่อผู้แต่ง

11/11/2555

11/11/2555

ภาพประกอบ 5 แสดงรายละเอียดที่สืบค้นได้ในฐานข้อมูลหนังสือ

จากภาพประกอบ 5 เป็นการแสดงผลการสืบค้น ซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญ ดังนี้

(1) หมายถึง หมายเลขทะเบียน (MFN) ของข้อมูลนั้นๆ ซึ่งอยู่ส่วนบนสุดของหน้าจอ โดยหมายเลขทะเบียนในส่วนนี้จะมีค่าเดียวกับหมายเลข (4)

(2) หมายถึง ลำดับเริ่มต้นของจำนวนผลลัพธ์ทั้งหมดที่สืบค้นได้ จากภาพตัวอย่างระบบสืบค้นค่าตามคำค้น ได้ผลลัพธ์ทั้งหมด 82 ระเบียบ ซึ่งหมายเลข 1 จะเป็นการแสดงผลระเบียบแรก และเมื่อแสดงผลไปตามลำดับ ตัวเลขนี้จะเปลี่ยนไปเรียงตามลำดับ คือ 1 เป็น 2, 2 เป็น 3 ไปตามลำดับ

(3) หมายถึง จำนวนระเบียบทั้งหมดที่สืบค้นได้ จากภาพตัวอย่างคือ 82 ระเบียบ

(4) หมายถึง หมายเลขระเบียบของข้อมูลในฐานข้อมูลนั้นๆ ซึ่งจากตัวอย่างหมายเลข 000146 หมายถึง หมายเลขระเบียบของรายการที่อยู่ในฐานข้อมูล BOOK

(5) หมายถึง รายละเอียดทางบรรณานุกรมของข้อมูลที่เรียกแสดงผล ประกอบด้วย

- เลขทะเบียน
- ชื่อผู้แต่ง
- ชื่อหนังสือ
- พิมพ์ลักษณ์
- หัวเรื่อง
- เลขเรียกหนังสือ

(6) หมายถึง ชื่อฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้น

(7) หมายถึง เมนู Help ประกอบด้วย

N (Next) หมายถึง การแสดงข้อมูลลำดับต่อไป จากตัวอย่างเมื่อกด N ระบบจะแสดงข้อมูลต่อไปที่สืบค้นได้

P (Previous) หมายถึง การแสดงข้อมูลลำดับก่อนหน้า โดยกด P

F (First) หมายถึง การแสดงข้อมูลลำดับแรกของจำนวนข้อมูลที่สืบค้นได้ จากตัวอย่างคือ ข้อมูลของระเบียบที่ 000146 (คำสั่งนี้ใช้กรณีที่ดูผลข้อมูลเกินจากลำดับที่ 1 และต้องการย้อนกลับไปดูข้อมูลเริ่มต้น ให้กด F)

L (Last) หมายถึง การแสดงข้อมูลลำดับสุดท้ายของจำนวนข้อมูลที่สืบค้นได้ จากตัวอย่าง สมมติว่า ระเบียบสุดท้ายที่มีข้อมูลคือ ระเบียบที่ 001200 เมื่อกด L จะปรากฏข้อมูลของระเบียบที่ 001200 บนหน้าจอ

S (Search) หมายถึง การเรียกสืบค้นข้อมูล เมื่อกด S สามารถสืบค้นข้อมูลได้ใหม่โดยไม่ต้องกลับไปเมนูหลัก

B (Browse) หมายถึง การเรียกแสดงข้อมูลตามลำดับระเบียบ โดยกด B จะปรากฏกรอบข้อความ

หมายเลข MFN เริ่มต้น

 ให้ใส่หมายเลขระเบียบเริ่มต้นที่ต้องการค้น จากนั้นกดแป้น

< Enter > ระบบจะแสดงผลรายละเอียดของข้อมูลตามระเบียบที่ระบุ

T (Display terms dictionary) หมายถึง การแสดงรายการคำสืบค้นทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นคำเดี่ยว หรือวลี ที่ถูกกำหนดให้เป็นคำค้นเพื่อการสืบค้นในฐานข้อมูล โดยระบบจะจัดเรียงคำสำคัญทั้งหมดตามตัวเลข และตัวอักษร จาก A - Z และ ก - ฮ ตามลำดับ ซึ่งเมื่อกด T จอภาพจะปรากฏคำว่า Key : ที่มุมล่างซ้ายมือ เพื่อให้ผู้ใช้พิมพ์คำ หรืออักษรตัวแรกของคำที่ต้องการเรียกมาดู เมื่อพิมพ์คำที่ต้องการ หลังเครื่องหมาย : แล้วกดแป้น < Enter > ระบบจะแสดงรายการคำที่ต้องการขึ้นบนบรรทัดแรก (สำหรับคำสั่งนี้ยังไม่สามารถใช้เป็นทางเลือกในการสืบค้นได้ ใช้ได้เพียงเพื่อดูคำค้นต่างๆ ที่จัดเก็บไว้เท่านั้น)

A (Save) หมายถึง การจัดเก็บผลการสืบค้น (สำหรับคำสั่งนี้ยังไม่สามารถใช้งานได้ เนื่องจากห้องสมุดยังไม่พร้อมในการให้บริการจัดเก็บผลการสืบค้น)

R (Print) หมายถึง การพิมพ์รายงานผลข้อมูลที่สืบค้นได้ทางเครื่องพิมพ์ (คำสั่งนี้ยังไม่สามารถใช้งานได้ เนื่องจากห้องสมุดยังไม่ได้ติดตั้งเครื่องพิมพ์ให้บริการ)

D (Database) หมายถึง การเปลี่ยนฐานข้อมูลที่จะสืบค้น โดยไม่ต้องกลับไปเมนูหลัก

I (Display format) หมายถึง การเปลี่ยนรูปแบบการแสดงผล (คำสั่งนี้ไม่สามารถใช้งานได้ เนื่องจากห้องสมุดต้องการให้มีการแสดงผลเพียงรูปแบบเดียว)

C (Barcode-info) หมายถึง การสอบถามว่าหนังสือที่สืบค้นได้ มีการยืม หรือการจองเอาไว้หรือไม่

X (Exit) หมายถึง การออกจากโปรแกรมการสืบค้นเพื่อกลับไปเมนูหลัก

Set	1	:	AU=สิทธิบัตร กุลประเสริฐ
	[		ไม่พบรายการคำค้นที่ระบุ กรุณาเลือกจากคำค้นใกล้เคียง]
.....			
	AU=สิทธิฯ		พินิจกุลวดี
	AU=สิทธิฯ		สลักคำ
	AU=สิทธิฯ		เซตวัน
	AU=สิทธิฯ		จิโรจน์
	AU=สิทธิฯ		ชิน
	AU=สิทธิฯ		ประสาธน์
	AU=สิทธิฯ		พุทธิประเสริฐ

ภาพประกอบ 6 แสดงข้อความที่ปรากฏบนหน้าจอเมื่อไม่พบข้อมูลตามกำหนด

จากหน้าจอดังกล่าวเป็นตัวอย่างการสืบค้นที่ระบบไม่พบคำที่ค้นหา สมมติว่าต้องการสืบค้นด้วยชื่อผู้แต่งที่ชื่อว่า “สิทธิบัตร กุลประเสริฐ” เมื่อระบบคำค้นแล้วระบบไม่พบคำที่ค้นหา ก็จะปรากฏคำค้นใกล้เคียงให้ผู้ใช้เลือก

2. การเลือกค้นจากหน้าจอแสดงผลการสืบค้น มีขั้นตอนดังนี้

2.1 กด D จะปรากฏเมนูย่อยชื่อฐานข้อมูล ให้ใช้ลูกศรขึ้น – ลง เพื่อเลื่อนแถบแสงไปยังฐานข้อมูลที่ต้องการเปลี่ยน เช่น “BOOK” แล้วกดแป้น < Enter > ดังภาพประกอบ 7

2.2 กด S จะปรากฏเมนูย่อย “ข้อความที่ต้องการค้นหา---” ดังภาพประกอบ 8

2.3 พิมพ์ au=คึกฤทธิ์ ลงไปหลังคำว่า “ข้อความที่ต้องการค้นหา” จากนั้นกดแป้น < Enter > เมื่อระบบพบคำที่ผู้ใช้กำหนดเพื่อการค้นหาในเขตข้อมูลของฐานข้อมูล ก็จะปรากฏรายละเอียดของข้อมูลบนหน้าจอที่ละ 1 ระเบียน ดังภาพประกอบ 5

2.4 กด X เมื่อเลิกใช้ หรือต้องการกลับออกมาที่เมนูหลัก

2.5 ถ้าต้องการเลือกสืบค้นจากฐานข้อมูลวิทัศน์ ฐานข้อมูลวารสาร ฐานข้อมูลซีดีรอม และฐานข้อมูลบรรณนิทัศน์ ให้ดำเนินการสืบค้นด้วยวิธีการเช่นเดียวกับการสืบค้นจากฐานข้อมูลหนังสือ ก็จะได้ผลการสืบค้นของแต่ละฐานข้อมูลดังภาพประกอบ 9 – 12

[MFN : 1]		[1 / 5169]	
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย กรมสามัญศึกษา			
BOOK	: 350813	00001	
VDO	: v-32		
SERIAL	: สวนกุหลาบวิทยาลัย, โรงเรียน		
CDROM	: ฝึกซ้อมไฟฟ้า		
ANNO	: ไทย		
	: 15 นาที		
	: การบิน / ชื่อเรื่อง		
เลขหมู่	: 001/ฝ/		
สาระสังเขป	: สารคดีเกี่ยวกับการฝึกหัดการบิน		
สถานที่	: ห้องวิดิทัศน์		
[Data base name : VDO]			

N - ถัดไป P - ก่อนหน้า F - หน้าแรก L - สุดท้าย S - ค้น B - แสดงทั้งหมด T - แสดงคำค้น A - บันทึก R - พิมพ์ D - ฐานข้อมูล I - รูปแบบการแสดงผล C - สถานะ X - สิ้นสุด โปรแกรม โดย จีระพล กลุ่มเดียว สำนักหอสมุดกลาง สจพ.

ภาพประกอบ 7 การเปลี่ยนฐานข้อมูลจากหน้าจอแสดงผลการค้น

จากหน้าจอดังกล่าว เมื่อกด D จะปรากฏเมนูย่อยชื่อฐานข้อมูล ให้เลื่อนแถบแสงไปยังฐานข้อมูลที่ต้องการเปลี่ยน จากนั้นกดแป้น < Enter > ชื่อฐานข้อมูลก็จะเปลี่ยนไป

[MFN : 1]	[1 / 5169]
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย กรมสามัญศึกษา วัน เดือน ปี : 350813 00001 เลขทะเบียน : v-32 ข้อความที่ต้องการค้นหา <u>au=คึกฤทธิ์</u> เวลา : 15 นาที หัวข้อเรื่อง : การบิน / ชื่อเรื่อง เลขหมู่ : 001/ผ/ สาระสังเขป : สารคดีเกี่ยวกับการฝึกหัดการบิน สถานที่ : ห้องวิทัศน์	
[Data base name : VDO]	
N – ถัดไป P – ก่อนหน้า F – หน้าแรก L – สุดท้าย S – ค้น B – แสดงทั้งหมด T – แสดงคำค้น A – บันทึก R – พิมพ์ D – ฐานข้อมูล I – รูปแบบการแสดงผล C – สถานะ X – สิ้นสุด โปรแกรม โดย จีระพล คุ่มเดียม สำนักหอสมุดกลาง สจพ.	

ภาพประกอบ 8 การสืบค้นจากหน้าจอแสดงผล

จากหน้าจอดังกล่าว เมื่อกด S จะปรากฏเมนูย่อยเพื่อรอรับคำค้น เมื่อพิมพ์ "au=คึกฤทธิ์"
จากนั้นให้กดแป้น < Enter >

[MFN : 1] [1 / 5169]

โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย กรมสามัญศึกษา

วัน เดือน ปี : 350813 00001
 เลขทะเบียน : v-32
 ชื่อผู้แต่ง : สวนกุหลาบวิทยาลัย, โรงเรียน
 ชื่อเรื่อง : ฝึกซ้อมไฟ
 ภาษา : ไทย
 เวลา : 15 นาที
 หัวเรื่อง : การบิน / ชื่อเรื่อง
 เลขหมู่ : 001/ฝ/
 สารบัญ : สารคดีเกี่ยวกับการฝึกหัดการบิน
 สถานที่ : ห้องวิดิทัศน์

[Data base name : VDO]

N - ถัดไป P - ก่อนหน้า F - หน้าแรก L - สุดท้าย S - ค้น B - แสดงทั้งหมด T - แสดงคำค้น
 A - บันทึก R - พิมพ์ D - ฐานข้อมูล I - รูปแบบการแสดงผล C - สถานะ X - ลีนสุด
 โปรแกรม โดย จีระพล คุ่มเคี่ยม สำนักหอสมุดกลาง สจพ.

ภาพประกอบ 9 แสดงรายละเอียดที่สืบค้นได้ในฐานข้อมูลวิดิทัศน์

จากหน้าจอดังกล่าว จะปรากฏรายการบรรณานุกรมวิดิทัศน์เรื่อง "ฝึกซ้อมไฟ" แต่งโดย
 "โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย" บอกจำนวนทะเบียนที่สืบค้นได้ คือ 5169 และบอกเลขทะเบียน ภาษา
 เวลา หัวเรื่อง เลขหมู่ สารบัญ สถานที่จัดเก็บ

[MFN : 332]

[1 / 1]

ผลการสืบค้นข้อมูล ฐานข้อมูลวารสาร

00332

เลขทะเบียน :
 ชื่อผู้แต่ง : ชุมศักดิ์ พฤษภาพงษ์
 ชื่อวารสาร : ไกล่หมอ
 ชื่อบทความ : จะลดความอ้วนกันจริงๆ ได้อย่างไร
 ปีที่ : ฉบับที่ วัน เดือน ปี : 19,4 (เมษายน 2538)
 หน้า : 52 – 61 หน้า
 หัวเรื่อง : โรคอ้วน / ความอ้วน / ชื่อเรื่อง
 สารสังเขป : สาเหตุของความอ้วน ผลกระทบที่เกิดจากความอ้วน
 และแนวทางแก้ไข

[Data base name : SERIAL]

N – ถัดไป P – ก่อนหน้า F – หน้าแรก L – สุดท้าย S – ค้น B – แสดงทั้งหมด T – แสดงคำค้น
 A – บันทึก R – พิมพ์ D – ฐานข้อมูล I – รูปแบบการแสดงผล C – สถานะ X – สิ้นสุด
 โปรแกรม โดย จีระพล คุ่มเคี่ยม สำนักหอสมุดกลาง สจพ.

ภาพประกอบ 10 แสดงรายละเอียดที่สืบค้นได้ในฐานข้อมูลวารสาร

จากหน้าจอดังกล่าว ปรากฏรายการบรรณานุกรมบทความวารสารเรื่อง “จะลดความอ้วนกันจริงๆ ได้อย่างไร” แต่งโดย “ชุมศักดิ์ พฤษภาพงษ์” ในวารสารไกล่หมอ ปีที่ 19 ฉบับที่ 4 เดือนเมษายน 2538 หน้า 52 – 61 และสารสังเขป

[MFN : 1]

[1 / 1]

ฐานข้อมูล CD-ROM
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

000001

เลขทะเบียน : ๐8
 ชื่อผู้แต่ง : ดอกหญ้าวิชาการ
 ชื่อเรื่อง : Ent-Mate / ดอกหญ้าวิชาการ
 เลขหมู่ : 378.07 อ
 ราคา : ราคา 900 บาท
 หัวเรื่อง : เฉลยข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัย / ชื่อเรื่อง
 สถานที่พิมพ์ : กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า, 2539
 สารสังเขป : เฉลยข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัย สายวิทย์ ปีพ.ศ. 2534-2539
 วิชาคณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ ชีววิทยา เคมี อังกฤษ และวิชาสามัญ จำลองข้อสอบเข้า
 มหาวิทยาลัยพร้อมการประเมินผลได้ทันทีว่าสามารถเข้าคณะ และมหาวิทยาลัยใด ได้จาก
 สถิติคะแนนในปีนั้นๆ

[Data base name : CDROM]

N - ถัดไป P - ก่อนหน้า F - หน้าแรก L - สุดท้าย S - ค้น B - แสดงทั้งหมด T - แสดงคำค้น
 A - บันทึก R - พิมพ์ D - ฐานข้อมูล I - รูปแบบการแสดงผล C - สถานะ X - ลีนสุด
 โปรแกรม โดย จีระพล คู่คุ้มม สำนักหอสมุดกลาง สจพ.

ภาพประกอบ 11 แสดงรายละเอียดที่สืบค้นได้ในฐานข้อมูล CD-ROM

จากหน้าจอดังกล่าว จะปรากฏรายการบรรณานุกรมซีดีรอม เรื่อง "Ent-Mate" ที่แต่งโดย
 "ดอกหญ้าวิชาการ" ซึ่งมีเพียงเรื่องเดียว และบอกเลขทะเบียน เลขหมู่ ราคา หัวเรื่อง สถานที่พิมพ์
 สารสังเขป

[MFN : 8]

[1 / 1]

**ฐานข้อมูลบรรณนิทัศน์
ห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย**

000008

อังคาร กัลยาณพงศ์. ปณิธานกวี. อังคาร กัลยาณพงศ์. กรุงเทพฯ : กระดาษ, 2529.
126 หน้า. ราคา 44 บาท. (895.911 อ)

เป็นการรวมกวีนิพนธ์ของอังคาร กัลยาณพงศ์ แต่ละบทร้อยกรองด้วยคำประพันธ์ที่มีลักษณะเฉพาะตัวของผู้เขียนซึ่งรักความอิสระเสรี รักธรรมชาติ และเป็นผู้ศรัทธาในสพระธรรม บทประพันธ์ทุกบทจะสะท้อนชีวิตวิญญาณ คติชีวิต ปรัชญา และสัจธรรม ด้วยกลวิธีของศิลป์ “ปณิธานกวี” เป็นบทประพันธ์บทหนึ่งที่คุณเขียนได้ฝากความคิดแก่ผู้อ่านว่า “แย่งแผ่นดินอำมหิตคิดแต่ฆ่า เพราะกิเลสฟ้าหฤโหดสิงซาก ผีลืมป่าช้าคุณธรรม ความดีเสียศรีสวัสดิ์ค่าเทวัญญาญะ” อีกทั้งทางมูลนิธิเสรีบวรโกเศศและนาคะประทีป ยกย่องให้อังคารเป็น “กวีดีเด่น” เมื่อปี 2515 และ “ปณิธานกวี” มีภาพประกอบงดงาม โดยผู้เขียน และมีภาคผนวกสัมภาษณ์ชีวิตและผลงานอีกด้วย

[Data base name : ANNO]

N - ถัดไป P - ก่อนหน้า F - หน้าแรก L - สุดท้าย S - ค้น B - แสดงทั้งหมด T - แสดงคำค้น
A - บันทึก R - พิมพ์ D - ฐานข้อมูล I - รูปแบบการแสดงผล C - สถานะ X - สิ้นสุด
โปรแกรม โดย จีระพล คุ่มเคี่ยม สำนักหอสมุดกลาง สจพ.

ภาพประกอบ 12 แสดงรายละเอียดที่สืบค้นได้ในฐานข้อมูลบรรณนิทัศน์

จากหน้าจอดังกล่าว จะปรากฏรายการบรรณานุกรมหนังสือเรื่อง “ปณิธานกวี” ที่แต่งโดย “อังคาร กัลยาณพงศ์” บอกระเบียบ สำนักพิมพ์ จำนวนหน้า ราคา เลขหมู่ และสาระสังเขป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ พบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ ส่วนใหญ่ทำการศึกษากับผู้ใช้ในระดั่มหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตามมีงานวิจัยส่วนหนึ่งที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรม การสืบค้นรายการบรรณานุกรมระบบออนไลน์กับผู้ใช้ในระดับโรงเรียน ดังนี้

เชน (Chen, 1993 : 33-39) ศึกษาพฤติกรรมการสืบค้นรายการบรรณานุกรมระบบออนไลน์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ในรัฐจอร์เจีย ซึ่งใช้ระบบ MacLAP (Mac Library Access Program) โดยมีความมุ่งหมายของการวิจัย 4 ข้อ คือ

1. เพื่อศึกษาอัตราความสำเร็จของคำค้นที่ใช้ในการสืบค้นระหว่างชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง และหัวเรื่อง
2. เพื่อศึกษาข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นของนักเรียน ขณะปฏิบัติการสืบค้นรายการบรรณานุกรมระบบออนไลน์
3. เพื่อศึกษาประเภทของข้อผิดพลาดที่นักเรียนพบมากที่สุดในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมระบบออนไลน์
4. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนวิธีการสืบค้นของนักเรียน เมื่อพบปัญหา หรือมีอุปสรรคในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมระบบออนไลน์

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากับนักเรียนจำนวน 35 คน จากนักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนวิชา English III ทั้งหมด 89 คน เป็นนักเรียนชาย 21 คน และนักเรียนหญิง 14 คน มีอายุระหว่าง 16 – 18 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ เทอร์มินัลสำหรับการสืบค้นจำนวน 2 เครื่อง กล้องวิดีโอเทป จำนวน 2 ตัว และแบบทดสอบ โดยในแบบทดสอบจะถามปัญหาเกี่ยวกับรายการทางบรรณานุกรม ได้แก่ ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง เลขเรียกหนังสือ และปีที่พิมพ์ ของรายการหนังสือในระบบ MacLAP และทำการศึกษาจากคำตอบของนักเรียน และสังเกตพฤติกรรมการสืบค้นของนักเรียนจากวิดีโอเทป ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการสืบค้นที่นักเรียนประสบความสำเร็จสูงสุด คือ การสืบค้นโดยใช้ชื่อผู้แต่ง (ร้อยละ 69) รองลงมา คือ การสืบค้นโดยใช้ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 67) และการสืบค้นโดยใช้หัวเรื่อง (ร้อยละ 60) โดยการสืบค้นทั้ง 3 ลักษณะ มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อผิดพลาดที่พบในการสืบค้นมี 5 ประการ คือ

1. ด้านการพิมพ์ และการสะกด ร้อยละ 23.7 เป็นข้อผิดพลาดเกี่ยวกับการพิมพ์ การสะกด คำค้น รวมถึงการเว้นวรรค
2. ด้านการใช้ระบบ ร้อยละ 17.6 เป็นข้อผิดพลาดเกี่ยวกับการใช้ระบบ เช่น การเริ่มทำการสืบค้น ประเภทของคำที่ใช้ในการสืบค้น
3. ด้านการใช้คำค้น ร้อยละ 10.1 เป็นข้อผิดพลาดของการใช้คำค้น เช่น ใช้คำที่เป็นภาษาธรรมชาติ (Natural language) ซึ่งในระบบ MacLAP ใช้ศัพท์ควบคุม (Controlled vocabulary)
4. ด้านการใช้สารนิเทศ ร้อยละ 44 เป็นข้อผิดพลาดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสารนิเทศที่สืบค้นได้ ไม่ตรงกับความต้องการ
5. ด้านการบันทึกผลการค้น ร้อยละ 4.4 เป็นข้อผิดพลาดเกี่ยวกับการคัดลอกผลจากจอภาพลงในแบบทดสอบ เช่น ไม่คัดลอกชื่อผู้แต่ง ใส่เฉพาะนามสกุล หรือคัดลอกชื่อไม่ถูกต้อง

ส่วนการเปลี่ยนวิธีการสืบค้นของนักเรียน เมื่อประสบปัญหาในการสืบค้น พบว่า นักเรียนทำการเปลี่ยนวิธีสืบค้น 2 วิธี คือ การเปลี่ยนประเภทของการสืบค้น (ตัวอย่างเช่น การเปลี่ยนการสืบค้นโดยใช้ชื่อผู้แต่ง เป็นการสืบค้นโดยใช้ชื่อเรื่อง) และการเปลี่ยนคำ/วลี ที่ใช้ในการสืบค้น

โซโลมอน (Solomon. 1993 : 245-264) ศึกษาพฤติกรรมการค้นคืนสารสนเทศจากระบบ OPAC ของนักเรียนเกรด 1-6 ในโรงเรียนประถมศึกษาบราเนอ (Bonnie Brae) เมืองแฟร์แท็กซ์ (Fairfax) รัฐเวอร์จิเนีย (Virginia) จำนวน 679 คน โดยใช้วิธีเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตพฤติกรรมการสืบค้นของนักเรียนระหว่างการปีการศึกษา 1989 – 1990 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนจำนวนร้อยละ 66 ประสบผลสำเร็จในการค้นคืนสารสนเทศ โดยปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จมี 3 ประการ คือ

1. การมองหาผู้ช่วยเหลือในระหว่างการสืบค้น ร้อยละ 8
2. การเตรียมคำค้นไว้ล่วงหน้า และการเปลี่ยนวิธีค้น ร้อยละ 17
3. การใช้คำค้นทั่วไป เป็นคำง่าย ๆ ร้อยละ 41

สำหรับปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความล้มเหลว จะเกิดจากการขาดความรู้ในการใช้ระบบ OPAC ขาดทักษะการอ่าน ปัญหาด้านการพิมพ์ การสะกดคำค้นที่ยากไม่ถูกต้อง และการไม่เข้าใจระบบ และคำอธิบายวิธีใช้

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเกี่ยวกับความสำเร็จ และความล้มเหลวในการสืบค้นรายการแบบออนไลน์กับผู้ใช้ในระดับมหาวิทยาลัย มีดังนี้

ฮันเตอร์ (Hunter. 1991 : 395-402) ศึกษาความสำเร็จ และความล้มเหลวในการสืบค้นรายการแบบออนไลน์ ระบบ BIS (Bibliographic Information System) ของนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งรัฐนอร์ทแคโรไลนา (North Carolina) โดยใช้การวิเคราะห์จากบันทึกเกี่ยวกับการสืบค้น (Transaction Log Analysis) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตราความล้มเหลว รูปแบบการใช้ และสาเหตุของปัญหา พบว่า ผู้ใช้ประสบความล้มเหลว ร้อยละ 54.2 ส่วนรูปแบบที่ใช้ในการสืบค้นมากที่สุด คือ การสืบค้นโดยใช้หัวเรื่อง ร้อยละ 51.8 แต่เป็นรูปแบบการสืบค้นที่ประสบผลสำเร็จน้อยที่สุด รองลงมาคือ การสืบค้นโดยใช้ชื่อเรื่อง ร้อยละ 47.2 และการสืบค้นโดยใช้เลขเรียกหนังสือ ร้อยละ 0.3 สำหรับสาเหตุของปัญหาส่วนใหญ่มาจากผู้ใช้ขาดประสบการณ์ในการใช้ ผู้ใช้ไม่เข้าใจวิธีการทำงานของระบบ และใช้ศัพท์ที่ไม่ได้ควบคุมในการสืบค้น

✓ เอนเซอร์ (Ensor. 1992 : 72-79) ได้ศึกษาการใช้คำสำคัญในการสืบค้นของผู้ใช้ OPAC ในระบบ NOTIS (Northwestern Online Total Integrated System) ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแห่งรัฐอินดีแอนา (Indiana State University) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผู้ใช้ที่ใช้ และไม่ใช้คำสำคัญ ในการสืบค้นจากระบบ OPAC ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ คำที่ใช้ในการสืบค้น สถานภาพของผู้ใช้ ความถี่ในการสืบค้นของผู้ใช้ ผลการวิจัยพบว่า ร้อยละ 73 ของผู้ตอบแบบสอบถามใช้คำสำคัญในการสืบค้น และมากกว่าร้อยละ 20 ไม่ใช้คำสำคัญในการสืบค้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ใช้มีความรู้เกี่ยวกับการใช้คำสำคัญในการสืบค้นได้เป็นอย่างดี ทางด้านสถานภาพของผู้ใช้ปรากฏว่าผู้ใช้เป็นนักศึกษา ร้อยละ 78 อาจารย์ ร้อยละ 15 ผู้ใช้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี มีการใช้ระบบ OPAC น้อยที่สุด และช่วงอายุที่มีการใช้ระบบ OPAC มากที่สุด คือ อายุ 18 – 22 ปี สำหรับความถี่ในการค้นโดยใช้คำสำคัญของผู้ใช้ ผลปรากฏว่า ร้อยละ 90 สืบค้น 2-3 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 83 สืบค้นเพียง 2-3 ครั้ง/เดือน ร้อยละ 70 สืบค้น 2-3 ครั้ง/ปี ร้อยละ 69 สืบค้นเพียงเล็กน้อย และร้อยละ 44 ไม่เคยสืบค้นเลย ส่วนประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ของผู้ใช้ ร้อยละ 31 มีประสบการณ์ในการใช้ 0-1 ปี ร้อยละ 30 มี

ประสบการณ์ในการใช้ 1 – 2 ปี และร้อยละ 39 มีประสบการณ์ในการใช้ 3-5 ปี ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ มีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการไม่ใช้คำสำคัญ ในการสืบค้น โดยเหตุผลที่มีค่าร้อยละสูงสุด ที่ผู้ใช้ที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ไม่ใช้คำสำคัญในการสืบค้น คือ ผู้ใช้ไม่รู้ว่าจะสามารถสืบค้นได้ด้วยคำสำคัญ

✓ บาร์เกอร์ (Barger. 1995 : 2617-A) ได้วิจัยเชิงสำรวจพฤติกรรมของผู้ใช้ในการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลหนังสือ และวารสาร ในระบบ MELVYL ซึ่งเป็นระบบฐานข้อมูลบรรณานุกรมแบบออนไลน์ ในมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย (California) ในการศึกษาจะสุ่มกลุ่มตัวอย่าง 144 หน่วย จากระบบการบันทึกคำค้น (Transaction logs) ในระบบ MELVYL ของสัปดาห์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบผลการใช้ของแต่ละคำสั่ง จุดประสงค์การสืบค้น และระยะเวลาที่ใช้ในการสืบค้น จากการตรวจสอบรูปแบบการค้น 5 ประเภท คือ การค้นโดยใช้ชื่อเรื่อง การค้นโดยใช้ชื่อผู้แต่ง การค้นโดยใช้ชื่อวารสาร การค้นโดยใช้หัวเรื่อง และอื่นๆ ได้แก่ ชื่อสถาบันของผู้แต่ง และการค้นโดยใช้ชื่อชุด ซึ่งจากการประเมินพบว่า ผู้ใช้ประสบความสำเร็จระดับมาก ร้อยละ 67 ระดับปานกลาง ร้อยละ 17 และไม่ประสบความสำเร็จ ร้อยละ 16 การสืบค้นที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด คือ การค้นโดยใช้ชื่อเรื่อง ชื่อบุคคล และการค้นจากชื่อวารสาร และการค้นที่ประสบความสำเร็จน้อยที่สุด คือ การค้นจากหัวเรื่อง ✓

✓ ฮิลเดรธ (Hildreth. 1997 : 52-62) ได้ศึกษาการใช้ และความเข้าใจเกี่ยวกับการสืบค้นด้วยคำสำคัญในระบบ OPAC ของผู้ใช้ในมหาวิทยาลัยโอคลาโฮมา (Oklahoma) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเข้าใจของผู้ใช้ในการสืบค้นโดยใช้คำสำคัญ และตระระบบบูล และเพื่อศึกษาความถี่ในการใช้คำสำคัญเป็นคำค้น โดยนำมาเปรียบเทียบกับ การสืบค้นแบบดั้งเดิม ได้แก่ ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง และ หัวเรื่อง ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้มาจากแบบสอบถาม และระบบการบันทึกคำค้น (Transaction Log) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้ใช้คำสำคัญเป็นคำค้นมากกว่าการสืบค้นโดยใช้คำค้นประเภทอื่นๆ แต่การสืบค้นด้วยคำสำคัญประสบความสำเร็จล้มเหลวมากกว่าการใช้คำค้นประเภทอื่นๆ และที่สำคัญผู้ใช้ไม่เข้าใจการทำงานของระบบในการสืบค้นโดยใช้คำสำคัญ นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ใช้ไม่ชอบอ่านคำแนะนำที่ปรากฏอยู่บนหน้าจอหรือคำแนะนำวิธีค้นที่เป็นเอกสาร แต่ผู้ใช้แสดงความคิดเห็นว่า ถ้าผู้ใช้ประสบปัญหายุ่งยากในขณะที่ทำการสืบค้น ผู้ใช้จะเลือกใช้คำแนะนำจากหน้าจอมากที่สุด

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ ผู้วิจัยได้นำเสนอใน 3 หัวข้อ ดังนี้

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการใช้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์
2. งานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างฐานข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้โปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS ของห้องสมุดในประเทศไทย

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการใช้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ จากการศึกษาพบว่า ไม่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ทำการศึกษากับผู้ใช้ในระดับโรงเรียน อย่างไรก็ตามมีงานวิจัยส่วนหนึ่งที่ทำการศึกษากับผู้ใช้ในระดับมหาวิทยาลัย ดังนี้

กรณีการ์ ลินพิศาล และจารุพร พงศ์ศรีวัฒน์ (2536 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลกระทบของระบบ OPAC ในระบบ URICA ที่มีต่อผู้ใช้บริการของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจการใช้ระบบ OPAC ในการค้นหารายชื่อหนังสือ ผลกระทบที่มีต่อผู้ใช้บริการ ตลอดจนปัญหา และอุปสรรคในการให้บริการ โดยศึกษาจากอาจารย์ นักศึกษาระดับปริญญาตรี นักศึกษาระดับปริญญาโท

ข้าราชการสังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตลอดจนบุคลากรภายนอกที่เข้ามาใช้บริการ ผลปรากฏว่า อาจารย์ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ข้าราชการ และบุคลากรนอก ที่เคยใช้คอมพิวเตอร์ค้นหารายชื่อหนังสือมีจำนวนน้อยกว่าผู้ที่ไม่เคยใช้ ในขณะที่นักศึกษาระดับปริญญาโท มีจำนวนผู้ที่เคยใช้มากกว่าผู้ที่ไม่เคยใช้ คอมพิวเตอร์ในการค้นหารายชื่อหนังสือ สำหรับการใช้อินเทอร์เน็ตประเภทต่างๆ พบว่า อาจารย์ และนักศึกษาระดับปริญญาโท มีการใช้อินเทอร์เน็ตภาษาต่างประเทศมากที่สุด ส่วนบุคลากรนอก และนักศึกษาระดับปริญญาตรี ใช้อินเทอร์เน็ตภาษาไทยมากที่สุด เหตุผลสำคัญในการใช้คอมพิวเตอร์ของผู้ใช้ส่วนใหญ่ คือ รวดเร็วกว่าการสืบค้นด้วยมือจากตู้บรรณารักษ์ และสาเหตุสำคัญที่สุดของผู้ที่ไม่เคยใช้คอมพิวเตอร์ค้นหารายชื่อหนังสือ คือ ไม่ทราบว่าจะค้นอย่างไร ส่วนเวลาในการใช้บริการ ส่วนใหญ่จะเข้าใช้บริการของห้องสมุดในระยะเวลาที่ไม่มีการเรียนการสอน นอกจากนี้ผู้ที่มีความต้องการให้สำนักหอสมุดเปิดบริการสืบค้นระบบ OPAC นอกเวลาราชการ สำหรับวิธีการค้นหารายชื่อหนังสือพบว่า วรรณคดีคำฉันท์ผู้ใช้ใช้มากที่สุด คือ ชื่อเรื่อง ส่วนรายละเอียดที่ค้นได้ ผู้ใช้ทุกกลุ่มมีความพอใจอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง และปัญหาในการค้นหาหนังสือของระบบ OPAC พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ข้าราชการ และบุคลากรนอก มีความเห็นสอดคล้องกันเป็นปัญหาอันดับแรก คือ ปัญหาค้นหารายชื่อหนังสือได้ แต่หาตัวเล่มไม่พบ ส่วนปัญหาอันดับรองๆ ลงไป คือ เทอร์มินัลมีจำนวนจำกัด ต้องเสียเวลารอนาน คู่มือที่ใช้ประกอบการค้นไม่ละเอียด และไม่ชัดเจน สำหรับผลกระทบจากการใช้ระบบ OPAC ทุกกลุ่มให้ความสำคัญมากที่สุดเหมือนกัน คือ ต้องการได้หนังสือที่ทันสมัย และทันกับความต้องการ (ร้อยละ 62.6) รองลงมา คือ ต้องการให้ระบบการสืบค้นข้อมูลทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศเป็นระบบเดียวกัน (ร้อยละ 50.4) และต้องการให้มีการสืบค้นข้อมูลจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ ได้ด้วย (ร้อยละ 34.8)

จรรยาภรณ์ ศิริวรรณ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยถึงทดลองเรื่องการเปรียบเทียบการใช้ระบบ OPAC ก่อน และหลังเข้ารับการฝึกอบรมวิธีการใช้ของผู้ใช้ในหอสมุดแห่งชาติท่าเสาสุกรี ของระบบ DYNIX โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาการใช้ระบบ OPAC ก่อน และหลังเข้ารับการฝึกอบรมเปรียบเทียบการใช้ระบบ OPAC ก่อน และหลังเข้ารับการฝึกอบรม ปัญหาและอุปสรรคของการใช้ระบบ OPAC และเพื่อให้ได้คู่มือของการใช้ระบบ OPAC ผลการวิจัยพบว่า หลังเข้ารับการฝึกอบรม ผู้ใช้สามารถใช้ระบบได้ดีกว่าก่อนเข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้ใช้มีความเข้าใจในการสืบค้นด้วยระบบ OPAC มากขึ้น ส่วนวิธีการของการสืบค้นจากชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง หัวเรื่อง และชื่อชุด พบว่า ผู้ใช้เลือกค้นจากทุกวิธีมากขึ้นกว่าก่อนเข้ารับการฝึกอบรม โดยเลือกวิธีค้นตามลำดับอักษรมากกว่าวิธีตามดัชนีคำค้น สำหรับผลการใช้ระบบ OPAC ก่อน และหลังเข้ารับการฝึกอบรม พบว่า ผู้ใช้ยังคงมีความต้องการให้มีการฝึกอบรมการใช้ระบบ OPAC มีความต้องการคู่มือการใช้ระบบอย่างละเอียดทีละขั้นตอน และมีความเห็นว่า ขั้นตอนในการสืบค้นมีความยุ่งยากมาก ประกอบกับจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการในการใช้ระบบการสืบค้นมีจำนวนน้อยมาก ไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้

สุน เทียมทินกฤต (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการค้นคืนรายการหนังสือโดยใช้ศัพท์อิสระ ศัพท์ควบคุม และศัพท์อิสระร่วมกับศัพท์ควบคุมจากฐานข้อมูล VOED ซึ่งสร้างขึ้นโดยใช้โปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS ในห้องสมุดวิทยาลัยเทคนิคสกลนคร การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา และเปรียบเทียบผลการค้นคืนรายการหนังสือจากการใช้ศัพท์ดัชนี และความพึงพอใจต่อระบบการค้นคืนรายการหนังสือ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้เลือกใช้เฉพาะศัพท์อิสระในการค้นมากที่สุด (ร้อยละ 60.1) และผู้ใช้ใช้คำค้นจำนวน 1 คำ ในการค้นมากที่สุด (ร้อยละ 32.4) สำหรับผลการค้นคืนของผู้ใช้โดยภาพรวมจากการ

ใช้ศัพท์กรรมนี้ พบว่า ค่าเฉลี่ยผลของการเรียกคืน (Recall) เท่ากับ 0.66 และค่าเฉลี่ยของความตรงต่อความต้องการจำเพาะ (Precision) เท่ากับ 0.70 โดยการนำศัพท์ควบคุมร่วมกับศัพท์อิสระให้ผลการเรียกคืนสูงที่สุด ($\bar{X}(R) = 0.71$) รองลงมาคือ การใช้เฉพาะศัพท์อิสระ ($\bar{X}(R) = 0.63$) และการใช้เฉพาะศัพท์ควบคุม ($\bar{X}(R) = 0.59$) ส่วนการใช้ศัพท์กรรมนี้ให้ความตรงต่อความต้องการจำเพาะสูงที่สุด คือ การใช้เฉพาะศัพท์อิสระ ($\bar{X}(P) = 0.70$) รองลงมาคือ การใช้ศัพท์ควบคุมร่วมกับศัพท์อิสระ ($\bar{X}(P) = 0.66$) ส่วนความสัมพันธ์ของผลการสืบค้นระหว่างผลการเรียกคืน (Recall) และความตรงต่อความต้องการจำเพาะ (Precision) โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำที่ระดับนัยสำคัญ .05 สำหรับความพึงพอใจของผู้ใช้ต่อระบบการค้นคืน พบว่า ผู้ใช้มีความพึงพอใจต่อระบบค้นคืนในระดับมากทั้งในภาพรวม และรายด้านทุกด้าน

ชูศรี วัชานวัตร และสมศักดิ์ คงแสง (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาระบบการค้นคืนสารนิเทศจากฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์ที่สร้างขึ้นเองในหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จากโปรแกรม CDS/ISIS Version 2.3 และศึกษาความพึงพอใจต่อระบบการค้นคืนสารนิเทศจากผู้ให้บริการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาปริญญาตรี ปริญญาโท และอาจารย์ ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 200 คน ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาระบบการค้นคืนสารนิเทศจากฐานข้อมูลสร้างจากโปรแกรม CDS/ISIS โดยจัดระบบการค้น คำอธิบายบนจอภาพ และรูปแบบการแสดงผลพร้อมช่วยให้ผู้ใช้ประหยัดเวลาการค้นคืนสารนิเทศ และจากการประเมินผลระบบปรากฏว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่มาจากคณะวิทยาการจัดการ ผู้ใช้เกินครึ่งหนึ่งมีความรู้เรื่องคอมพิวเตอร์ เรียนรู้การใช้ฐานข้อมูลจากคำอธิบายบนจอภาพ สำหรับวัตถุประสงค์ในการใช้ฐานข้อมูล พบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อการอ่าน และการทำรายงาน ส่วนความถี่ในการใช้ฐานข้อมูล ปรากฏว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้ฐานข้อมูลเป็นครั้งแรก รองลงมาคือ ใช้ 5 ครั้ง / สัปดาห์ สำหรับความพึงพอใจต่อระบบการค้นคืนสารนิเทศ พบว่า ผู้ใช้พึงพอใจกับระบบการสืบค้นสารนิเทศในระดับมาก และใช้หัวข้อเรื่องเป็นคำค้นมากที่สุด ส่วนปัญหาการค้นคืนสารนิเทศ พบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการใช้ระบบการค้น แต่อย่างไรก็ตามผู้ใช้ส่วนใหญ่ยังต้องการคำแนะนำหรือการสาธิตวิธีใช้จากเจ้าหน้าที่

นุชตรา กลัดเนียม (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพและปัญหาการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากระบบ OPAC ในระบบ TINLIB ของผู้ใช้ในสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย พบว่า ผู้ใช้ที่มาสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากระบบ OPAC ส่วนใหญ่ค้นด้วยตนเองมากที่สุด และใช้วิธีในการเรียนรู้โดยการอ่านคำแนะนำจากหน้าจอคอมพิวเตอร์ ใช้เวลาในการเรียนรู้น้อยกว่า 15 นาที คำค้นที่ใช้เป็นอันดับแรก คือ ชื่อเรื่อง ส่วนคำค้นที่ใช้ยากที่สุด คือ คำสำคัญหลายคำ สำหรับเวลาในการค้นผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้เวลาในการสืบค้นรายการจากระบบ OPAC แต่ละครั้งประมาณ 5 – 10 นาที และช่วงเวลาที่มาสืบค้นคือ 13.00–15.00 น. สำหรับผลการสืบค้นด้วยชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง คำสำคัญ และคำสำคัญหลายคำ พบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่ได้รายการใกล้เคียงตามที่ต้องการ ส่วนความพึงพอใจเกี่ยวกับวิธีการสืบค้น และผลการสืบค้น ผู้ใช้พอใจเป็นบางส่วน หากผู้ใช้ไม่สามารถค้นได้ด้วยตนเองจะขอคำแนะนำจากบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด สำหรับปัญหาในการสืบค้นรายการจากระบบ OPAC ในด้านการโต้ตอบของระบบด้านการได้รับผลของข้อมูล ด้านตัวผู้ใช้ และด้านการให้บริการ อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และเมื่อเปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นรายการจากระบบ OPAC พบว่า ผู้ใช้ที่มีเพศ และชั้นปีต่างกัน มีปัญหาโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ใช้ที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ต่างกัน มีปัญหา

โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ในด้านปัญหาเกี่ยวกับผู้ใช้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ใช้ที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ปานกลาง และน้อย มีปัญหามากกว่าผู้ใช้ที่มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์มาก

สุรีย์ สุทธิสารการ (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาการใช้บริการสืบค้นสารนิเทศ ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อบริการสืบค้นสารนิเทศ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของนักศึกษาที่มีต่อการใช้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นระบบที่พัฒนาขึ้นเองจากโปรแกรมสำเร็จรูปฟ็อกซ์โปร (FoxPro) ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์อบรมการใช้คอมพิวเตอร์ ส่วนการใช้บริการสืบค้นสารนิเทศ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการใช้เพื่อทำรายงานประกอบการเรียน และฐานข้อมูลที่ใช้มากที่สุด คือ ฐานข้อมูลหนังสือ รองลงมาคือ ฐานข้อมูลวารสาร โดยส่วนใหญ่ใช้วิธีค้นจากอักษรตัวแรกของชื่อเรื่อง รองลงมาคือ ค้นจากอักษรตัวแรกของชื่อผู้แต่ง และใช้บริการสืบค้นสารนิเทศจำนวน 2 – 3 ครั้ง/เดือน สำหรับความพึงพอใจต่อการให้บริการระบบการสืบค้น และผลการสืบค้นสารนิเทศ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความพึงพอใจในเรื่องการค้นข้อมูลด้วยตนเองในระดับมาก และมีความพึงพอใจต่อค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ และคู่มือการให้บริการในระดับน้อย ส่วนปัญหาในการใช้บริการสืบค้นสารนิเทศพบว่า นักศึกษาระบุว่าจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ และเครื่องพิมพ์มีไม่เพียงพอ และบุคลากรยังขาดความชำนาญในการสืบค้นด้วยระบบคอมพิวเตอร์

จิตรารัตน์ เพ็งดี (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อบริการสืบค้นจากระบบ OPAC ของห้องสมุดสถาบันราชภัฏสกลนคร ซึ่งเป็นระบบที่พัฒนาขึ้นเองจากโปรแกรม Microsoft Access มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้ ความพึงพอใจ ปัญหา และข้อเสนอแนะ ของผู้ใช้ที่มีต่อบริการสืบค้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ อาจารย์ และนักศึกษา รวมทั้งสิ้น 465 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้ทราบว่ามีบริการสืบค้นระบบ OPAC จากการประชาสัมพันธ์ โดยผู้ใช้ที่เป็นอาจารย์มีวัตถุประสงค์ในการใช้เพื่อเตรียมการสอน และนักศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อทำรายงานประกอบการเรียน สำหรับการรู้วิธีใช้บริการสืบค้นรายการระบบ OPAC ผู้ใช้รู้วิธีใช้จากคำอธิบายบนหน้าจอ ส่วนความถี่ในการใช้บริการสืบค้น โดยเฉลี่ยแล้วประมาณ 1 ครั้ง/สัปดาห์ ซึ่งใช้ชื่อเรื่องเป็นรายการค้นมากกว่ารายการค้นอื่นๆ และผู้ใช้ส่วนใหญ่ได้รับผลของการสืบค้นตรงกับความต้องการประมาณ 70 – 90 % ในด้านความพึงพอใจการใช้บริการสืบค้นระบบ OPAC พบว่า ผู้ใช้มีความพึงพอใจในระดับมากต่อด้านผลการสืบค้น ด้านความสามารถของระบบ และด้านการให้บริการ และมีความพึงพอใจในระดับน้อยในด้านฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์ ส่วนปัญหาในการใช้บริการสืบค้นระบบ OPAC พบว่า ผู้ใช้มีปัญหาเกี่ยวกับโปรแกรมมีความล่าช้าในการทำงานมากที่สุด (ร้อยละ 53.65) รองลงมาคือ เครื่องคอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอ (ร้อยละ 52.88) โดยผู้ใช้ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้บริการสืบค้น คือ โปรแกรมควรใช้งานได้ง่าย ควรเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ไปตามชั้นต่างๆ ที่ให้บริการ ควรมีคำอธิบายวิธีการใช้ที่หน้าจออย่างละเอียด และควรขยายเวลาในการให้บริการ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างฐานข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS ดังนี้

สุกาญจนา ทิพนนตร (2533 : บทคัดย่อ) ได้จัดทำโครงการทดลองการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ในการทำรายการวัสดุไม่ตีพิมพ์ โดยใช้โปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS มาสร้างฐานข้อมูลวัสดุไม่ตีพิมพ์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเป็นวัสดุไม่ตีพิมพ์ 4 ชนิด คือ เทปบันทึกเสียง แผ่นเสียง แผ่นที่ และ เทปบันทึกภาพ จำนวน 200 รายการ ที่คัดเลือกจากฝ่ายโสตทัศนศึกษาหอสมุดกลาง สำนักวิทยบริการ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น มาทำบัตรรายการตามหลักเกณฑ์การลงรายการแบบ AACR2 ระดับ 3 แล้วทำการแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูป UNIVMARC และบันทึกลงในไมโครคอมพิวเตอร์ที่ได้สร้างโครงสร้างฐานข้อมูลไว้ ส่วนผลิตผลที่ได้จากการทดลองได้แก่ บัตรรายการ บรรณานุกรมวัสดุไม่ตีพิมพ์ ดัชนีผู้แต่ง ดัชนีชื่อเรื่อง ดัชนีหัวเรื่อง ดัชนีเลขเรียกวัสดุ รายชื่อวัสดุไม่ตีพิมพ์ใหม่ประจำเดือน โดยแสดงผลลัพธ์ได้ทั้งทางหน้าจอภาพ และเครื่องพิมพ์ ในด้านการสืบค้นข้อมูลสามารถสืบค้นได้จากชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง และเลขเรียกวัสดุ รวมทั้งสามารถใช้ตรรกะแบบบูล (Boolean) ได้ สำหรับการประเมินผลสมรรถนะของระบบกับกลุ่มตัวอย่าง มีผู้ประเมินผลระบบ 3 กลุ่ม คือ นักวิเคราะห์ระบบ บรรณารักษ์ และผู้ใช้บริการวัสดุไม่ตีพิมพ์ โดยผู้ประเมินผลทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นว่า ระบบการทำรายการวัสดุไม่ตีพิมพ์สามารถปฏิบัติงานได้ดี ทั้งในด้านการจัดเก็บ การบำรุงรักษาแฟ้มข้อมูลบรรณานุกรมวัสดุไม่ตีพิมพ์ การจัดพิมพ์รายการวัสดุไม่ตีพิมพ์ในรูปแบบโดยจัดเรียงรายการตามชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง และเลขเรียกวัสดุ และสามารถค้นหารายการวัสดุไม่ตีพิมพ์ได้โดยใช้ตัวค้น 4 ตัวคือ ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง และเลขเรียกวัสดุ โดยใช้ตรรกะแบบบูล (Boolean) ได้ และแสดงผลลัพธ์ได้ทั้งจอภาพ และกระดาษต่อเนื่องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยแต่ละกลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันในรายละเอียด คือ กลุ่มบรรณารักษ์มีความเห็นว่า ระบบสามารถปฏิบัติงานได้ดีอยู่ในระดับมาก โดยมากกว่าผู้ประเมินกลุ่มอื่นในทุกด้าน รองลงมาคือ นักวิเคราะห์ระบบ ส่วนผู้ใช้บริการวัสดุไม่ตีพิมพ์มีความเห็นว่า เป็นสิ่งที่ดีที่มีการพัฒนาเครื่องมือในการช่วยค้นรายการวัสดุไม่ตีพิมพ์ แต่ยังไม่คุ้นเคยกับรายละเอียดที่จัดเก็บตามหลักเกณฑ์การลงรายการแบบ AACR2

พัชรี พันทาวงษ์ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการทดลองสร้างระบบการจัดเก็บ และค้นคืนวัสดุจดหมายเหตุ ของโครงการจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Mini-Micro CDS/ISIS ในการสร้างฐานข้อมูล มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1. เพื่อสร้างระบบการจัดเก็บ และค้นคืนวัสดุจดหมายเหตุ ของโครงการจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. เพื่อสำรวจระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูล และผู้ใช้บริการทั่วไป ที่มีผลต่อการค้นคืน
3. เพื่อประเมินผลประสิทธิภาพของระบบ โดยหาค่าผลการเรียกคืน (Recall ratio) และค่าความตรงต่อความต้องการจำเพาะ (Precision ratio)

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นวัสดุจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 692 รายการ โดยนำมาทำเรื่องย่อ และแปลงข้อมูลของแต่ละรายการให้อยู่ในรูปแบบของ USMARC แล้วจึงบันทึกลงฐานข้อมูลในไมโครคอมพิวเตอร์ โดยมีการประเมินผลระบบตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ จากการตอบแบบประเมินผลของผู้ใช้ระบบฐานข้อมูล และผู้ใช้บริการทั่วไป ผลการประเมินพบว่า ระบบการจัดเก็บ และค้นคืนที่สร้างขึ้น สามารถนำไปใช้ในการดำเนินงาน และบริหารงานของโครงการจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยศิลปากรได้ดี โดยผู้ประเมินผลมีความเห็นว่า โครงสร้างของฐานข้อมูลมีความเหมาะสมในระดับมาก และระบบมีประสิทธิภาพในการทำงานด้านการจัดเก็บ และค้นคืนได้ดีในระดับมาก ส่วนความพึงพอใจที่มีต่อการค้นคืน ผู้ประเมินผลทุกกลุ่มมีความพึงพอใจในระดับมาก แต่เนื่องจากฐานข้อมูลมีขนาดเล็ก จึงทำให้ผู้ประเมินผลมีความพึงพอใจค่อนข้างต่ำ ในปัจจัยเกี่ยวกับจำนวนของรายการที่ค้นคืนได้ จำนวนของรายการที่สัมพันธ์กับคำถาม และความครอบคลุมของเรื่องที่ต้องการในฐานข้อมูล ส่วนการหาความสัมพันธ์ของค่าผลการเรียกคืน (Recall ratio) และค่าความตรงต่อความต้องการจำเพาะ (Precision ratio) นั้นปรากฏว่ามีความสัมพันธ์ไปในทางเดียวกัน

พรจิตต์ หมีงาม (2538 : บทคัดย่อ) ได้สร้างระบบการควบคุมวารสารภาษาต่างประเทศ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Mini-Micro CDS/ISIS Version 3.0 และ CDS/ISIS PASCAL สำหรับสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยมหิดล ข้อมูลที่นำมาทดลองประกอบด้วย รายการบรรณานุกรมวารสารภาษาต่างประเทศ จำนวน 90 รายการ และข้อมูลตัวแทนบอกรับวารสารภาษาต่างประเทศ จำนวน 6 แห่ง ซึ่งระบบควบคุมวารสารที่ออกแบบนี้สามารถปฏิบัติงานควบคุมการสั่งซื้อ การบันทึกข้อมูลเข้า การทวงถาม และการต่ออายุวารสารภาษาต่างประเทศในระบบออนไลน์ รวมทั้งสามารถปฏิบัติงานควบคุมการชำระเงิน การทำบัญชี งบประมาณ การพิมพ์รายชื่อ และแบบฟอร์มต่างๆ ในระบบออฟไลน์ โดยจากการประเมินผลของบรรณารักษ์ 28 คน และนักวิเคราะห์ระบบ 12 คน พบว่า การออกแบบผลลัพธ์ทางหน้าจอภาพทำให้การติดต่อระหว่างผู้ใช้กับระบบคอมพิวเตอร์เป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็ว และสามารถแสดงผลพร้อมทั้งทางจอภาพ และเครื่องพิมพ์ ส่วนสมรรถนะในการทำงานของระบบ พบว่า ระบบสามารถปฏิบัติงานได้ตามความต้องการ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัย

อาภาภรณ์ พิทักษ์วัฒนกุล (2540 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาระบบฐานข้อมูลหนังสือในระบบเครือข่ายของสำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์ ด้วยโปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. อาจารย์ และนักศึกษา สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 207 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น
2. บรรณารักษ์ และผู้ดูแลระบบ สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 6 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง
3. กลุ่มตัวอย่างหนังสือ จำนวน 2,000 รายการ ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง เป็นหนังสือภาษาไทย และหนังสือภาษาอังกฤษ ประเภทละ 1,000 รายการ ซึ่งครอบคลุมหนังสือทุกหมวดหมู่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบประเมินผลการพัฒนาระบบฐานข้อมูลหนังสือ สำหรับผู้ใช้บริการ บรรณารักษ์ และผู้ดูแลระบบ ซึ่งได้ทดลองสืบค้นระบบฐานข้อมูลหนังสือในระบบเครือข่ายของสำนักวิทยบริการ ผลการประเมินสรุปได้ดังนี้

1. จากการทดลองใช้ของผู้ใช้บริการ พบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่มีความพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจด้านการใช้ระบบสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลหนังสือในระบบเครือข่ายมากที่สุด ($\bar{X} = 3.53$) รองลงมา ได้แก่ ด้านคู่มือการใช้ฐานข้อมูลหนังสือในระบบเครือข่าย ($\bar{X} = 3.52$)

2. ผลการประเมินของบรรณารักษ์ และผู้ดูแลระบบ พบว่า ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกับผู้ใช้บริการ ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการทำงานของระบบฐานข้อมูลในระบบเครือข่าย ($\bar{X} = 3.90$) รองลงมาคือ ด้านการออกแบบระบบฐานข้อมูลหนังสือในระบบเครือข่าย ($\bar{X} = 3.89$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คู่มือการใช้ฐานข้อมูลหนังสือในระบบเครือข่าย ($\bar{X} = 3.77$)

3. งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Mini-Micro CDS/ISIS ของห้องสมุดในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

3.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Mini-Micro CDS/ISIS ของห้องสมุดโรงเรียน ได้แก่

สถิต จันทรน้อย (2541 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Mini-Micro CDS/ISIS ในงานห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง และเขตการศึกษา 5 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Mini-Micro CDS/ISIS ในงานห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
2. เพื่อศึกษาปัญหา และวิธีการแก้ปัญหาในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Mini-Micro CDS/ISIS ในงานห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
3. เพื่อศึกษาความต้องการในการร่วมมือกันในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Mini-Micro CDS/ISIS ในงานห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ผลการวิจัยพบว่า ห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่มีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Mini-Micro CDS/ISIS ในการสร้างฐานข้อมูลเพื่อให้บริการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือ วารสาร และชีวประวัติบุคคลสำคัญ ส่วนปัญหาในการใช้โปรแกรม ปรากฏว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่มีปัญหาในการถ่ายโอนข้อมูล ปัญหาการค้นหาข้อมูลที่ต้องการไม่พบ และปัญหาโปรแกรมหยุดทำงานขณะที่มีการจัดเก็บข้อมูลจำนวนมาก ซึ่งห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่ที่มีปัญหาการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Mini-Micro CDS/ISIS จะใช้วิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง นอกจากนี้ในการวิจัยพบว่า ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ ($\bar{X} = 4.04$) มีความเห็นว่าในอนาคตควรจะมีการร่วมมือกัน ในด้านการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Mini-Micro CDS/ISIS เพื่อพัฒนาการให้บริการห้องสมุดให้กว้างขวาง และมีประสิทธิภาพ

3.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Mini-Micro CDS/ISIS ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่

อรจันต์ บัณฑิตย์ (2532 : บทคัดย่อ) ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการใช้ ปัญหา วิธีการแก้ไขปัญหา และแนวทางความร่วมมือระหว่างกลุ่มผู้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Mini-Micro CDS/ISIS ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ของรัฐบาล จำนวน 54 แห่ง และของเอกชนจำนวน 1 แห่ง เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า

1. การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Mini-Micro CDS/ISIS ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยมีแนวโน้มสูงขึ้น
2. ปัญหาการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Mini-Micro CDS/ISIS ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาพบว่า

2.1 ปัญหาที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ปัญหาการขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญในการใช้โปรแกรม และปัญหาการเรียงลำดับอักษรไทย

2.2 ปัญหาที่อยู่ในระดับกลาง ได้แก่ ปัญหาพนักงานบันทึกข้อมูลผิดพลาด ความร่วมมือภายในหน่วยงาน การจดภาษาไทย โปรแกรมทำงานช้าเมื่อบันทึกข้อมูลจำนวนมาก โปรแกรมไม่ทำงานตามปกติ หรือหยุดชะงักการทำงานโดยไม่ทราบสาเหตุ การเรียงลำดับอักษรภาษาอังกฤษปน ภาษาไทย โปรแกรมทำงานห้องสมุดได้ไม่ครบ

2.3 ปัญหาที่อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การเรียงลำดับอักษรภาษาอังกฤษ การเพิ่มจำนวนระเบียบ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงระเบียบ การถ่ายโอนข้อมูล การทำสำเนาข้อมูล และการค้นหาข้อมูล

2.4 ความสะดวกในการใช้โปรแกรมอยู่ในระดับปานกลาง

2.5 ตัวเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ที่ใช้กับโปรแกรมสำเร็จรูป Mini-Micro CDS/ISIS มีประสิทธิภาพในระดับมาก

3. วิธีการแก้ไขปัญหาของการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Mini-Micro CDS/ISIS เป็นไปในลักษณะการพึ่งพาตนเองในระดับมาก

4. แนวโน้มในอนาคตของการใช้โปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS พบว่า ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย มีความต้องการให้ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาร่วมมือกันในการใช้โปรแกรมนี้เพื่อพัฒนางานห้องสมุดให้กว้างขวาง และมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 ของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จำนวน 2,412 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 828 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 773 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 811 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 440 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จากประชากร โดยใช้ระดับชั้นปีเป็นชั้น (Strata) และใช้นักเรียนในแต่ละห้องเรียนของแต่ละระดับชั้นปีเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling unit) ซึ่งมีขั้นตอนในการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจากตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607-608) พบว่า ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อยจำนวน 333 คน
2. ทำการสุ่มตัวอย่างตามระดับชั้น ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ซึ่งระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 มีระดับชั้นปีละ 14 ห้องเรียน และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มี 16 ห้องเรียน โดยสุ่มจากนักเรียนมาทุกห้องเรียนๆ ละ 10 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 440 คน ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของแต่ละระดับชั้นปี

ระดับชั้นปี	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
มัธยมศึกษาปีที่ 1	828	140	31.80
มัธยมศึกษาปีที่ 2	773	140	31.80
มัธยมศึกษาปีที่ 3	811	160	36.40
รวม	2,412	440	100

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามการให้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร วารสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการให้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ ความพึงพอใจในการสืบค้น ปัญหาในการสืบค้น เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม
2. สังเกต และสัมภาษณ์นักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยที่มาใช้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์เกี่ยวกับสภาพการให้บริการ ความพึงพอใจในการให้บริการ ปัญหาในการสืบค้น รวมทั้งวิธีการเรียนรู้การใช้คอมพิวเตอร์ และการใช้โปรแกรมต่างๆ ในการทำงานและกิจกรรมต่างๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม
3. สัมภาษณ์บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เกี่ยวกับสภาพการให้บริการสืบค้น ความพึงพอใจในการสืบค้น และปัญหาในการสืบค้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ทดลองใช้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ด้วยตนเอง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม
4. กำหนดกรอบการวิจัย และสร้างข้อคำถามจากข้อมูลที่ได้ทำการศึกษาหาให้มีเนื้อหาครอบคลุมเกี่ยวกับประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ สภาพการให้บริการ ความพึงพอใจในการให้บริการ และปัญหาในการสืบค้นสารนิเทศ
5. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอประธาน และกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความเหมาะสมในการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา และความชัดเจนในข้อคำถาม

6. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน และผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับโปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS จำนวน 3 คน คือ อาจารย์อมรรัตน์ อรุณมาศ ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 6 บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย อาจารย์เพ็ญแข ประจงใจ ตำแหน่งบรรณารักษ์ชำนาญการ ระดับ 8 สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และอาจารย์จิระพล กลุ่มเยี่ยม นักวิชาการคอมพิวเตอร์ ระดับ 5 สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความชัดเจนในข้อคำถาม และครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการถาม

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ใช้ที่มาใช้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ ในห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความชัดเจนในข้อคำถาม

8. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ แล้วให้ประธาน และกรรมการควบคุมปริมาณนิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปแจกกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

รายละเอียดของแบบสอบถาม

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย

1.1 คำถามเกี่ยวกับระดับชั้นปี จำนวน 1 ข้อ คำถามเป็นแบบเลือกตอบเพียง 1 คำตอบ

1.2 ประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์ แบ่งเป็น 2 ข้อ ดังนี้

1.2.1 วิธีการเรียนรู้การใช้คอมพิวเตอร์ มีจำนวน 3 ข้อย่อย คำถามเป็นแบบเลือกตอบมากกว่า 1 คำตอบ

1.2.2 การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการทำงาน และกิจกรรมต่างๆ คำถามเป็นแบบเลือกตอบตามความถี่ที่ใช้โปรแกรมในการทำงานและกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ ใช้มากกว่าสัปดาห์ละ 5 ครั้ง ใช้สัปดาห์ละ 3-5 ครั้ง ใช้น้อยกว่าสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ใช้เดือนละครั้ง และไม่เคยใช้เลย มีจำนวน 12 ข้อย่อย

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการให้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ ข้อคำถาม ประกอบด้วย

2.1 วัตถุประสงค์ในการสืบค้น เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการสืบค้นสารนิเทศ มีจำนวน 1 ข้อคำถามเป็นแบบจัดอันดับ

2.2 ความถี่และเวลาในการใช้บริการสืบค้น เกี่ยวกับจำนวนครั้งที่ใช้ในการสืบค้น และระยะเวลาที่ใช้ในการสืบค้น มีจำนวน 2 ข้อ คำถามเป็นแบบเลือกตอบเพียง 1 คำตอบ

2.3 ฐานข้อมูลที่ใช้บริการสืบค้น เกี่ยวกับฐานข้อมูลที่ใช้บริการ ซึ่งมีอยู่ 5 ฐาน จำนวน 5 ข้อ ในแต่ละข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ คือ ทุกครั้ง บ่อยครั้ง นานๆ ครั้ง และไม่เคยใช้เลย

2.4 วิธีการสืบค้นสารนิเทศ เกี่ยวกับกลวิธีที่ใช้ในการสืบค้นในแต่ละฐานข้อมูล ตามข้อ 2.3 จำนวน 5 ข้อ โดยในแต่ละข้อมีวิธีการสืบค้นอยู่ 6 วิธี ซึ่งในแต่ละวิธีคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ คือ ทุกครั้ง บ่อยครั้ง นานๆ ครั้ง และไม่เคยใช้เลย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารนิเทศ ซึ่งลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ข้อคำถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

3.1 ความพึงพอใจด้านการให้บริการสืบค้น	จำนวน 4 ข้อ
3.2 ความพึงพอใจด้านระบบการสืบค้น	จำนวน 9 ข้อ
3.3 ความพึงพอใจด้านผลการสืบค้น	จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ข้อคำถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

4.1 ปัญหาด้านการให้บริการสืบค้น	จำนวน 9 ข้อ
4.2 ปัญหาด้านระบบการสืบค้น	จำนวน 5 ข้อ
4.3 ปัญหาด้านผลการสืบค้น	จำนวน 3 ข้อ
4.4 ปัญหาด้านผู้ใช้	จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่นๆ ของนักเรียนที่มีต่อการใช้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากอธิบดีกรมสามัญศึกษา ได้ออกหนังสือขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ในการเก็บข้อมูลจากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากหัวหน้างานห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เป็นผู้ประสานงานกับอาจารย์แนะแนวที่มีคาบสอนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 44 ห้องเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการแจก และรับคืนแบบสอบถามตามสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละห้องเรียน โดยใช้ระยะเวลาในการแจกแบบสอบถามระหว่างวันที่ 24 มกราคม 2543 – 11 กุมภาพันธ์ 2543 และผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนจากอาจารย์แนะแนวในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2543 ได้แบบสอบถามครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ รวมทั้งสิ้น 440 ชุด

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามคืนมาทั้งหมด ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ มาดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ

1.1 วิธีการเรียนรู้การใช้คอมพิวเตอร์ ดำเนินการดังนี้

1.1.1 นำข้อมูลที่นักเรียนตอบมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

1.1.2 กำหนดคะแนนให้กับวิธีการเรียนรู้การใช้คอมพิวเตอร์ เพื่อนำค่าคะแนนไปประเมินระดับประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ โดยกำหนดค่าคะแนนแต่ละข้อ ดังนี้

- ศึกษาในชั้นเรียนตามหลักสูตรของโรงเรียน	ให้คะแนนเท่ากับ 1
- ศึกษาอบรมระยะสั้น	ให้คะแนนเท่ากับ 1
- ศึกษาด้วยตนเอง	ให้คะแนนเท่ากับ 1

ค่าน้ำหนักคะแนนรวมสูงสุดเป็น 3 คะแนน

1.2 ความถี่และการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการทำงาน และกิจกรรมต่างๆ ดำเนินการดังนี้

1.2.1 นำข้อมูลที่นักเรียนตอบมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

1.2.2 หาค่าความสำคัญของนักเรียนที่เคยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยนำความถี่ คุณน้ำหนักคะแนนของความถี่ในการใช้ โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนของความถี่ ดังนี้

- ใช้มากกว่า 5 ครั้ง/สัปดาห์	มีค่าคะแนนเป็น 4
- ใช้ 3 – 5 ครั้ง/สัปดาห์	มีค่าคะแนนเป็น 3
- ใช้น้อยกว่า 3 ครั้ง/สัปดาห์	มีค่าคะแนนเป็น 2
- ใช้เดือนละครั้ง	มีค่าคะแนนเป็น 1
- ไม่เคยใช้เลย	มีค่าคะแนนเป็น 0

1.2.3 กำหนดคะแนนให้กับความถี่ และการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการทำงาน และกิจกรรมต่างๆ เพื่อนำค่าคะแนนไปประเมินระดับประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์ โดยกำหนดค่าคะแนนดังนี้

(1) การหาค่าคะแนนการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการทำงาน และกิจกรรมต่างๆ มีดังนี้

- การเล่นเกม, ชมภาพยนตร์ / ฟังเพลงจาก CD, DVD, VCD	ให้คะแนนข้อละ 1
- ใช้ระบบปฏิบัติการต่างๆ, ค้นข้อมูลจากซีดีรอม	ให้คะแนนข้อละ 2
- ใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์, คุยโต้ตอบผ่านเครือข่าย Internet, ค้นข้อมูลโดยใช้ World Wide Web	ให้คะแนนข้อละ 3
- ใช้โปรแกรมประมวลผลคำ, โปรแกรมตารางคำนวณ, โปรแกรมประเภทกราฟิก, โปรแกรมการจัดการฐานข้อมูล	ให้คะแนนข้อละ 4

(2) สำหรับการหาค่าคะแนนความถี่ในการใช้คอมพิวเตอร์ ดังนี้

- ใช้มากกว่าสัปดาห์ละ 5 ครั้ง	ให้คะแนนเท่ากับ 4
- ใช้สัปดาห์ละ 3 – 5 ครั้ง	ให้คะแนนเท่ากับ 3
- ใช้น้อยกว่าสัปดาห์ละ 3 ครั้ง	ให้คะแนนเท่ากับ 2
- ใช้เดือนละครั้ง	ให้คะแนนเท่ากับ 1
- ไม่เคยใช้เลย	ให้คะแนนเท่ากับ 0

นำค่าคะแนนของความถี่ และการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการทำงาน และกิจกรรมต่างๆ คูณกัน เพื่อนำมาหาค่าคะแนนรวม ซึ่งได้ค่าคะแนนรวมสูงสุดเป็น 124 คะแนน

1.3 นำค่าคะแนนรวมที่ได้ในข้อ 1.1.2 และข้อ 1.2.3 มารวมกัน ได้คะแนนรวมสูงสุด 127 คะแนน จากนั้นนำมาจัดเป็น 3 ระดับ ดังนี้

คะแนนระหว่าง	85 - 127	คะแนน	ถือว่า	มีประสบการณ์ในระดับมาก
คะแนนระหว่าง	43 - 84	คะแนน	ถือว่า	มีประสบการณ์ในระดับปานกลาง
คะแนนระหว่าง	1 - 42	คะแนน	ถือว่า	มีประสบการณ์ในระดับน้อย

2. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพการให้บริการสืบค้น มาดำเนินการดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์ในการสืบค้น เป็นข้อที่มีการจัดเรียงอันดับ ให้คิดคะแนนอันดับดังนี้

- อันดับที่ 1 มีค่าคะแนนเป็น 3
- อันดับที่ 2 มีค่าคะแนนเป็น 2
- อันดับที่ 3 มีค่าคะแนนเป็น 1

จากนั้นหาค่าความสำคัญ โดยนำความถี่ คูณน้ำหนักคะแนน จากนั้นจัดอันดับค่าความสำคัญ สูงสุดเป็นอันดับ 1 และรองลงไป 2, 3 ตามลำดับ

2.2 ความถี่และเวลาในการใช้บริการสืบค้น นำข้อมูลที่นักเรียนตอบมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

2.3 ฐานข้อมูล และวิธีที่ใช้ในการสืบค้น ดำเนินการดังนี้

2.3.1 นำข้อมูลที่นักเรียนตอบมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

2.3.2 หาค่าความสำคัญของนักเรียนที่เคยใช้ฐานข้อมูล และวิธีต่างๆ ในการค้น โดยนำความถี่ คูณน้ำหนักคะแนนของความถี่ในการใช้ โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนของความถี่ ดังนี้

- ทุกครั้ง มีค่าคะแนนเป็น 3
- บ่อยครั้ง มีค่าคะแนนเป็น 2
- นาน ๆ ครั้ง มีค่าคะแนนเป็น 1
- ไม่เคยใช้เลย มีค่าคะแนนเป็น 0

3. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 และตอนที่ 4 เกี่ยวกับความพึงพอใจ / ปัญหาในการใช้บริการสืบค้น ที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า มาแจกแจงความถี่ เพื่อคำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดคะแนนในแต่ละระดับ ดังนี้

มีความพึงพอใจ / ปัญหา มากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5 คะแนน
มีความพึงพอใจ / ปัญหา มาก	มีค่าเท่ากับ	4 คะแนน
มีความพึงพอใจ / ปัญหา ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3 คะแนน
มีความพึงพอใจ / ปัญหา น้อย	มีค่าเท่ากับ	2 คะแนน
มีความพึงพอใจ / ปัญหา น้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1 คะแนน

สำหรับการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ถือเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจ / ปัญหา มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจ / ปัญหา มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจ / ปัญหา ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจ / ปัญหา น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจ / ปัญหา น้อยที่สุด

4. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 5 เกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่นๆ มาสรุป และแจกแจงความถี่ โดยแยกเป็น 2 ส่วน คือ

4.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการให้บริการ

4.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระบบการสืบค้น

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 หาค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูล คือ

- ค่าร้อยละ (Percentage)
- ค่าเฉลี่ย (Mean)
- ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

5.2 เปรียบเทียบความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ จำแนกตามระดับชั้นปี และประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ โดยใช้ F-test หากพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls test)

5.3 เปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ จำแนกตามระดับชั้นปี และประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ โดยใช้ F-test หากพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls test)

ในการคำนวณ และหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ตลอดจนการเปรียบเทียบความแตกต่าง จะใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences / Personal Computer Plus) ในการประมวลผล

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ต่างๆ ในการแปลความหมายที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนคน
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนน
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ
F	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยที่มากกว่าสองกลุ่ม

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมายตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์ของนักเรียน

ตอนที่ 2 สภาพการให้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจในการให้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความพึงพอใจในการให้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จำแนกตามระดับชั้นปี และประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์

ตอนที่ 5 ปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

ตอนที่ 6 เปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จำแนกตามระดับชั้นปี และประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์

ตอนที่ 7 ข้อเสนอแนะการให้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ประสพการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ของนักเรียน

ประสพการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ของนักเรียน ประกอบด้วยวิธีการเรียนรู้การใช้คอมพิวเตอร์ และความถี่และการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการทำงาน และกิจกรรมต่างๆ ปรากฏผลดังตาราง 2 – 3

1.1 วิธีการเรียนรู้การใช้คอมพิวเตอร์ ปรากฏผลดังตาราง 2

ตาราง 2 วิธีการเรียนรู้การใช้คอมพิวเตอร์

N = 440		
วิธีการเรียนรู้การใช้คอมพิวเตอร์ *	ความถี่	ร้อยละ
ศึกษาในชั้นเรียนตามหลักสูตรของโรงเรียน	203	31.28
ศึกษาอบรมระยะสั้นตามที่หน่วยงานต่างๆ จัด	119	18.34
ศึกษาด้วยตนเอง	327	50.38
รวม	649	100

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 2 แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่มีวิธีการเรียนรู้การใช้คอมพิวเตอร์ โดยศึกษาด้วยตนเอง มากที่สุด (ร้อยละ 50.38) รองลงมาคือ ศึกษาในชั้นเรียนตามหลักสูตรของโรงเรียน (ร้อยละ 31.28)

1.2 ความถี่และการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

ตาราง 3 ความถี่ และการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการทำงาน และกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียน

กิจกรรมการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์*	เคยใช้												ไม่เคยใช้	
	> 5 ครั้ง/สัปดาห์		3-5 ครั้ง/สัปดาห์		< 3 ครั้ง/สัปดาห์		เดือนละครั้ง		รวม		ค่าความสำคัญ		รวม	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ		
1. เล่นเกม	69	15.68	104	23.64	144	32.73	66	15.00	383	87.05	942	12.95	57	12.95
2. ชมภาพยนตร์ / ฟังเพลงจาก CD, DVD, VCD	55	12.50	84	19.09	135	30.68	101	22.96	375	85.22	843	14.77	65	14.77
3. ใช้ระบบปฏิบัติการต่างๆ	72	16.36	84	19.09	117	26.59	89	20.23	362	82.27	863	17.73	78	17.73
4. ค้นข้อมูลจากซีดีรวม	27	6.14	60	13.64	114	25.91	119	27.04	320	72.73	635	27.27	120	27.27
5. ใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์	71	16.14	49	11.14	69	15.68	72	16.36	261	59.32	641	40.68	179	40.68
6. เคยได้ตอบผ่านเครือข่าย Internet	52	11.82	59	13.41	66	15.00	73	16.59	250	56.82	590	43.18	190	43.18
7. ค้นข้อมูลโดยใช้ World Wide Web	105	23.86	97	22.04	104	23.64	64	14.55	370	84.09	983	15.91	70	15.91
8. ใช้โปรแกรมประมวลผลคำ	37	8.41	91	20.68	148	33.64	81	18.41	357	81.14	798	18.86	83	18.86
9. ใช้โปรแกรมตารางคำนวณ	21	4.77	53	12.05	95	21.59	124	28.18	293	66.59	557	33.41	147	33.41
10. ใช้โปรแกรมประเภทกราฟิก	36	8.18	62	14.09	96	21.82	107	24.32	301	68.41	629	31.59	139	31.59
11. ใช้โปรแกรมจัดการฐานข้อมูล	19	4.32	32	7.27	66	15.00	75	17.05	192	43.64	379	56.36	248	56.36
สร้างโฮมเพจ	12	2.73	20	4.54	26	5.91	41	9.32	99	22.50	314	64.55	284	64.55
12. เขียนโปรแกรม	5	1.14	9	2.04	23	5.23	20	4.54	57	12.95				

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 3 แสดงว่าการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการทำงาน และกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามค่าความสำคัญพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ค้นข้อมูลโดยใช้ World Wide Web มากที่สุด รองลงมาคือ ใช้ในการเล่นเกมน ซึ่งในการค้นข้อมูลโดยใช้ World Wide Web นั้นนักเรียนส่วนใหญ่มีการใช้ในลักษณะ มากกว่า 5 ครั้ง/สัปดาห์ มากที่สุด (ร้อยละ 23.86) สำหรับการเล่นเกมนักเรียนมีการใช้ในลักษณะ น้อยกว่า 3 ครั้ง/สัปดาห์ (ร้อยละ 32.73)

สำหรับระดับประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ ได้คิดค่าคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (การคิดคะแนนได้กำหนดไว้ในบทที่ 3) เพื่อจัดเป็นระดับประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ 3 ระดับ โดยมีเกณฑ์ดังนี้

คะแนนระหว่าง 85 - 127 คะแนน ถือว่า มีประสบการณ์ในระดับมาก

คะแนนระหว่าง 43 - 84 คะแนน ถือว่า มีประสบการณ์ในระดับปานกลาง

คะแนนระหว่าง 1 - 42 คะแนน ถือว่า มีประสบการณ์ในระดับน้อย

ผลสรุปปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 ระดับประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ของนักเรียน จำแนกตามระดับชั้นปี

ระดับประสบการณ์ ในการใช้ คอมพิวเตอร์	ระดับชั้นปี						รวม	ร้อยละ
	มัธยมศึกษาปีที่ 1		มัธยมศึกษาปีที่ 2		มัธยมศึกษาปีที่ 3			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
มาก	23	16.43	23	16.43	17	10.62	63	14.32
ปานกลาง	60	42.86	59	42.14	73	45.63	192	43.64
น้อย	57	40.71	58	41.43	70	43.75	185	42.04
รวม	140	100	140	100	160	100	440	100

จากตาราง 4 แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 43.64) รองลงมาคือ มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ในระดับน้อย (ร้อยละ 42.04)

ตอนที่ 2 สภาพการให้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

2.1 วัตถุประสงค์ในการสืบค้นสารนิเทศ ปรากฏผลดังตาราง 5

ตาราง 5 วัตถุประสงค์ในการสืบค้นสารนิเทศของนักเรียน

N = 440

วัตถุประสงค์ในการสืบค้น *	ความถี่			ค่าความสำคัญ	อันดับ
	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3		
เพื่อทำรายงานประกอบการเรียน	190	124	86	904	1
เพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม	97	157	146	751	3
เพื่อความเพลิดเพลิน	153	113	128	813	2

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 5 แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการใช้บริการสืบค้นสารนิเทศ เพื่อทำรายงานประกอบการเรียนมากเป็นอันดับ 1 รองลงมาเป็นอันดับ 2 คือ เพื่อความเพลิดเพลิน

2.2 ความถี่และเวลาในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศ ปรากฏผลดังตาราง 6 – 7

ตาราง 6 ความถี่ในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศของนักเรียน

ความถี่ในการใช้บริการ	ความถี่	ร้อยละ
1 ครั้ง / สัปดาห์	120	27.27
2 – 3 ครั้ง / สัปดาห์	195	44.32
4 – 5 ครั้ง / สัปดาห์	64	14.55
มากกว่า 5 ครั้ง / สัปดาห์	61	13.86
รวม	440	100

จากตาราง 6 แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่ใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ 2 – 3 ครั้ง / สัปดาห์ มากที่สุด (ร้อยละ 44.32) รองลงมาคือ ใช้ 1 ครั้ง / สัปดาห์ (ร้อยละ 27.27)

ตาราง 7 เวลาที่ใช้ในการสืบค้นสารนิเทศของนักเรียน

เวลาที่ใช้ในการสืบค้น	ความถี่	ร้อยละ
น้อยกว่า 5 นาที	144	32.73
5 – 10 นาที	114	25.91
11 – 15 นาที	40	9.09
มากกว่า 15 นาที	142	32.27
รวม	440	100

จากตาราง 7 แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่ใช้เวลาในการสืบค้นสารนิเทศ น้อยกว่า 5 นาที มากที่สุด (ร้อยละ 32.73) รองลงมาคือ ใช้มากกว่า 15 นาที (ร้อยละ 32.27)

2.3 ฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้นสารนิเทศ ปรากฏผลดังตาราง 8

ตาราง 8 ฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้นสารนิเทศ

ฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้น *	เคยใช้										ไม่เคยใช้	
	ทุกครั้ง		บ่อยครั้ง		นาน ๆ ครั้ง		รวม		ค่าความสำคัญ			
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
1. BOOK	82	18.64	193	43.86	155	35.23	430	97.73	787	10	10	2.27
2. VDO	16	3.64	88	20.00	200	45.45	304	69.09	424	136	136	30.91
3. SERIAL	4	0.91	33	7.50	133	30.23	170	38.64	211	270	270	61.36
4. CDROM	11	2.50	58	13.18	145	32.96	214	48.64	294	226	226	51.36
5. ANNO	3	0.68	22	5.00	96	21.82	121	27.50	149	319	319	72.50

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 8 แสดงว่าฐานข้อมูลทั้ง 5 ฐานที่นักเรียนรู้ใช้ในการสืบค้น เมื่อพิจารณาตามค่าความสำคัญพบว่า ส่วนใหญ่ใช้ฐานข้อมูล BOOK ในการสืบค้นมากที่สุด รองลงมาคือ ใช้ฐานข้อมูล VDO โดยนักเรียนรู้ใช้ฐานข้อมูล BOOK ในลักษณะบ่อยครั้ง มากที่สุด (ร้อยละ 43.86) ส่วนฐานข้อมูล VDO นักเรียนรู้การใช้ในลักษณะที่นาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 45.45)

2.4 วิธีที่นักเรียนใช้ในการสืบค้นสารนิเทศ จำแนกตามชื่อฐานข้อมูล ปรากฏผลดังตาราง 9 – 15

ตาราง 9 วิธีการสืบค้นที่ใช้สืบค้นจากฐานข้อมูล BOOK

วิธีการสืบค้น *	เคยใช้										ไม่เคยใช้	
	ทุกครั้ง		บ่อยครั้ง		นาน ๆ ครั้ง		รวม		ค่าความ			
	ความถี่		ความถี่		ความถี่		ความถี่		สำคัญ			
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
1. ค้นโดยใช้ชื่อผู้แต่ง และนามสกุล	11	2.56	48	11.16	257	59.77	316	73.49	386		114	26.51
2. ค้นโดยใช้เฉพาะชื่อผู้แต่ง	15	3.49	58	13.49	216	50.23	289	67.21	377		141	32.79
3. ค้นโดยใช้ชื่อเรื่อง	104	24.19	172	40.00	117	27.21	393	91.40	773		37	8.60
ค้นโดยใช้ส่วนหน้าของชื่อเรื่อง ตามด้วย												
4. เครื่องหมาย \$	85	19.77	139	32.33	138	32.09	362	84.19	671		68	15.81
5. ค้นโดยใช้หัวเรื่อง	65	15.12	128	29.77	153	35.58	346	80.47	604		84	19.53
ค้นโดยใช้ส่วนหน้าของหัวเรื่อง ตามด้วย												
6. เครื่องหมาย \$	61	14.19	95	22.09	151	35.12	307	71.40	524		123	28.60

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 9 แสดงว่า วิธีการสืบค้นทั้ง 6 วิธี ที่นักเรียนจำนวน 430 คน ใช้สืบค้นจากฐานข้อมูล BOOK เมื่อพิจารณาตามค่าความสำคัญพบว่า วิธีที่นักเรียนใช้สืบค้นมากที่สุด คือ ค้นโดยใช้ชื่อเรื่อง รองลงมาคือ ค้นโดยใช้ส่วนหน้าของชื่อเรื่องตามด้วยเครื่องหมาย \$ โดยนักเรียนใช้วิธีการค้นโดยใช้ชื่อเรื่องในลักษณะบ่อยครั้งมากที่สุด (ร้อยละ 40.00) ส่วนการค้นโดยใช้ส่วนหน้าของชื่อเรื่องตามด้วยเครื่องหมาย \$ เป็นการใช้ในลักษณะบ่อยครั้ง และนาน ๆ ครั้ง ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 32.33 และ ร้อยละ 32.09 ตามลำดับ)

ตาราง 10 วิธีการสืบค้นที่ใช้สืบค้นจากฐานข้อมูล VDO

N = 304

วิธีการสืบค้น *	เคยใช้										ไม่เคยใช้	
	ทุกครั้ง		บ่อยครั้ง		นาน ๆ ครั้ง		รวม		ค่าความสำคัญ		รวม	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ		
1. ค้นโดยใช้ชื่อผู้แต่ง และนามสกุล	10	3.29	35	11.51	138	45.40	183	60.20	238		121	39.80
2. ค้นโดยใช้เฉพาะชื่อผู้แต่ง	8	2.63	43	14.15	141	46.38	192	63.16	251		112	36.84
3. ค้นโดยใช้ชื่อเรื่อง	63	20.72	85	27.96	117	38.49	265	87.17	476		39	12.83
4. ค้นโดยใช้ส่วนหน้าของชื่อเรื่อง ตามด้วยเครื่องหมาย \$	46	15.13	86	28.29	119	39.15	251	82.57	429		53	17.43
5. ค้นโดยใช้หัวเรื่อง	45	14.80	79	25.99	122	40.13	246	80.92	415		58	19.08
6. ค้นโดยใช้ส่วนหน้าของหัวเรื่อง ตามด้วยเครื่องหมาย \$	36	11.84	78	25.66	126	41.45	240	78.95	390		64	21.05

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 10 แสดงว่า วิธีการสืบค้นทั้ง 6 วิธี ที่นักศึกษานำมาใช้สืบค้นจากฐานข้อมูล VDO เมื่อพิจารณาตามค่าความสำคัญพบว่า วิธีที่นักเรียนใช้สืบค้นมากที่สุด คือ ค้นโดยใช้ชื่อเรื่อง รองลงมาคือ ค้นโดยใช้ส่วนหน้าของชื่อเรื่องตามด้วยเครื่องหมาย \$ ซึ่งทั้ง 2 วิธี ดังกล่าว นักเรียนมีการใช้ในลักษณะนาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 38.49 และ ร้อยละ 39.15 ตามลำดับ)

ตาราง 11 วิธีการสืบค้นที่ใช้สืบค้นจากฐานข้อมูล SERIAL

N = 170

วิธีการสืบค้น *	เคยใช้								ไม่เคยใช้	
	ทุกครั้ง		บ่อยครั้ง		นาน ๆ ครั้ง		รวม		ค่าความสำคัญ	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
1. ค้นโดยใช้ชื่อผู้แต่ง และนามสกุล	8	4.71	28	16.47	95	55.88	131	77.06	175	22.94
2. ค้นโดยใช้เฉพาะชื่อผู้แต่ง	4	2.35	27	15.88	102	60.00	133	78.23	168	21.77
3. ค้นโดยใช้ชื่อวารสาร	15	8.82	50	29.41	85	50.00	150	88.23	230	11.77
4. ค้นโดยใช้ส่วนหน้าของชื่อวารสาร ตามด้วยเครื่องหมาย \$	12	7.06	44	25.88	80	47.06	136	80.00	204	20.00
5. ค้นโดยใช้หัวเรื่อง	19	11.18	49	28.82	79	46.47	147	86.47	234	13.53
6. ค้นโดยใช้ส่วนหน้าของหัวเรื่อง ตามด้วยเครื่องหมาย \$	18	10.59	34	20.00	83	48.82	135	79.41	205	20.59

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 11 แสดงว่า วิธีการสืบค้นทั้ง 6 วิธี ที่นักเรียนจำนวน 170 คน ใช้สืบค้นจากฐานข้อมูล SERIAL เมื่อพิจารณาตามค่าความสำคัญพบว่า วิธีที่นักเรียนใช้สืบค้นมากที่สุด คือ ค้นโดยใช้หัวเรื่อง รองลงมาคือ ค้นโดยใช้ชื่อวารสาร ซึ่งทั้ง 2 วิธีดังกล่าว นักเรียนมีการใช้ในลักษณะนาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 46.47 และ ร้อยละ 50.00 ตามลำดับ)

ตาราง 12 วิธีการสืบค้นที่ใช้สืบค้นจากฐานข้อมูล CDROM

N = 214

วิธีการสืบค้น *	เคยใช้										ไม่เคยใช้	
	ทุกครั้ง		บ่อยครั้ง		นาน ๆ ครั้ง		รวม		ค่าความสำคัญ			
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
1. ค้นโดยใช้ชื่อผู้แต่ง และนามสกุล	10	4.67	41	19.16	97	45.33	148	69.16	209		66	30.84
2. ค้นโดยใช้เฉพาะชื่อผู้แต่ง	9	4.20	27	12.62	108	50.47	144	67.29	189		70	32.17
3. ค้นโดยใช้ชื่อเรื่อง	38	17.76	62	28.97	85	39.72	185	86.45	323		29	13.55
4. ค้นโดยใช้ส่วนหน้าของชื่อเรื่อง ตามด้วยเครื่องหมาย \$	23	10.75	56	26.17	101	47.19	180	84.11	282		34	15.89
5. ค้นโดยใช้หัวเรื่อง	28	13.08	56	26.17	92	42.99	176	82.24	288		38	17.76
6. ค้นโดยใช้ส่วนหน้าของหัวเรื่อง ตามด้วยเครื่องหมาย \$	20	9.34	41	19.16	93	43.46	154	71.96	235		60	28.04

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 12 แสดงว่า วิธีการสืบค้นทั้ง 6 วิธี ที่นักเรียนจำนวน 214 คน ใช้สืบค้นจากฐานข้อมูล CDROM เมื่อพิจารณาตามค่าความสำคัญพบว่า วิธีที่นักเรียนใช้สืบค้นมากที่สุด คือ ค้นโดยใช้ชื่อเรื่อง รองลงมาคือ ค้นโดยใช้หัวเรื่อง ซึ่งทั้ง 2 วิธีดังกล่าว นักเรียนมีการใช้ในลักษณะนาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 39.72 และ ร้อยละ 42.99 ตามลำดับ)

ตาราง 13 วิธีการสืบค้นที่ใช้สืบค้นจากฐานข้อมูล ANNO

N = 121

วิธีการสืบค้น *	เคยใช้										ไม่เคยใช้	
	ทุกครั้ง		บ่อยครั้ง		นาน ๆ ครั้ง		รวม		ค่าความสำคัญ			
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
1. ค้นโดยใช้ชื่อผู้แต่ง และนามสกุล	11	9.09	30	24.79	55	45.46	96	79.34	148		25	20.66
2. ค้นโดยใช้เฉพาะชื่อผู้แต่ง	7	5.79	28	23.14	56	46.28	91	75.21	133		30	24.79
3. ค้นโดยใช้ชื่อเรื่อง	18	14.88	35	28.92	57	47.11	110	90.91	181		11	9.09
ค้นโดยใช้ส่วนของหัวข้อเรื่อง ตามด้วย เครื่องหมาย \$	16	13.22	33	27.28	56	46.28	105	86.78	170		16	13.22
5. ค้นโดยใช้หัวเรื่อง	11	9.09	26	21.49	67	55.37	104	85.95	152		17	14.05
ค้นโดยใช้ส่วนของหัวข้อเรื่อง ตามด้วย เครื่องหมาย \$	15	12.40	24	19.83	60	49.59	99	81.82	153		22	18.18

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 13 แสดงว่า วิธีการสืบค้นทั้ง 6 วิธี ที่นักเรียนจำนวน 121 คน ใช้สืบค้นจากฐานข้อมูล ANNO เมื่อพิจารณาตามค่าความสำคัญพบว่า วิธีที่นักเรียนใช้สืบค้นมากที่สุด คือ ค้นโดยใช้ชื่อเรื่อง รองลงมาคือ ค้นโดยใช้ส่วนของหัวข้อเรื่อง ตามด้วยเครื่องหมาย \$ ซึ่งทั้ง 2 วิธีดังกล่าว นักเรียนมีการใช้ลักษณะนานๆ ครั้ง (ร้อยละ 47.11 และ ร้อยละ 46.28 ตามลำดับ)

ตาราง 14 สรุปวิธีการสืบค้นที่นักเรียนใช้สืบค้นจากฐานข้อมูลทั้ง 5 ฐาน

วิธีการสืบค้น	ค่าความสำคัญของ ฐานข้อมูล BOOK	ค่าความสำคัญของ ฐานข้อมูล VDO	ค่าความสำคัญของ ฐานข้อมูล SERIAL	ค่าความสำคัญของ ฐานข้อมูล CDRROM	ค่าความสำคัญของ ฐานข้อมูล ANNO	รวม ค่าความสำคัญ
1. ชื่อผู้แต่ง / การตัดปลายคำที่ชื่อผู้แต่ง	763	489	343	398	281	2,274
2. ชื่อเรื่อง / การตัดปลายคำที่ชื่อเรื่อง	1,444	905	434	605	351	3,739
3. หัวเรื่อง / การตัดปลายคำที่หัวเรื่อง	1,128	805	439	523	305	3,200

จากตาราง 14 แสดงว่า วิธีการสืบค้นที่นักเรียนส่วนใหญ่ใช้สืบค้นจากฐานข้อมูลทั้ง 5 ฐาน เมื่อพิจารณาจากค่าความสำคัญพบว่า นักเรียนสืบค้นโดยใช้ชื่อเรื่องมากที่สุด รองลงมาคือ ค้นโดยใช้หัวเรื่อง

ตาราง 15 วิธีที่นักเรียนเลือกปฏิบัติเมื่อไม่สามารถค้นหาสารนิเทศจากฐานข้อมูลในคอมพิวเตอร์

N = 440

ข้อ	วิธีที่ผู้ใช้เลือกปฏิบัติเมื่อไม่สามารถค้นหาจากคอมพิวเตอร์ *	ความถี่	ร้อยละ
1.	เลิกค้น	109	13.97
2.	ขอคำแนะนำเพิ่มเติมจากบรรณารักษ์	197	25.25
3.	ให้บรรณารักษ์ช่วยค้น	162	20.77
4.	ให้เพื่อนช่วยค้น	252	32.31
5.	เดินค้นหาตัวเล่มจากชั้นพักหนังสือ / โต๊ะอ่านหนังสือ / ชั้นหนังสือ	46	5.90
6.	ค้นจากบัตรรายการ / บัตรบรรณนิวารสาร	10	1.28
7.	ไปค้นหาจากห้องสมุดอื่น	2	0.26
8.	ไปหาซื้อหนังสือ	2	0.26
รวม		780	100

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 15 แสดงว่าเมื่อนักเรียนไม่สามารถค้นหาสารนิเทศจากฐานข้อมูลได้ วิธีที่นักเรียนเลือกปฏิบัติมากที่สุด คือ ให้เพื่อนช่วยค้น (ร้อยละ 32.31) รองลงมาคือ ขอคำแนะนำเพิ่มเติมจากบรรณารักษ์ (ร้อยละ 25.25)

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

3.1 ความพึงพอใจด้านการให้บริการ ปรากฏผลดังตาราง 16

ตาราง 16 ความพึงพอใจของนักเรียนในด้านการให้บริการ

ข้อ	ความพึงพอใจด้านการให้บริการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ช่วงเวลาที่เปิดให้บริการสืบค้น	3.43	0.92	ปานกลาง
2.	การจัดวางเครื่องคอมพิวเตอร์มีความสูงอยู่ในระดับที่เหมาะสม	3.77	0.87	มาก
3.	มีบริการปากกา กระดาษ ไว้ให้บันทึกผลการสืบค้น	2.93	1.12	ปานกลาง
4.	มีคำอธิบายวิธีการสืบค้นติดอยู่บริเวณเครื่องคอมพิวเตอร์	3.59	1.02	มาก
รวม		3.43	0.67	ปานกลาง

จากตาราง 16 แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในด้านการให้บริการสืบค้นสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อระดับของความสูงในการจัดวางเครื่องคอมพิวเตอร์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) รองลงมาคือ มีคำอธิบายวิธีการสืบค้นติดอยู่บริเวณเครื่อง ($\bar{X} = 3.59$) ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน

3.2 ความพึงพอใจด้านระบบการสืบค้น ปรากฏผลดังตาราง 17

ตาราง 17 ความพึงพอใจของนักเรียนในด้านระบบการสืบค้น

ข้อ	ความพึงพอใจด้านระบบการสืบค้น	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	มีเมนูให้เลือกเพื่อเข้าสู่โปรแกรม	3.58	0.87	มาก
2.	ภาษาที่ใช้ในเมนูสื่อความหมายได้ชัดเจน	3.63	0.94	มาก
3.	มีเมนูย่อยให้เลือกชื่อฐานข้อมูล	3.52	0.90	มาก
4.	ขั้นตอนในการสืบค้นเป็นลำดับดี ไม่ซับซ้อน	3.60	0.98	มาก
5.	การแสดงผลบนจอภาพมีความคมชัด	3.50	1.03	ปานกลาง
6.	มีความสะดวกในการเปลี่ยนฐานข้อมูลจากฐานข้อมูลหนึ่งไปสู่อีกฐานข้อมูลหนึ่งโดยไม่ต้องย้อนกลับไปเมนูหลัก	3.27	0.96	ปานกลาง
7.	มีความสะดวกในการเปลี่ยนคำสืบค้นใหม่ โดยไม่ต้องย้อนกลับไปเมนูหลัก	3.39	0.99	ปานกลาง
8.	การประมวลผลหลังจากใส่คำค้นมีความรวดเร็ว	3.61	0.92	มาก
9.	โปรแกรมสามารถแสดงคำค้นใกล้เคียง เมื่อไม่พบคำที่นักเรียนใช้เป็นคำค้น	3.41	1.12	ปานกลาง
รวม		3.50	0.60	ปานกลาง

จากตาราง 17 แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจด้านระบบการสืบค้นสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจเรื่องภาษาที่ใช้ในเมนูสื่อความหมายได้ชัดเจนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) รองลงมาคือ การประมวลผลหลังจากใส่คำค้นมีความรวดเร็ว และขั้นตอนในการสืบค้นเป็นลำดับดี ไม่ซับซ้อน มีค่าใกล้เคียงกัน และจัดอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน ($\bar{X} = 3.61$ และ $\bar{X} = 3.60$ ตามลำดับ)

3.3 ความพึงพอใจด้านผลการสืบค้นสารนิเทศ ปราบกฏผลตั้งตาราง 18

ตาราง 18 ความพึงพอใจของนักเรียนในด้านผลการสืบค้นสารนิเทศ

ข้อ	ความพึงพอใจด้านผลการสืบค้นสารนิเทศ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ส่วนใหญ่พบรายการที่ต้องการ	3.36	1.00	ปานกลาง
2.	รูปแบบการแสดงผลเข้าใจง่าย	3.51	0.89	มาก
3.	ภาษาที่ใช้ในหัวข้อการแสดงผลสื่อความหมายชัดเจน	3.54	0.88	มาก
4.	รายการบรรณานุกรมที่สืบค้นได้มีรายละเอียดครบถ้วน	3.43	0.97	ปานกลาง
รวม		3.46	0.71	ปานกลาง

จากตาราง 18 แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจด้านผลการสืบค้นสารนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจเรื่องภาษาที่ใช้ในหัวข้อการแสดงผลสื่อความหมายได้ชัดเจน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) รองลงมาคือ รูปแบบการแสดงผลเข้าใจง่าย ($\bar{X} = 3.51$) ซึ่งจัดอยู่ในระดับมากเช่นกัน

3.4 สรุปความพึงพอใจในด้านต่างๆ ในการใช้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์
ปรากฏผลดังตาราง 19

ตาราง 19 สรุปความพึงพอใจของนักเรียนในด้านต่างๆ ในการใช้บริการสืบค้นสารนิเทศ

ข้อ	ความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารนิเทศ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ด้านการให้บริการ	3.43	0.67	ปานกลาง
2.	ด้านระบบการสืบค้น	3.50	0.60	ปานกลาง
3.	ด้านผลการสืบค้น	3.46	0.71	ปานกลาง
รวม		3.48	0.55	ปานกลาง

จากตาราง 19 แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในด้านระบบการสืบค้นสารนิเทศมากที่สุด แต่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$) รองลงมาคือ ความพึงพอใจในด้านผลการสืบค้นสารนิเทศ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ($\bar{X} = 3.46$)

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จำแนกตามระดับชั้นปี และประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์

4.1 เปรียบเทียบความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศของนักเรียน จำแนกตามระดับชั้นปี ปรากฏผลดังตาราง 20 – 21

ตาราง 20 เปรียบเทียบความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศของนักเรียน จำแนกตามระดับชั้นปี

ข้อ	ความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1.	ด้านการให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	9.72	4.86	11.36**
		ภายในกลุ่ม	437	186.89	0.43	
		รวม	439	196.91		
2.	ด้านระบบการสืบค้น	ระหว่างกลุ่ม	2	0.99	0.49	1.37
		ภายในกลุ่ม	437	157.21	0.36	
		รวม	439	158.20		
3.	ด้านผลการสืบค้น	ระหว่างกลุ่ม	2	2.71	1.35	2.73
		ภายในกลุ่ม	437	217.09	0.50	
		รวม	439	219.80		

$$** F_{(.01; df 2, 437)} = 4.66$$

จากตาราง 20 แสดงว่านักเรียนที่มีระดับชั้นปีต่างกันมีความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้านการให้บริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เพื่อให้ทราบว่านักเรียนที่มีระดับชั้นปีต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ด้านการให้บริการแตกต่างกัน จึงนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยวิธีของนิวแมนคูลส์ (Newman-Keuls) โดยตั้งค่านัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ .05 ดังปรากฏในตาราง 21

ตาราง 21 เปรียบเทียบความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศของนักเรียนในด้านการให้บริการระหว่างนักเรียนที่มีระดับชั้นแตกต่างกันเป็นรายคู่

ระดับชั้นปี		มัธยมศึกษาปีที่ 3	มัธยมศึกษาปีที่ 2	มัธยมศึกษาปีที่ 1
	$\bar{X}$	3.24	3.49	3.58
มัธยมศึกษาปีที่ 3	3.24	-	0.25 *	0.34 *
มัธยมศึกษาปีที่ 2	3.49	-	-	0.09
มัธยมศึกษาปีที่ 1	3.58	-	-	-

จากตาราง 21 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจด้านการให้บริการมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจด้านการให้บริการมากที่สุด

ตาราง 22 เปรียบเทียบความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศของนักเรียน จำแนกตาม
ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์

ข้อ	ความพึงพอใจในการใช้บริการ สืบค้นสารสนเทศ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1.	ด้านการให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.98	0.49	1.09
		ภายในกลุ่ม	437	195.63	0.45	
		รวม	439	196.61		
2.	ด้านระบบการสืบค้น	ระหว่างกลุ่ม	2	0.43	0.22	0.60
		ภายในกลุ่ม	437	157.76	0.36	
		รวม	439	158.19		
3.	ด้านผลการสืบค้น	ระหว่างกลุ่ม	2	3.98	1.99	4.03 [*]
		ภายในกลุ่ม	437	215.82	0.49	
		รวม	439	219.80		

$$* F_{(.05; df 2, 437)} = 3.02$$

จากตาราง 22 แสดงว่านักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ด้านผลการสืบค้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เพื่อให้ทราบว่านักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ด้านผลการสืบค้นแตกต่างกัน จึงนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยวิธีของนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls) โดยตั้งค่านัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ .05 ดังปรากฏในตาราง 23

ตาราง 23 เปรียบเทียบความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารนิเทศของนักเรียนในด้านผลการสืบค้น
ระหว่างนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์แตกต่างกันเป็นรายคู่

ประสบการณ์ในการใช้ คอมพิวเตอร์		น้อย	มาก	ปานกลาง
	$\bar{X}$	3.35	3.51	3.55
น้อย	3.35	-	0.16	0.20 [*]
มาก	3.51	-	-	0.04
ปานกลาง	3.55	-	-	-

จากตาราง 23 แสดงว่า นักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ระดับปานกลาง มีความพึงพอใจด้านผลการสืบค้นมากกว่านักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ระดับน้อย ส่วน
คู่อื่นไม่พบความแตกต่างกัน

ตอนที่ 5 ปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศของนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

5.1 ปัญหาด้านการให้บริการ ปรากฏผลดังตาราง 24

ตาราง 24 ปัญหาในการสืบค้นของนักเรียนด้านการให้บริการ

ข้อ	ปัญหาด้านการให้บริการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	เครื่องคอมพิวเตอร์มีจำนวนจำกัด ต้องรอนาน	3.42	1.09	ปานกลาง
2.	เครื่องคอมพิวเตอร์ช้าช้อง และหยุดบริการบ่อย	2.94	1.10	ปานกลาง
3.	เครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นมีให้บริการที่จุดๆ เดียว ทำให้ไม่สะดวกเมื่อไปอยู่ในบริเวณอื่นของห้องสมุด	3.28	1.16	ปานกลาง
4.	การจัดวางเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นไว้ใกล้กับโต๊ะบริการยืม-คืน ทำให้เกิดความแออัด	3.22	1.13	ปานกลาง
5.	บริเวณที่ให้บริการสืบค้นมีแสงสว่างไม่เพียงพอ	2.48	1.08	น้อย
6.	ไม่มีคู่มือกำหนดหัวเรื่องไว้ให้บริการ	2.72	1.04	ปานกลาง
7.	ไม่มีบรรณารักษ์อยู่ประจำเพื่อให้คำแนะนำ เมื่อมีปัญหา	2.74	1.13	ปานกลาง
8.	คำอธิบายวิธีการสืบค้นเขียนไว้สั้นเกินไป ทำให้ไม่เข้าใจ	2.63	1.11	ปานกลาง
9.	แป้นพิมพ์คอมพิวเตอร์ใช้งานได้ไม่ดีเท่าที่ควร	3.15	1.28	ปานกลาง
รวม		2.95	0.69	ปานกลาง

จากตาราง 24 แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการให้บริการสืบค้นสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาเรื่องเครื่องคอมพิวเตอร์มีจำนวนจำกัด ต้องรอนาน เป็นปัญหามากที่สุด แต่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$) รองลงมาคือ เครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นมีให้บริการที่จุดๆ เดียว ทำให้ไม่สะดวก เมื่อไปอยู่ในบริเวณอื่นของห้องสมุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ($\bar{X} = 3.28$)

5.2 ปัญหาด้านระบบการสืบค้น ปรากฏผลดังตาราง 25

ตาราง 25 ปัญหาในการสืบค้นของนักเรียนด้านระบบการสืบค้น

ข้อ	ปัญหาด้านระบบการสืบค้น	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	โปรแกรมหยุดทำงาน (hang) บ่อยครั้ง โดยไม่ทราบสาเหตุ	2.90	1.26	ปานกลาง
2.	วิธีการสืบค้นมีความยุ่งยาก	3.08	1.19	ปานกลาง
3.	คำสั่งให้คอมพิวเตอร์ทำงานต้องใช้ภาษาอังกฤษเท่านั้น ทำให้เกิดความยุ่งยากในการใช้	2.80	1.19	ปานกลาง
4.	ในการสืบค้นสารนิเทศแต่ละครั้ง ค้นได้ที่ละฐานข้อมูลเท่านั้น ทำให้เสียเวลา	3.05	1.12	ปานกลาง
5.	ขั้นตอนการสืบค้นในแต่ละครั้งมีมากเกินไป	2.78	1.09	ปานกลาง
รวม		2.92	0.84	ปานกลาง

จากตาราง 25 แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านระบบการสืบค้นสารนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาวิธีการสืบค้นมีความยุ่งยาก เป็นปัญหามากที่สุด แต่จัดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$) รองลงมาคือ ในการสืบค้นสารนิเทศแต่ละครั้งสืบค้นได้ที่ละฐานข้อมูลเท่านั้น ทำให้เสียเวลา ซึ่งจัดอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ($\bar{X} = 3.05$)

5.3 ปัญหาด้านผลการสืบค้น ปรากฏผลดังตาราง 26

ตาราง 26 ปัญหาในการสืบค้นของนักเรียนด้านผลการสืบค้น

ข้อ	ปัญหาด้านผลการสืบค้น	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	รายการบรรณานุกรมที่ปรากฏไม่ถูกต้อง	2.72	1.24	ปานกลาง
2.	รายการบรรณานุกรมมีการพิมพ์ผิด	2.56	1.13	ปานกลาง
3.	ไม่มีการระบุจำนวนรายการที่สืบค้นได้ให้เห็นได้อย่างชัดเจน	2.71	1.13	ปานกลาง
รวม		2.66	1.00	ปานกลาง

จากตาราง 26 แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านผลการสืบค้นสารนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาเรื่องรายการบรรณานุกรมที่ปรากฏไม่ถูกต้อง เป็นปัญหามากที่สุด แต่จัดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.72$) รองลงมาคือ ไม่มีการระบุจำนวนรายการที่สืบค้นได้ให้เห็นอย่างชัดเจน ซึ่งจัดอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ($\bar{X} = 2.71$)

5.4 ปัญหาด้านผู้ใช้ ปรากฏดังตาราง 27

ตาราง 27 ปัญหาในการสืบค้นของนักเรียนด้านผู้ใช้

ข้อ	ปัญหาด้านผู้ใช้	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ใช้แป้นพิมพ์ (keyboard) ไม่คล่อง	2.79	1.17	ปานกลาง
2.	ไม่เข้าใจขั้นตอนการสืบค้น	2.35	1.10	น้อย
3.	ไม่ทราบวิธีเปลี่ยนแป้นพิมพ์จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย หรือจากภาษาไทย เป็นภาษาอังกฤษ	1.87	1.16	น้อย
4.	ไม่เข้าใจการกำหนดหัวเรื่องที่ใช้เป็นคำค้น	2.37	1.12	น้อย
5.	ไม่เข้าใจวิธีการพิมพ์คำค้น	2.33	1.24	น้อย
รวม		2.34	0.81	น้อย

จากตาราง 27 แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านผู้ใช้ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาเรื่องการใช้แป้นพิมพ์ไม่คล่อง เป็นปัญหามากที่สุด แต่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.79$) รองลงมาคือ ไม่เข้าใจการกำหนดหัวเรื่องที่ใช้เป็นคำค้น แต่จัดอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.37$)

5.5 สรุปปัญหาในด้านต่างๆ ในการสืบค้นสารนิเทศของนักเรียน ปรากฏผลดังตาราง 28

ตาราง 28 สรุปปัญหาในด้านต่างๆ ในการสืบค้นสารนิเทศของนักเรียน

ข้อ	ปัญหาในการสืบค้นสารนิเทศ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ด้านการให้บริการ	2.95	0.69	ปานกลาง
2.	ด้านระบบการสืบค้น	2.90	0.84	ปานกลาง
3.	ด้านผลการสืบค้น	2.66	1.00	ปานกลาง
4.	ด้านผู้ใช้	2.34	0.81	น้อย
รวม		2.77	0.64	ปานกลาง

จากตาราง 28 แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาในการสืบค้นสารนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาด้านการให้บริการ เป็นปัญหามากที่สุด แต่จัดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$) รองลงมาคือ ปัญหาด้านระบบการสืบค้น ซึ่งจัดอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ($\bar{X} = 2.90$)

ตอนที่ 6 เปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศของนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
จำแนกตามระดับชั้นปี และประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์

6.1 เปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศของนักเรียน จำแนกตามระดับชั้นปี
ปรากฏผลดังตาราง 29

ตาราง 29 เปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศของนักเรียน จำแนกตามระดับชั้นปี

ข้อ	ปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1.	ด้านการให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.75	0.37	0.78
		ภายในกลุ่ม	437	208.89	0.48	
		รวม	439	209.64		
2.	ด้านระบบการสืบค้น	ระหว่างกลุ่ม	2	2.02	1.01	1.44
		ภายในกลุ่ม	437	306.01	0.70	
		รวม	439	308.03		
3.	ด้านผลการสืบค้น	ระหว่างกลุ่ม	2	1.39	0.69	0.69
		ภายในกลุ่ม	437	439.71	1.01	
		รวม	439	441.10		
4.	ด้านผู้ใช้	ระหว่างกลุ่ม	2	1.26	0.63	0.95
		ภายในกลุ่ม	437	289.85	0.66	
		รวม	439	291.11		

จากตาราง 29 แสดงว่านักเรียนที่มีระดับชั้นปีต่างกันมีปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 30 เปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศของนักเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์

ข้อ	ปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1.	ด้านการให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	8.28	4.14	8.99 **
		ภายในกลุ่ม	437	201.36	0.46	
		รวม	439	209.64		
2.	ด้านระบบการสืบค้น	ระหว่างกลุ่ม	2	14.03	7.02	10.43 **
		ภายในกลุ่ม	437	294.01	0.67	
		รวม	439	308.04		
3.	ด้านผลการสืบค้น	ระหว่างกลุ่ม	2	9.11	4.55	4.61 *
		ภายในกลุ่ม	437	431.99	0.99	
		รวม	439	441.10		
4.	ด้านผู้ใช้	ระหว่างกลุ่ม	2	0.97	0.49	0.73
		ภายในกลุ่ม	437	290.15	0.66	
		รวม	439	291.12		

$$** F_{(.01; df 2, 437)} = 4.66$$

$$* F_{(.05; df 2, 437)} = 3.02$$

จากตาราง 30 แสดงว่านักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ต่างกัน มีปัญหาด้านการให้บริการ และปัญหาด้านระบบการสืบค้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัญหาด้านผลการสืบค้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สำหรับปัญหาด้านผู้ใช้ไม่พบความแตกต่าง ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เพื่อให้ทราบว่านักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ต่างกัน มีปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์แต่ละด้านแตกต่างกัน จึงนำค่าเฉลี่ยในด้านที่พบความแตกต่างมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่โดยวิธีของนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls) โดยตั้งค่านัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ .05 ดังปรากฏในตาราง 31 – 33 ดังนี้

ตาราง 31 เปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นของนักเรียนด้านการให้บริการระหว่างนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์แตกต่างกันเป็นรายคู่

ระดับประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์	น้อย ปานกลาง มาก			
	$\bar{X}$	2.79	3.06	3.10
น้อย	2.79	-	0.27 [*]	0.31 [*]
ปานกลาง	3.06	-	-	0.04
มาก	3.10	-	-	-

จากตาราง 31 แสดงว่านักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์มาก และปานกลาง มีปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศด้านการให้บริการมากกว่านักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์น้อย โดยนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์มาก มีปัญหาด้านการให้บริการมากที่สุด

ตาราง 32 เปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นของนักเรียนด้านระบบการสืบค้นระหว่างนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์แตกต่างกันเป็นรายคู่

ระดับประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์	น้อย ปานกลาง มาก			
	$\bar{X}$	2.72	3.02	3.19
น้อย	2.72	-	0.30 [*]	0.47 [*]
ปานกลาง	3.02	-	-	0.17
มาก	3.19	-	-	-

จากตาราง 32 แสดงว่านักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์มาก และปานกลาง มีปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศด้านระบบการสืบค้น มากกว่านักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์น้อย โดยนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์มาก มีปัญหาด้านระบบการสืบค้นมากที่สุด

ตาราง 33 เปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นของนักเรียนด้านผลการสืบค้นระหว่างนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์แตกต่างกันเป็นรายคู่

ระดับประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์	น้อย ปานกลาง มาก			
	$\bar{X}$	2.52	2.71	2.94
น้อย	2.52	-	0.19	0.42 [*]
ปานกลาง	2.71	-	-	0.23
มาก	2.94	-	-	-

จากตาราง 33 แสดงว่านักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์มาก มีปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศด้านผลการสืบค้น มากกว่านักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์น้อย ส่วนคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

ตอนที่ 7 ข้อเสนอแนะการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ปรากฏผลดังตาราง 34

ตาราง 34 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ของนักเรียนในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศ

ข้อ	รายการ	ความถี่
<u>ด้านการให้บริการของห้องสมุด</u>		
1.	ต้องการให้ห้องสมุดขยายเวลาเปิดบริการ	15
2.	ต้องการให้มีบรรณารักษ์อยู่ประจำช่วยให้คำแนะนำ หรือ คำปรึกษาในการสืบค้น	6
3.	ต้องการให้มีหนังสือเพิ่มมากขึ้น	5
4.	ต้องการให้เพิ่มแสงสว่างบริเวณชั้นหนังสือ	4
5.	ต้องการให้ห้องสมุดเงียบกว่านี้	3
6.	ต้องการให้ห้องสมุดเปิดบริการให้นักเรียนเข้าใช้ได้ตลอดเวลา	3
7.	ต้องการให้นักเรียนมีสิทธิเลือกซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด	2
8.	ต้องการให้ปรับปรุงห้องสมุดให้ใหญ่กว่านี้	1
<u>ด้านระบบการสืบค้น</u>		
9.	ต้องการให้มีการกระจายคอมพิวเตอร์ไปยังจุดอื่นๆ	17
10.	ต้องการให้เปลี่ยนโปรแกรมในการสืบค้นเป็นลักษณะของกราฟิก	4
11.	ต้องการให้ระบบมีสาระสังเขปของหนังสืออื่นๆ	3
12.	ต้องการให้ระบบบอกจำนวนหนังสือที่มีผู้ยืมอยู่ และจำนวนที่มีเหลือ	3
13.	ต้องการเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับการสืบค้นมากกว่านี้	2

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย สรุปผลตามลำดับได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการให้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
3. เพื่อศึกษาปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
4. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จำแนกตามระดับชั้นปี และประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์
5. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จำแนกตามระดับชั้นปี และประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์

สมมุติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นปีต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ในแต่ละด้านแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ในแต่ละด้านแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นปีต่างกัน มีปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ในแต่ละด้านแตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ต่างกัน มีปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ในแต่ละด้านแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 ของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างไว้จำนวน 440 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 สภาพการให้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ เป็นแบบเลือกตอบ แบบจัดอันดับ และมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจในการให้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

- (1) ความพึงพอใจด้านการให้บริการสืบค้น
- (2) ความพึงพอใจด้านระบบการสืบค้น
- (3) ความพึงพอใจด้านผลการสืบค้น

ตอนที่ 4 ปัญหาในการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

- (1) ปัญหาด้านการให้บริการสืบค้น
- (2) ปัญหาด้านระบบการสืบค้น
- (3) ปัญหาด้านผลการสืบค้น
- (4) ปัญหาด้านผู้ใช้

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากอธิบดีกรมสามัญศึกษา ได้ออกหนังสือขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยในการเก็บข้อมูลจากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นผู้วิจัยได้ประสานงานกับอาจารย์แนะแนวเพื่อขอความร่วมมือในการแจกและรับคืนแบบสอบถามตามสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละห้องเรียน โดยใช้ระยะเวลาในการแจกแบบสอบถามระหว่างวันที่ 24 มกราคม – 11 กุมภาพันธ์ 2543 ซึ่งได้รับแบบสอบถามครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ รวมทั้งสิ้น 440 ชุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ คำนวณค่าสถิติดังนี้

4.1 หาค่าร้อยละ และค่าความสำคัญ เกี่ยวกับประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์

4.2 หาค่าร้อยละ และค่าความสำคัญ เกี่ยวกับสภาพการให้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

4.3 หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจ / ปัญหาในการให้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

4.4 เปรียบเทียบความพึงพอใจ / ปัญหา ในการให้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จำแนกตามระดับชั้นปี และประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ โดยใช้ค่าสถิติ F-test แบบ One-Way ANOVA หากพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของนิวแมน-คูลส์ (Newman-Kuels test)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์

1.1 วิธีการเรียนรู้การใช้คอมพิวเตอร์ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีวิธีการเรียนรู้การใช้คอมพิวเตอร์โดยศึกษาด้วยตนเองมากที่สุด (ร้อยละ 50.38) รองลงมาคือ ศึกษาในชั้นเรียนตามหลักสูตรของโรงเรียน (ร้อยละ 31.28)

1.2 ความถี่และการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ พบว่า การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการทำงานและกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียน เมื่อพิจารณาจากค่าความสำคัญ นักเรียนส่วนใหญ่ค้นข้อมูลโดยใช้ World Wide Web มากที่สุด รองลงมาคือ ใช้ในการเล่นเกมส์ ซึ่งในการค้นข้อมูลโดยใช้ World Wide Web นักเรียนส่วนใหญ่มีลักษณะการใช้มากกว่า 5 ครั้ง / สัปดาห์ (ร้อยละ 23.86) ส่วนการเล่นเกมส์ นักเรียนมีลักษณะการใช้น้อยกว่า 3 ครั้ง / สัปดาห์ (ร้อยละ 32.73)

1.3 ระดับประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์อยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด (ร้อยละ 43.64) รองลงมาคือ มีประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์ในระดับน้อย (ร้อยละ 42.04)

2. สภาพการให้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

2.1 วัตถุประสงค์ในการสืบค้นสารสนเทศ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการใช้เพื่อทำรายงานประกอบการเรียนเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นอันดับ 2 คือ เพื่อความเพลิดเพลิน

2.2 ความถี่ และเวลาในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ 2 – 3 ครั้ง / สัปดาห์ มากที่สุด (ร้อยละ 44.32) รองลงมาคือ ใช้ 1 ครั้ง / สัปดาห์ (ร้อยละ 27.27) ส่วนเวลาที่ใช้ในการสืบค้น พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ใช้เวลาน้อยกว่า 5 นาที (ร้อยละ 32.73) รองลงมาคือ ใช้มากกว่า 15 นาที (ร้อยละ 32.27)

2.3 ฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้น พบว่า ฐานข้อมูลทั้ง 5 ฐาน ที่นักเรียนใช้ในการสืบค้น เมื่อพิจารณาตามค่าความสำคัญ พบว่า ส่วนใหญ่ใช้ฐานข้อมูล BOOK ในการสืบค้นมากที่สุด รองลงมาคือ ใช้ฐานข้อมูล VDO โดยนักเรียนใช้ฐานข้อมูล BOOK ในลักษณะบ่อยครั้ง (ร้อยละ 43.86) ส่วนฐานข้อมูล VDO นักเรียนมีการใช้ในลักษณะนานๆ ครั้ง (ร้อยละ 45.45)

2.4 วิธีที่นักเรียนใช้ในการสืบค้น

2.4.1 การสืบค้นจากฐานข้อมูล BOOK พบว่า วิธีการสืบค้นทั้ง 6 วิธี ที่นักเรียนจำนวน 430 คน ใช้สืบค้นจากฐานข้อมูล BOOK เมื่อพิจารณาตามค่าความสำคัญพบว่า วิธีที่นักเรียนใช้สืบค้นมากที่สุดคือ ค้นโดยใช้ชื่อเรื่อง รองลงมาคือ ค้นโดยใช้ส่วนหน้าของชื่อเรื่องตามด้วยเครื่องหมาย \$ โดยนักเรียนสืบค้นโดยใช้ชื่อเรื่องในลักษณะบ่อยครั้งมากที่สุด (ร้อยละ 40.00) ส่วนการค้นโดยใช้ส่วนหน้าของชื่อเรื่องตามด้วยเครื่องหมาย \$ นักเรียนมีการใช้ในลักษณะบ่อยครั้ง และนานๆ ครั้ง ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 32.33 และร้อยละ 32.09 ตามลำดับ)

2.4.2 การสืบค้นจากฐานข้อมูล VDO พบว่า วิธีการสืบค้นทั้ง 6 วิธี ที่นักเรียนจำนวน 304 คน ใช้สืบค้นจากฐานข้อมูล VDO เมื่อพิจารณาตามค่าความสำคัญพบว่า วิธีที่นักเรียนใช้สืบค้นมากที่สุดคือ ค้นโดยใช้ชื่อเรื่อง รองลงมาคือ ค้นโดยใช้ส่วนหน้าของชื่อเรื่องตามด้วยเครื่องหมาย \$ ซึ่งทั้ง 2 วิธี ดังกล่าว นักเรียนมีการใช้ในลักษณะนาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 38.49 และร้อยละ 39.15 ตามลำดับ)

2.4.3 การสืบค้นจากฐานข้อมูล SERIAL พบว่า วิธีการสืบค้นทั้ง 6 วิธี ที่นักเรียนจำนวน 170 คน ใช้สืบค้นจากฐานข้อมูล SERIAL เมื่อพิจารณาตามค่าความสำคัญ พบว่า วิธีที่นักเรียนใช้สืบค้นมากที่สุด คือ ค้นโดยใช้หัวเรื่อง รองลงมาคือ ค้นโดยใช้ชื่อของวารสาร ซึ่งทั้ง 2 วิธีดังกล่าว นักเรียนมีการใช้ในลักษณะนาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 46.47 และร้อยละ 50.00 ตามลำดับ)

2.4.4 การสืบค้นจากฐานข้อมูล CDROM พบว่า วิธีการสืบค้นทั้ง 6 วิธี ที่นักเรียนจำนวน 214 คน ใช้สืบค้นจากฐานข้อมูล CDROM เมื่อพิจารณาตามค่าความสำคัญ พบว่า วิธีที่นักเรียนใช้สืบค้นมากที่สุด คือ ค้นโดยใช้ชื่อเรื่อง รองลงมาคือ ค้นโดยใช้หัวเรื่อง ซึ่งทั้ง 2 วิธีดังกล่าว นักเรียนมีการใช้ในลักษณะนาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 39.72 และร้อยละ 42.99 ตามลำดับ)

2.4.5 การสืบค้นจากฐานข้อมูล ANNO พบว่า วิธีการสืบค้นทั้ง 6 วิธี ที่นักเรียนจำนวน 121 คน ใช้สืบค้นจากฐานข้อมูล ANNO เมื่อพิจารณาตามค่าความสำคัญ พบว่า วิธีที่นักเรียนใช้สืบค้นมากที่สุด คือ ค้นโดยใช้ชื่อเรื่อง รองลงมาคือ ค้นโดยใช้ส่วนหน้าของชื่อเรื่อง ตามด้วยเครื่องหมาย \$ ซึ่งทั้ง 2 วิธีดังกล่าว นักเรียนมีการใช้ในลักษณะนาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 47.11 และร้อยละ 46.28 ตามลำดับ)

2.4.6 สรุปผลวิธีการสืบค้นที่นักเรียนใช้สืบค้นจากฐานข้อมูลทั้ง 5 ฐาน พบว่า วิธีการสืบค้นที่นักเรียนส่วนใหญ่ใช้สืบค้นจากฐานข้อมูลทั้ง 5 ฐาน เมื่อพิจารณาจากค่าความสำคัญพบว่า นักเรียนสืบค้นโดยใช้ชื่อเรื่องมากที่สุด รองลงมาคือ ค้นโดยใช้หัวเรื่อง

2.4.7 เมื่อนักเรียนไม่สามารถค้นหาสารนิเทศจากฐานข้อมูลในคอมพิวเตอร์ได้ พบว่า วิธีที่นักเรียนเลือกปฏิบัติมากที่สุด คือ ให้เพื่อนช่วยค้น (ร้อยละ 32.31) รองลงมาคือ ขอคำแนะนำเพิ่มเติมจากบรรณารักษ์ (ร้อยละ 25.25)

3. ความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

3.1 ความพึงพอใจด้านการให้บริการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดวางเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีความสูงเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) รองลงมาคือ มีคำอธิบายวิธีการสืบค้นติดอยู่บริเวณเครื่อง ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.59$)

3.2 ความพึงพอใจด้านระบบการสืบค้น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจเรื่องภาษาที่ใช้ในเมนูสื่อความหมายได้ชัดเจนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) รองลงมาคือ การประมวลผลหลังจากใส่คำค้นมีความรวดเร็ว และขั้นตอนในการสืบค้นมีลำดับดี ไม่ซับซ้อน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกัน และจัดอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.61$ และ $\bar{X} = 3.60$ ตามลำดับ)

3.3 ความพึงพอใจด้านผลการสืบค้น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจเรื่องภาษาที่ใช้ในหัวข้อการแสดงผลสื่อความหมายได้ชัดเจน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$) รองลงมาคือ รูปแบบการแสดงผลเข้าใจง่าย ($\bar{X} = 3.51$) ซึ่งจัดอยู่ในระดับมากเช่นกัน

3.4 สรุปความพึงพอใจด้านต่างๆ ในการใช้บริการสืบค้นสารนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในด้านระบบการสืบค้นมากที่สุด แต่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$) รองลงมาคือ มีความพึงพอใจในด้านผลการสืบค้น ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ($\bar{X} = 3.46$)

4. เปรียบเทียบความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จำแนกตามตัวแปร ดังนี้

4.1 ระดับชั้นปี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นปีต่างกันมีความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารนิเทศด้านการให้บริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน

เมื่อทดสอบเป็นรายคู่ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจด้านการให้บริการมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจมากที่สุด

4.2 ประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์ต่างกัน มีความพึงพอใจด้านผลการสืบค้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อทดสอบเป็นรายคู่ พบว่า นักเรียนที่มีประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์ระดับปานกลาง มีความพึงพอใจด้านผลการสืบค้นมากกว่านักเรียนที่มีประสิทธิภาพน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ปัญหาในการสืบค้นสารนิเทศ ของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

5.1 ปัญหาด้านการให้บริการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาเรื่องเครื่องคอมพิวเตอร์มีจำนวนจำกัด ต้องรอนาน เป็นปัญหามากที่สุด แต่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$) รองลงมาคือ เครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นมีให้บริการที่จุด ๆเดียว ทำให้ไม่สะดวกเมื่อไปอยู่บริเวณอื่นของห้องสมุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ($\bar{X} = 3.28$)

5.2 ปัญหาด้านระบบการสืบค้น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาวิธีการสืบค้นมีความยุ่งยาก เป็นปัญหามากที่สุด แต่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$) รองลงมาคือ ในการสืบค้นแต่ละครั้ง สืบค้นได้ทีละฐานข้อมูลเท่านั้น ทำให้เสียเวลา ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ($\bar{X} = 3.05$)

5.3 ปัญหาด้านผลการสืบค้น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาเรื่องรายการบรรณานุกรมที่ปรากฏไม่ถูกต้อง เป็นปัญหามากที่สุด แต่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.72$) รองลงมาคือ ไม่มีการระบุจำนวนรายการที่สืบค้นได้ให้เห็นอย่างชัดเจน ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ($\bar{X} = 2.71$)

5.4 ปัญหาด้านผู้ใช้ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาเรื่องการใช้แป้นพิมพ์ไม่คล่อง เป็นปัญหามากที่สุด แต่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.79$) รองลงมาคือ ไม่เข้าใจการกำหนดหัวเรื่องที่ใช้เป็นคำค้น แต่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.37$)

5.5 สรุปปัญหาด้านต่างๆ ในการสืบค้นสารนิเทศของนักเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาด้านการให้บริการ เป็นปัญหามากที่สุด แต่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$) รองลงมาคือ ปัญหาด้านระบบการสืบค้น ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ($\bar{X} = 2.90$)

6. เปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นสารนิเทศ ของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จำแนกตามตัวแปร ดังนี้

6.1 ระดับชั้นปี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นปีต่างกัน มีปัญหาในการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

6.2 ประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์ต่างกัน มีปัญหาด้านการให้บริการ และด้านระบบการสืบค้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัญหาด้านผลการสืบค้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สำหรับปัญหาด้านผู้ใช้ไม่พบความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อทดสอบเป็นรายคู่ในปัญหาด้านการให้บริการ และด้านระบบการสืบค้น พบว่า นักเรียนที่มีประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์ระดับมาก และปานกลาง มีปัญหาในการสืบค้นทั้ง 2 ด้าน มากกว่านักเรียนที่มีประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์ระดับน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับการทดสอบเป็นรายคู่ปัญหาด้านผลการสืบค้น พบว่า นักเรียนที่มีประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์ระดับมาก มีปัญหาด้านผลการสืบค้นมากกว่านักเรียนที่มีประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์ระดับน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. ข้อเสนอแนะการให้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จำแนกเป็น 2 ด้าน คือ

7.1 ด้านการให้บริการของห้องสมุด พบว่า นักเรียนต้องการให้ห้องสมุดขยายเวลาเปิดให้บริการมากที่สุด รองลงมาคือ ต้องการให้มีบรรณารักษ์อยู่ประจำช่วยให้คำแนะนำ หรือคำปรึกษาในการสืบค้น

7.2 ด้านระบบการสืบค้น พบว่า นักเรียนต้องการให้กระจายเครื่องคอมพิวเตอร์ไปยังจุดอื่นๆ ของห้องสมุดมากที่สุด รองลงมาคือ ต้องการให้เปลี่ยนโปรแกรมในการสืบค้นสารนิเทศเป็นในลักษณะของกราฟิก

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย คือ

1. สภาพการให้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

จากการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ใช้ฐานข้อมูล BOOK ในการสืบค้นมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหนังสือเป็นรูปแบบของสื่อที่มีมาก่อนสื่อในรูปแบบอื่นๆ และเป็นสื่อที่ใช้ง่าย สะดวก ทำให้เป็นที่นิยมและใช้กันแพร่หลาย แม้ว่าในปัจจุบันสารนิเทศจะถูกจัดเก็บในสื่อรูปแบบอื่นๆ มากขึ้น เช่น ซีดีรอม วิดิทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น แต่ก็ยังมีข้อจำกัดในการใช้ นอกจากนี้สารนิเทศที่ปรากฏอยู่ในรูปแบบของสื่อต่างๆ ดังกล่าว อาจไม่ได้จัดทำ หรือมีน้อยที่จะสนองตามหลักสูตรการเรียนการสอนของระดับมัธยมศึกษา จึงทำให้สื่อในรูปแบบของหนังสือมีมากกว่าสื่อในรูปแบบอื่นๆ ดังนั้นการจัดหาทรัพยากรสารนิเทศของห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จึงเน้นไปที่หนังสือมากกว่าสื่อสารนิเทศในรูปแบบอื่น ด้วยเหตุนี้จำนวนหนังสือในฐานข้อมูล BOOK จึงมีมากกว่าจำนวนสารนิเทศรูปแบบอื่นๆ และจากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้นักเรียนเลือกใช้ฐานข้อมูลหนังสือมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุรีย์ สุทธิสารกร (2540 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ฐานข้อมูลที่ใช้เลือกใช้มากที่สุด คือ ฐานข้อมูลหนังสือ ส่วนวัตถุประสงค์ของนักเรียนในการใช้บริการสืบค้น คือ เพื่อทำรายงานประกอบการเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกรมสามัญศึกษาได้กำหนดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยให้โรงเรียนต่างๆ ในสังกัด จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ (กรุงเทพมหานคร. สำนักงานสามัญศึกษา. 2543 : 2) ด้วยเหตุนี้โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

จึงได้จัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ให้นักเรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง โดยนักเรียนจะต้องทำรายงานประกอบการเรียนตามที่ผู้สอนได้มอบหมาย เพื่อเป็นส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการศึกษาค้นคว้า

สำหรับวิธีการสืบค้นที่นักเรียนใช้สืบค้นจากฐานข้อมูลทั้ง 5 ฐาน พบว่า นักเรียนสืบค้นโดยใช้ชื่อเรื่องมากที่สุด รองลงมาคือ สืบค้นโดยใช้หัวเรื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนมีความสับสนระหว่างชื่อเรื่อง และหัวเรื่อง กล่าวคือ สิ่งที่นักเรียนทราบคือ ทราบว่าตนเองต้องการสืบค้นเกี่ยวกับเรื่องอะไร และเข้าใจว่า เรื่องที่ตนเองต้องการจะสืบค้นนั้นเป็นชื่อหนังสือ จึงทำให้นักเรียนไปสืบค้นในเขตข้อมูลชื่อเรื่อง ซึ่งแท้จริงแล้วคำที่นักเรียนคิดว่าเป็นชื่อหนังสือนั้นเป็น คำสำคัญ (Keyword) และการค้นโดยใช้ชื่อเรื่อง หรือคำสำคัญนี้ นักเรียนจะได้รายการหนังสือเพียงส่วนหนึ่ง ถ้าคำสำคัญที่นักเรียนใช้ค้นขึ้นต้นตรงกับชื่อเรื่องของหนังสือ แต่นักเรียนจะไม่ได้รายการหนังสือครบทุกรายการของห้องสมุด เช่น ถ้านักเรียนต้องการเรื่องเกี่ยวกับ “ดาราศาสตร์” และคิดว่า “ดาราศาสตร์เป็นชื่อเรื่อง แล้วไปค้นที่เขตข้อมูลชื่อเรื่อง นักเรียนก็จะได้หนังสือที่มีชื่อว่า “ดาราศาสตร์” หรือหนังสือที่มีชื่อขึ้นต้นด้วยคำว่า “ดาราศาสตร์...” โดยผู้วิจัยได้ทำการทดลองสืบค้นด้วยคำว่า “ดาราศาสตร์” ที่เขตข้อมูลชื่อเรื่อง ได้ผลการสืบค้นจำนวน 2 รายการ ซึ่งการค้นในลักษณะนี้นักเรียนจะไม่ได้หนังสือที่มีเนื้อหาเหมือนกัน แต่ขึ้นต้นด้วยชื่อเรื่องอื่น ในขณะที่ผู้วิจัยได้ทำการทดลองโดยใช้หัวเรื่องด้วยคำว่า “ดาราศาสตร์” ผลปรากฏว่าพบหนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับดาราศาสตร์ถึง 34 รายการ จากเหตุผลอันเนื่องมาจากนักเรียนมีความสับสน และเข้าใจผิดระหว่างชื่อเรื่อง และหัวเรื่อง ห้องสมุดควรเน้นการสอนให้นักเรียนรู้จักคิดคำค้น อธิบายให้นักเรียนเข้าใจระหว่างคำค้นที่เป็นชื่อเรื่อง และคำค้นที่เป็นหัวเรื่อง รวมทั้งชี้ให้นักเรียนเห็นความแตกต่างระหว่างผลที่ได้จากการใช้ 2 คำนี้ในการสืบค้น ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณิการ์ ลินพิศาล และจรรุพร พงศ์ศรีวัฒน์ (2536 : บทคัดย่อ) จรูญลักษณ์ ศิริรัตน (2538 : บทคัดย่อ) นุชศรา กลัดเนียม (2540 : บทคัดย่อ) และจิตราภรณ์ เพ็งดี (2541 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้ชื่อเรื่องในการสืบค้นมากที่สุด รองลงมาคือ ค้นโดยใช้หัวเรื่อง

ส่วนเวลาที่ใช้ในการสืบค้น พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ใช้เวลาในการสืบค้นน้อยกว่า 5 นาที ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนักเรียนใช้ชื่อเรื่องเป็นคำค้น แล้วได้ผลส่วนหนึ่งตรงตามที่ต้องการ ในขณะที่หากนักเรียนสืบค้นแล้วไม่ได้ผลตามที่ต้องการ อาจจะเป็นสาเหตุให้นักเรียนเปลี่ยนไปใช้หัวเรื่องเป็นคำค้น จึงส่งผลให้หัวเรื่องเป็นคำค้นที่นักเรียนใช้สืบค้นเป็นอันดับรองลงมาจากชื่อเรื่อง และอาจจะเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนใช้เวลาในการสืบค้นมากกว่า 15 นาที ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคำที่บรรณารักษ์กำหนดขึ้นใช้แทนเนื้อหาของสารนิเทศเป็นลักษณะของคำศัพท์ควบคุม ซึ่งบรรณารักษ์กำหนดขึ้นโดยใช้คู่มือกำหนดหัวเรื่อง ในขณะที่คำที่นักเรียนใช้ในการสืบค้นจะเป็นคำที่นักเรียนนึกขึ้นเอง เป็นลักษณะของภาษาธรรมชาติ หรือคำศัพท์อิสระ ซึ่งคำเหล่านี้เป็นคำศัพท์ที่ไม่ได้ควบคุม ตัวอย่างเช่น คำว่า “ไทย-ประวัติศาสตร์” จะเป็นคำศัพท์ควบคุมที่บรรณารักษ์ได้กำหนดขึ้น ส่วนคำว่า “ประวัติศาสตร์ไทย” จะเป็นคำศัพท์อิสระ ซึ่งเป็นคำที่นักเรียนนึกขึ้นเองเพื่อใช้สืบค้นสารนิเทศ ดังนั้นอาจทำให้นักเรียนใช้คำค้นที่ไม่ตรงกับคำค้นที่มีในระบบ จึงทำให้นักเรียนต้องใช้เวลาในการสืบค้นมาก

ส่วนนักเรียนที่ไม่สามารถค้นหาสารนิเทศจากฐานข้อมูลในคอมพิวเตอร์ได้ สิ่งที่นักเรียนเลือกปฏิบัติ คือ ให้เพื่อนช่วยค้นมากที่สุด รองลงมาคือ ขอคำแนะนำเพิ่มเติมจากบรรณารักษ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากตามธรรมชาติของนักเรียนในวัยนี้มักจะไปเป็นกลุ่ม มีความคุ้นเคย สนทนากลุ่มเพื่อนมากกว่า เมื่อประสบปัญหามักจะนึกถึงเพื่อนเป็นอันดับแรก จึงขอความช่วยเหลือจากเพื่อนเพราะง่าย และสะดวกกว่าการ

ไปขอความช่วยเหลือจากบรรณารักษ์ ซึ่งนักเรียนบางคนอาจไม่กล้าที่จะไปขอความช่วยเหลือ ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของนุชตรา กลัดเนียม (2540 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่จะคำแนะนำเพิ่มเติมจากบรรณารักษ์ หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมากที่สุด

2. ความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

จากการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพการให้บริการสืบค้นสารสนเทศของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เป็นลักษณะการให้บริการที่ยังไม่เป็นที่ประทับใจนักเรียนมากนัก หรืออาจเป็นเพราะโปรแกรมที่นำมาใช้เป็นโปรแกรมที่แสดงผลในรูปของข้อความ (Text) ซึ่งไม่มีรูปแบบที่ดึงดูดความสนใจเหมือนกับโปรแกรมที่แสดงผลในรูปของกราฟิก จึงทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมไม่มากนัก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ในด้านการให้บริการ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อระดับความสูงในการจัดวางเครื่องคอมพิวเตอร์มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีคำอธิบายวิธีการสืบค้นติดอยู่บริเวณเครื่อง ซึ่งจัดอยู่ในระดับมากเช่นกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคำอธิบายวิธีการสืบค้นที่ติดอยู่บริเวณเครื่องมีความชัดเจน นักเรียนสามารถอ่าน และปฏิบัติตามขั้นตอนการสืบค้นได้ ซึ่งขัดแย้งกับผลงานวิจัยของสุรีย์ สุทธิสารกร (2540 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้ใช้มีความพึงพอใจในเรื่องคู่มือในการให้บริการสืบค้นอยู่ในระดับน้อย อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในเรื่องมีบริการปากกา กระดาษ ไว้ให้บันทึกผลการสืบค้น อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะห้องสมุดได้จัดปากกา และกระดาษไว้ให้บริการ แล้วประสบปัญหาหาย หรือหมด และไม่ได้อัปเดตเพิ่มเติม ประกอบกับระเบียบในการเข้าใช้บริการห้องสมุดห้ามนำกระเป๋ามาเข้าเข้า จึงทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ไม่นำปากกา หรือกระดาษติดตัวมา เนื่องจากเก็บอุปกรณ์ต่างๆ ไว้ในกระเป๋านักเรียน ซึ่งเก็บไว้ที่ห้องเรียน ดังนั้นในการใช้บริการสืบค้นเมื่อต้องการจดผลการสืบค้นจำเป็นต้องใช้บริการปากกา กระดาษ ของห้องสมุด ซึ่งจะมีนักเรียนส่วนหนึ่งเมื่อใช้แล้วกลับนำติดมือไปด้วยทำให้อุปกรณ์ต่างๆ ในการจดบันทึกหายหมด (อุบลรัตน์ ยี่รงค์. 2543 : สัมภาษณ์) ทำให้ผู้ใช้คนอื่นๆ ที่มาใช้ทีหลังไม่มีปากกา กระดาษจดบันทึก อย่างไรก็ตามห้องสมุดควรพิจารณาในเรื่องการตรวจสอบปากกา หรือกระดาษ อยู่บ่อยๆ เมื่อกระดาษหมดควรจะต้องมาเพิ่ม หรือหาปากกามาไว้ให้ รวมทั้งอาจจะต้องหาวิธีการป้องกันการขโมยปากกา เช่น ผูกเชือกที่ปากกา นอกจากนี้ นักเรียนมีความพึงพอใจเรื่องช่วงเวลาที่เปิดให้บริการสืบค้น อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อยเช่นกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะลักษณะการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยมีชั่วโมงเรียนเต็มวัน และเวลาที่เปิดบริการของห้องสมุดแบ่งเป็น 3 ช่วงเวลา คือ ช่วงเช้าเปิดบริการเวลา 7.00 – 7.50 น. นั่นคือเป็นเวลา ก่อนเข้าแถว ช่วงกลางเปิดบริการเวลา 11.00 – 11.50 น. ซึ่งเป็นเวลาพักกลางวัน และช่วงเวลาเย็น เปิดบริการเวลา 15.10 – 16.30 น. เป็นช่วงหลังเลิกเรียน ซึ่งจากข้อจำกัดดังกล่าวจึงส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจในเรื่องช่วงเวลาที่เปิดให้บริการค่อนข้างน้อย

ส่วนความพึงพอใจด้านระบบการสืบค้น พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจเรื่องภาษาที่ใช้ในเมนูสื่อความหมายได้ชัดเจนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาษาที่ใช้ในเมนูเป็นศัพท์ภาษาอังกฤษง่ายๆ ประกอบกับในเมนูย่อยมีภาษาไทยกำกับจึงทำให้นักเรียนเข้าใจภาษาที่ใช้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า นักเรียนมีความพึงพอใจเรื่องความสะดวกในการเปลี่ยนฐานข้อมูลโดยไม่ต้องย้อนกลับไปเมนูหลัก และเรื่องความสะดวกในการเปลี่ยนคำสืบค้นโดยไม่ต้องย้อนกลับไปเมนูหลัก อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนไม่ทราบว่าสามารถเปลี่ยนฐานข้อมูล หรือเปลี่ยนคำสืบค้นจาก

หน้าจอแสดงผลการสืบค้นได้โดยไม่ต้องย้อนกลับไปเมนูหลัก หรืออาจจะเป็นเพราะนักเรียนไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริงของเมนู Help หรือไม่รู้วิธีใช้เมนู Help นี้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ห้องสมุดควรเน้นในการสอนวิธีใช้เมนู Help เพื่อช่วยให้นักเรียนลดขั้นตอนในการสืบค้น

สำหรับความพึงพอใจด้านผลการสืบค้น นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจเรื่องภาษาที่ใช้ในหัวข้อการแสดงผลสื่อความหมายได้ชัดเจนอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ รูปแบบการแสดงผลเข้าใจง่าย ซึ่งจัดอยู่ในระดับมากเช่นกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากรูปแบบการแสดงผลของแต่ละฐานข้อมูลใช้ภาษาไทยในหัวข้อแสดงผล และมีการจัดเรียงลำดับการแสดงผลชัดเจน ทำให้นักเรียนเข้าใจผลการสืบค้นได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรายการที่พบอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนใช้ชื่อเรื่องเป็นคำค้น ซึ่งทำให้นักเรียนอาจพบข้อมูลที่ตรงกับความต้องการส่วนหนึ่ง แต่ก็คงไม่มากพอ หรือได้ข้อมูลไม่ครบตามที่ต้องการ จึงส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจค่อนข้างน้อย ดังนั้นห้องสมุดควรเน้นการสอนวิธีการใช้คำค้น รวมทั้งการกำหนดคำที่จะมาใช้สืบค้น เพื่อให้นักเรียนสามารถสืบค้นได้ผลตามที่ตนเองต้องการมากที่สุด

3. เปรียบเทียบความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

3.1 ระดับชั้นปี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นปีต่างกัน มีความพึงพอใจในด้านการให้บริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นนักเรียนเข้าใหม่ เพิ่งจะได้สัมผัสกับการให้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ จึงทำให้มีความพึงพอใจมากกว่านักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 ประกอบกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพิ่งจะผ่านการเรียนรู้วิธีการใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้น จึงทำให้นักเรียนอยากทดลองความสามารถของตน และฝึกฝนการใช้หลังจากที่ได้เรียนรู้วิธีใช้มาแล้ว ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากการใช้คำค้น ซึ่งนักเรียนอาจทราบวิธีการค้น แต่อาจประสบปัญหาในการใช้คำค้น ถึงแม้ว่าโปรแกรมนี้จะใช้ง่าย มีขั้นตอนในการสืบค้นเป็นลำดับดี แต่ถ้านักเรียนไม่สามารถกำหนดคำค้นที่ตรงกับคำในระบบได้ นักเรียนก็จะได้ผลการสืบค้นไม่มากเท่าที่ควร จึงทำให้นักเรียนทั้ง 3 ระดับ มีความพึงพอใจในด้านระบบการสืบค้น และผลการสืบค้น ไม่แตกต่างกัน ซึ่งห้องสมุดควรเน้นการสอนให้นักเรียนได้รู้การกำหนดคำค้น หรือวิธีการสืบค้นให้มากขึ้น

3.2 ประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์ต่างกัน มีความพึงพอใจในด้านผลการสืบค้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีประสิทธิภาพปานกลาง มีความพึงพอใจมากกว่านักเรียนที่มีประสิทธิภาพน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนที่มีประสิทธิภาพปานกลาง มีความรู้ ความชำนาญ ในการใช้คอมพิวเตอร์มากกว่านักเรียนที่มีประสิทธิภาพน้อย ประสิทธิภาพในการสืบค้นก็มีสูงกว่า ดังนั้นก็อาจค้นพบที่ต้องการได้มากขึ้น จึงทำให้เกิดความพึงพอใจต่อผลการสืบค้นที่ได้รับ สำหรับนักเรียนที่มีประสิทธิภาพมากมีความพึงพอใจด้านผลการสืบค้นไม่แตกต่างกับนักเรียนที่มีประสิทธิภาพน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนที่มีประสิทธิภาพมาก มีความชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์สูง นักเรียนจึงนำความรู้ที่มีอยู่ทั้งหมดมาประยุกต์ใช้กับระบบการสืบค้นของห้องสมุด แล้วเกิดความคาดหวังในผลการสืบค้นสูง ดังนั้นเมื่อนักเรียนสืบค้นแล้วผลการสืบค้นออกมาไม่ได้ผลตามที่คาดหวังไว้ จึงทำให้นักเรียนที่มีประสิทธิภาพมากมีความพึงพอใจต่อผลการสืบค้นไม่แตกต่างกับนักเรียนที่มีประสิทธิภาพน้อย ส่วนด้านการให้บริการ และด้านระบบการสืบค้น ไม่พบความแตกต่างกัน

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS เป็นโปรแกรมการสืบค้นข้อมูลของห้องสมุด ผู้ใช้จะต้องเรียนรู้วิธีการใช้ และวิธีการสืบค้น จึงจะสามารถใช้โปรแกรมได้ดี ซึ่งทำให้นักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ต่างกัน มีความพึงพอใจทั้ง 2 ด้านไม่แตกต่างกัน

4. ปัญหาในการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

จากการวิจัยพบว่า นักเรียนมีปัญหาในการสืบค้นสารนิเทศโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากผลการวิจัย พบว่า ปัญหาในการสืบค้นมีค่าเฉลี่ยระดับปานกลางที่ค่อนข้างน้อย ในขณะที่ความพึงพอใจในการสืบค้นสารนิเทศโดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางที่ค่อนข้างน้อย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสูงกว่าปัญหาในการสืบค้น แม้ว่าจะมีค่าเฉลี่ยที่ไม่สูงนัก อย่างไรก็ตามห้องสมุดควรพิจารณาพัฒนาทั้งในส่วนของความพึงพอใจ และปัญหาในการสืบค้นให้มากขึ้น เพื่อเป็นการปรับปรุงพัฒนาสภาพการให้บริการสืบค้นให้ดียิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ในด้านการให้บริการ พบว่า นักเรียนมีปัญหาเรื่องเครื่องคอมพิวเตอร์ มีจำนวนจำกัด ต้องรอนาน อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนมาใช้บริการสืบค้นในช่วงเวลาเดียวกัน เนื่องจากสภาพการเรียนการสอนเป็นการเรียนแบบเต็มวัน และลักษณะของการเปิดให้บริการของห้องสมุดกำหนดให้เข้าใช้บริการเป็นช่วงเวลา ซึ่งช่วงเวลาที่นักเรียนจะเข้าใช้ห้องสมุดมากที่สุดคือ ช่วงเวลากลางวัน เพราะนักเรียนส่วนใหญ่พักกลางวันเวลาเดียวกัน ในขณะที่ช่วงเวลานั้นๆ นักเรียนบางคนอาจไม่สะดวกที่จะมาเข้าใช้ จึงส่งผลให้นักเรียนเกิดปัญหาในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ประกอบกับนักเรียนบางคนอาจใช้เวลาในการสืบค้นนาน จึงทำให้ต้องรอนาน ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณิการ์ ลิณพิศาล และจารุพร พงศ์ศรีวัฒน์ (2536 : บทคัดย่อ) จริญญาภรณ์ ศิริรินทร์ (2538 : บทคัดย่อ) นุศรา กลัดเนียม (2540 : บทคัดย่อ) สุรีย์ สุทธิสารากร (2540 : บทคัดย่อ) และจิตรภรณ์ เพ็งดี (2541 : บทคัดย่อ) พบว่า จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการมีไม่เพียงพอ ส่วนปัญหารองลงมาคือ เครื่องคอมพิวเตอร์มีให้บริการที่จุดๆ เดียว ทำให้ไม่สะดวกเมื่อไปอยู่บริเวณอื่นของห้องสมุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมากเช่นกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพการจัดวางเครื่องคอมพิวเตอร์ในการสืบค้นของห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จัดไว้บริเวณเดียวกันทั้งหมด 12 เครื่อง ทำให้นักเรียนที่กระจายอยู่ตามจุดต่างๆ ห้องสมุด เมื่อต้องการสืบค้นข้อมูลจะต้องเดินมาที่บริเวณนี้เท่านั้น จึงทำให้ไม่สะดวกในการใช้ และเสียเวลา ดังนั้นห้องสมุดควรพิจารณากระจายเครื่องคอมพิวเตอร์ไปยังจุดต่างๆ หรือจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์มาเพิ่มตามจุดต่างๆ ให้มากขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้ห้องสมุด และเป็นการลดความแออัดในบริเวณนี้ด้วย

ส่วนปัญหาด้านระบบการสืบค้น พบว่า นักเรียนมีปัญหาเรื่องวิธีการสืบค้นมีความยุ่งยากมากที่สุด รองลงมาคือ ในการสืบค้นสารนิเทศแต่ละครั้ง สืบค้นได้ทีละฐานข้อมูลเท่านั้น ทำให้เสียเวลา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากระบบถูกกำหนดโดยผู้ออกแบบโครงสร้างระบบให้นักเรียนต้องพิมพ์ au= หรือ ti= ก่อนพิมพ์คำค้น จึงก่อให้เกิดปัญหากับนักเรียนในการสืบค้น เพราะเมื่อนักเรียนต้องการค้นหาสารนิเทศที่เป็นภาษาไทย จะต้องเปลี่ยนแป้นพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ และเปลี่ยนกลับเป็นภาษาไทยอีกครั้ง ซึ่งส่งผลให้ผู้ใช้งานเกิดความยุ่งยากในการใช้ อย่างไรก็ตามปัญหานี้สามารถแก้ไขได้ โดยทางห้องสมุดควรพิจารณาตัดการระบุคำค้นแบบระบุเขตข้อมูล รวมทั้งพิจารณาฐานข้อมูลแต่ละฐานเข้าด้วยกัน เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักเรียน และประหยัดเวลาในการสืบค้น

ส่วนปัญหาด้านผลการสืบค้น นักเรียนมีปัญหาเรื่องรายการบรรณานุกรมที่ปรากฏไม่ถูกต้อง อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้อมูลที่บันทึกเข้าระบบมีจำนวนมาก จึงทำให้ข้อมูลส่วนหนึ่งรอดพ้นสายตาของบรรณารักษ์ผู้ตรวจสอบความถูกต้องของรายการ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นอาจส่งผลให้นักเรียนได้รับข้อมูลไม่ถูกต้อง และอาจทำให้นักเรียนไม่พบสารนิเทศที่ต้องการ เช่น เลขเรียกหนังสือ ไม่ตรงกับตัวเล่มหนังสือ ดังนั้นบรรณารักษ์ควรเพิ่มการตรวจสอบ และพิจารณาว่าเกิดข้อผิดพลาดที่จุดใด เช่น ผิดที่ตัวเล่ม หรือผิดที่การบันทึกข้อมูลเข้า และดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง ส่วนปัญหารองลงมาคือ การระบุจำนวนรายการที่สืบค้นได้ไม่ชัดเจน ซึ่งในสภาพความเป็นจริงรูปแบบการแสดงผลการสืบค้นได้มีการระบุจำนวนรายการที่สืบค้นได้ แต่ไม่มีชื่อรายการกำกับจึงทำให้นักเรียนบางคนไม่ทราบจำนวนที่สืบค้นได้ ดังนั้นห้องสมุดควรเน้นการสอนให้นักเรียนได้ทราบถึงส่วนประกอบของรูปแบบการแสดงผล หรือชี้แจงในคู่มือการสืบค้น

สำหรับปัญหาด้านผู้ใช้ นักเรียนมีปัญหาในเรื่องการใช้แป้นพิมพ์ไม่คล่อง อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาไม่ได้เรียนวิชา การพิมพ์ดีด หรือไม่ได้รับฝึกฝนการใช้แป้นพิมพ์ จึงอาจทำให้นักเรียนต้องเสียเวลาในการค้นหาตัวอักษรบนแป้นพิมพ์ เพราะนักเรียนไม่คุ้นเคยกับการใช้แป้นพิมพ์ ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของนุศรา กลัดเนียม (2540 : 104) พบว่า ปัญหาเรื่องใช้แป้นพิมพ์ไม่คล่องเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย

5. เปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จำแนกตามตัวแปร ดังนี้

5.1 ระดับชั้นปี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นปีต่างกัน มีปัญหาในการสืบค้นโดยรวมในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ได้ทำการสอนวิชาการใช้ห้องสมุดให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ของทุกปีการศึกษา รวมทั้งสอนวิธีการสืบค้นโดยใช้โปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS เพื่อค้นหาสารนิเทศของห้องสมุดด้วย ประกอบกับโปรแกรมนี้เป็นระบบเมนู จึงทำให้ใช้ง่าย นักเรียนแต่ละระดับชั้นจึงมีปัญหาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนุศรา กลัดเนียม (2540 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้ใช้ที่มีเพศ และระดับชั้นปีต่างกัน มีปัญหาในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากระบบ OPAC ทั้งโดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.2 ประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์ต่างกันมีปัญหาในการสืบค้นด้านการให้บริการ และด้านระบบการสืบค้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่มีประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์มาก และปานกลาง มีปัญหาทั้ง 2 ด้าน มากกว่านักเรียนที่มีประสิทธิภาพน้อย โดยนักเรียนที่มีประสิทธิภาพมากมีปัญหามากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนกลุ่มนี้ มีความต้องการด้านการให้บริการ และด้านระบบการสืบค้นที่ดี และมีประสิทธิภาพสูงกว่าที่ห้องสมุดได้จัดให้ เช่น ต้องการเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีสมรรถภาพของเครื่องสูง ทำงานได้เร็ว ไม่มีปัญหาเรื่องของเครื่องคอมพิวเตอร์ขัดข้องบ่อยๆ ซึ่งโดยสภาพความเป็นจริงเครื่องคอมพิวเตอร์ของห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ที่จัดให้บริการส่วนใหญ่มีอยู่สมรรถนะของเครื่องไม่สูงนัก (อมรรัตน์ อรุณมาศ. 2541 : สัมภาษณ์) และเครื่องคอมพิวเตอร์มักขัดข้อง (Hang) อยู่บ่อยๆ เพราะมีจำนวนผู้ใช้มาก ดังนั้นเมื่อนักเรียนมาใช้บริการสืบค้นของห้องสมุดแล้วเกิดปัญหาคับข้องใจ เนื่องจากบริการของห้องสมุดไม่เป็นไปตามที่ตนคาดหวัง นอกจากนี้นักเรียนที่มีประสิทธิภาพสูง มักจะมองเห็นข้อบกพร่องของระบบ และมีความต้องการให้ระบบเป็นไปอย่างที่ต้องการ มากกว่าผู้ที่มีประสิทธิภาพน้อย

จึงทำให้นักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์สูง มีปัญหาด้านระบบการสืบค้นมากกว่านักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์น้อย

สำหรับนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ต่างกัน มีปัญหาด้านผลการสืบค้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีประสบการณ์มากมีปัญหามากกว่านักเรียนที่มีประสบการณ์น้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนที่มีประสบการณ์มาก อาจจะมีประสบการณ์ในการสืบค้นข้อมูลโดยใช้ World Wide Web แล้วมีความพึงพอใจต่อผลการสืบค้นที่ตนเองได้รับ เนื่องจากหน้าจอแสดงผลของ World Wide Web จะแสดงจำนวนรายการที่สืบค้นได้ไว้อย่างชัดเจน จำนวนรายการที่แสดงเป็นระเบียบ และชัดเจน ในขณะที่โปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS มีการระบุจำนวนที่สืบค้นได้ไม่เด่นชัด ซึ่งนักเรียนที่ไม่เคยใช้โปรแกรมนี้มาก่อน ก็จะไม่รู้ว่ายหมายเลขที่ปรากฏนั้นหมายถึงอะไร (ดูภาพประกอบ 5) นอกจากนี้ก็นักเรียนที่มีประสบการณ์มาก อาจมีความคาดหวังต่อผลการสืบค้นที่แสดงออกมา จะต้องแสดงรายการบรรณานุกรมที่ถูกต้อง และมีความชัดเจน ซึ่งเมื่อนักเรียนประสบปัญหาการบรรณานุกรมที่ปรากฏไม่ถูกต้อง จึงทำให้นักเรียนที่มีประสบการณ์มากมีปัญหาด้านผลการสืบค้นมากกว่านักเรียนที่มีประสบการณ์น้อย ส่วนปัญหาด้านตัวผู้ใช้ไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะเฉพาะตัวของนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ทั้ง 3 ระดับ ไม่แตกต่างกัน เช่น มีปัญหาในเรื่องการใช้แป้นพิมพ์ไม่คล่อง ไม่เข้าใจการกำหนดหัวเรื่องเป็นคำค้น ไม่เข้าใจการสืบค้น เป็นต้น จึงทำให้นักเรียนมีปัญหาในด้านนี้ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับห้องสมุด

1. ห้องสมุดควรพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างระบบการสืบค้น โดยเพิ่มเขตข้อมูลการสืบค้นโดยให้สืบค้นด้วยคำสำคัญ (Keyword) ให้สามารถสืบค้นสารนิเทศทุกประเภทได้ในคราวเดียวกัน โดยไม่ต้องเปลี่ยนฐานข้อมูล เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ

2. ห้องสมุดควรเน้นการสอนวิธีการสืบค้น ได้แก่

- 2.1 สอนให้นักเรียนเข้าใจระหว่างการสืบค้นด้วยชื่อเรื่อง และหัวเรื่อง โดยชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างผลที่ได้จากการใช้ 2 คำนี้ในการสืบค้น รวมทั้งสอนกลวิธีในการสืบค้น เช่น สอนให้นักเรียนค้นด้วยคำกว้างกว่า แดบกว่า หรือคำที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสพบสารนิเทศได้มากขึ้น และกว้างขวางขึ้น

- 2.2 ในขณะที่ห้องสมุดยังไม่ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างระบบการสืบค้นโดยใช้คำสำคัญ ห้องสมุดควรสอนให้นักเรียนสามารถใช้คำสั่งต่างๆ ที่ปรากฏในหน้าจอแสดงผลการสืบค้น เพื่อลดเวลาในการสืบค้น เช่น สอนให้นักเรียนกด S เมื่อต้องการสืบค้นข้อมูลใหม่ หรือกด D เมื่อต้องการเปลี่ยนฐานข้อมูลที่จะสืบค้น โดยไม่ต้องย้อนกลับไปเมนูหลัก นอกจากนี้ควรเน้นการสอนให้นักเรียนใช้คำสั่งต่างๆ ในการสืบค้นด้วยวิธีที่ถูกต้อง เพื่อป้องกันเครื่องคอมพิวเตอร์ขัดข้องอันเนื่องมาจากการลองผิดลองถูกในการสืบค้นของนักเรียน

3. ห้องสมุดควรจัดหาคู่มือกำหนดหัวเรื่องที่ห้องสมุดใช้ มาวางให้บริการบริเวณที่จัดให้สืบค้น เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนใช้ค้นหาคำค้นในกรณีที่นักเรียนคิดคำสืบค้นไม่ได้ ก็สามารถเปิดคู่มือกำหนดหัวเรื่องได้ ซึ่งจะทำให้นักเรียนสามารถสืบค้นโดยใช้หัวเรื่องได้ตรง และถูกต้องตามที่ห้องสมุดใช้ และนักเรียนก็จะได้สารนิเทศที่ตรงกับความต้องการ

4. ห้องสมุดควรพิจารณาเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือกระจายเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นไปยังจุดอื่นๆ ของห้องสมุดเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนขณะไปอยู่บริเวณอื่นของห้องสมุด

5. ห้องสมุดควรมีบรรณารักษ์ที่รับผิดชอบให้คำแนะนำในการสืบค้นด้วยคอมพิวเตอร์ ขณะเดียวกันก็ดูแล และบำรุงรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสืบค้นให้ใช้งานได้อยู่ตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียนในห้องสมุดโรงเรียน

2. ควรมีการศึกษาความรู้ความสามารถในการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียนในห้องสมุดโรงเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2536). คู่มือการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมฯ.
- กรรณิการ์ ลินพิศาล และ จารุพร พงศ์ศรีวัฒน์. (2536). รายงานการวิจัยเรื่องผลกระทบของระบบ OPAC ต่อผู้ใช้บริการของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กรุงเทพมหานคร. สำนักงานสามัญศึกษา. (2543, 10 กุมภาพันธ์). คำสั่งที่ ศธ. 0812/0590 เรื่อง การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี 2543.
- เจริญลักษณ์ ศิริวรรณรัตน์. (2538). การเปรียบเทียบการใช้ระบบการสืบค้นรายการแบบออนไลน์ก่อนและหลังเข้ารับการฝึกอบรมวิธีการใช้ของผู้ใช้ในหอสมุดแห่งชาติ ท่าวาสุกรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- จิตรารณณ์ เฟื่องดี. (2541). ความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อบริการสืบค้นรายการบรรณานุกรมแบบออนไลน์ของห้องสมุดสถาบันราชภัฏสกลนคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ขุน เทียมทินกฤต. (2538). การค้นคืนรายการหนังสือโดยใช้ศัพท์อิสระ ศัพท์ควบคุม และศัพท์อิสระร่วมกับศัพท์ควบคุม จากฐานข้อมูล VOED ของห้องสมุดวิทยาลัยเทคนิคสกลนคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ชูศรี วัจนวัตร และ สมศักดิ์ คงแสง. (2539). การศึกษาแนวทางในการพัฒนาระบบการค้นสารนิเทศจากฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์โดยอาศัยข้อมูลย้อนกลับจากผู้ให้บริการ. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นุศรา กลัดเนียม. (2540). การสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากระบบ OPAC ของผู้ใช้ในสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรจิตต์ หมิงาม. (2538). การสร้างรายการควบคุมวารสารภาษาต่างประเทศโดยใช้ไมโครคอมพิวเตอร์สำหรับสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พัชรีย์ พันทาวงษ์. (2536). การใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ในการจัดเก็บและค้นคืนวัสดุจดหมายเหตุ ของโครงการจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยศิลปากร. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เพลินจันทร์ เอกวานิช. (2536ก). "ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS," ใน คู่มือการใช้โปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS. หน้า 24-39. พิมพ์ครั้งที่ 4. บรรณาธิการโดย เพลินจันทร์ เอกวานิช. กรุงเทพฯ : สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2536ข). "ฐานข้อมูลในระบบโปรแกรม CDS/ISIS," ใน คู่มือการใช้โปรแกรม Mini-Micro CDS/ISIS. หน้า 40-43. พิมพ์ครั้งที่ 4. บรรณาธิการโดย เพลินจันทร์ เอกวานิช. กรุงเทพฯ : สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ลานนา ทวีเศรษฐ. (2531, พฤษภาคม-ธันวาคม). "เลเซอร์ดิส : ออปติคอล สทอริจ เทคโนโลยี (Laser Disk : Optical Storage Technology)," *ข.บ.อ.สาร*. 8(2-3) : 1-12.
- สมมารถ แป้นสุข. (2535, พฤษภาคม-สิงหาคม). "ระบบงานห้องสมุดอัตโนมัติ," *บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์*. 1(2) : 9-15.
- สถิตย์ จันทน์น้อย. (2540). *การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปมินิ-ไมโคร ซีดีเอส/ไอซิส ในงานห้องสมุด โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลางและเขตการศึกษา 5 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ*. ปรินูญานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- สุกาญจนา ทิพยเนตร. (2533). *การใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ในการทำรายการวัสดุไมตีพิมพ์ : โครงการทดลอง*. ปรินูญานิพนธ์ อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุรทอง ศรีสะอาด. (2536). *รวมบทความทางบรรณารักษศาสตร์*. มหาสารคาม : สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- สุรีย์ สุทธิสารกร. (2540). *การใช้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ของสำนักวิทยบริการของนักศึกษา สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์*. ปรินูญานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- อมรรตน์ อรุณมาศ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ธมลวรรณ เกียรติก้องศิริ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เมื่อ 5 กันยายน 2541.
- อรจณ์ บัณฑิตย์. (2532). *การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปไมโคร ซีดีเอส/ไอซิส (Micro CDS/ISIS) ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย*. ปรินูญานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อาภาภรณ์ พัทธวัชพัฒนกุล. (2540). *การพัฒนากระบวนการข้อมูลหนังสือในระบบเครือข่าย ของสำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์ ด้วยโปรแกรมไมโครซีดีเอส/ไอซิส*. ปรินูญานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- อุบลรัตน์ ยี่รงค์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ธมลวรรณ เกียรติก้องศิริ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เมื่อ 20 ตุลาคม 2543.
- อุไร จ้อยเจริญ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ธมลวรรณ เกียรติก้องศิริ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เมื่อ 2 กันยายน 2541.
- Berger, Michael George. (1995, March). "Information-seeking in the Online Bibliographic System : An Exploratory Study," *Dissertation Abstracts International*. 55(9) : 2617-A.
- Chen, Shu-Hsien. (1993, Fall). "A Study of High School Students' Online Catalog Searching Behavior," *School Library Media Quarterly*. 22(1) : 33-39.
- Ensor, Pat. (1992, January). "User Characteristics of Keyword Searching in an OPAC," *College & Research Libraries*. 53(1) : 72-80.
- Hildreth, Charles R. (1997, June). "The Use and Understanding of Keyword Searching in a University Online Catalog," *Information Technology and Libraries*. 16(2) : 52-62.

- Hunter, Rhonda N. (1991, Spring). "Successes and Failures of Patrons Searching the Online Catalog at a Large Academic Library : A Transaction Log Analysis," *RQ*. 30(3) : 395-402.
- Krejcie, Robert V. & Morgan, Daryle W. (1970, Autumn). "Determining Sample Size for Research Activities," *Journal of Educational and Psychological Measurement*. 30 : 607-610.
- Solomon, Paul. (1993, June). "Children's Information Retrieval Behavior : A Case Analysis of an OPAC," *Journal of the American Society for Information Science*. 44(5) : 245-264.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. นางเพ็ญแข ประจงใจ วุฒิการศึกษา อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) จาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2532. ปัจจุบันดำรงตำแหน่งบรรณารักษ์ชำนาญการ ระดับ 8 ทำหน้าที่หัวหน้า ฝ่ายวิเคราะห์และพัฒนาสารสนเทศ สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
2. นางอมรรัตน์ อรุณมาศ วุฒิการศึกษา กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) จากมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2534. ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 6 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ทำหน้าที่เป็นบรรณารักษ์ห้องสมุด และดูแลระบบงานคอมพิวเตอร์ของห้องสมุด
3. นายจีระพล คุ่มเคี่ยม วุฒิการศึกษา วท.บ. (วิทยาการคอมพิวเตอร์) สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าพระนครเหนือ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งนักวิชาการคอมพิวเตอร์ ระดับ 5 สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบระบบงานคอมพิวเตอร์ ของสำนัก หอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ภาคผนวก ข
จดหมายขอความร่วมมือในการวิจัย และแบบสอบถาม

ที่ ทม 1007/ 4446

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

41 ตุลาคม 2542

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวธมลวรรณ เกียรติก้องศิริ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การให้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย" โดยมี รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ ส่องแสงจันทร์ และ อาจารย์สมชาย วรรณฐานิกร เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์เพ็ญแข ประจงใจ และ อาจารย์จีระพล คู่มเคี่ยม เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้รับรศพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวธมลวรรณ เกียรติก้องศิริ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 258-4119, 664-1000 ต่อ 5644, 5646

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1007/ ๔๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๑ ตุลาคม 2542

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวธมลวรรณ เกียรติก้องศิริ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การให้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย" โดยมี รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ ส่องแสงจันทร์ และ อาจารย์สมชาย วรรณญาณากร เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์อมรรัตน์ อรุณมาศ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวธมลวรรณ เกียรติก้องศิริ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 258-4119, 664-1000 ต่อ 5644, 5646

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1007/ ๒๕๗

บัณฑิตวิทยาลัย

105

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๐ มกราคม 2543

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวชลวรรณ เกียรติก้องศิริ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การให้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย" โดยมี รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ ส่องแสงจันทร์ และ อาจารย์สมชาย วรรณานุโกร เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 จำนวน 440 คน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย สังกัดกรมสามัญศึกษา ตอบแบบสอบถามการให้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ในระหว่างเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2543

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวชลวรรณ เกียรติก้องศิริ ได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 258-4119, 664-1000 ต่อ 5644, 5646 โทรสาร. 258-4119

แบบสอบถาม
เรื่อง
การใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนมัธยมศึกษา
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

คำชี้แจง

1. โปรดอ่านคำนิยามต่อไปนี้ เพื่อความเข้าใจในการตอบแบบสอบถาม

การสืบค้นสารสนเทศ หมายถึง การสืบค้นรายการบรรณานุกรมของหนังสือ / วัสดุ ของห้องสมุด
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ แทนการค้นด้วยบัตรรายการ

เทคนิคการสืบค้น หมายถึง กลวิธีในการค้นโดยใช้ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง และหัวเรื่อง รวมทั้งการใส่
เครื่องหมาย \$ แทนค่าตัวอักษรที่ไม่ต้องการพิมพ์ทั้งหมด

2. แบบสอบถามชุดนี้ ต้องการทราบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศ
ด้วยคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ขอให้นักเรียนอ่านข้อคำถาม และเลือกคำตอบ
ตามความเป็นจริง เพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และสามารถนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการ
ปรับปรุงการให้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของโรงเรียนต่อไป

หนึ่งคำตอบของนักเรียนจะใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น และจะไม่เกิดส่งผลกระทบต่อนักเรียน
แต่ประการใด

แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 สภาพการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์
- ตอนที่ 3 ความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์
- ตอนที่ 4 ปัญหาในการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์
- ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

โปรดตอบคำตอบทุกข้อ
และขอขอบคุณในความร่วมมือของนักเรียน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียน

1. ปัจจุบันนักเรียนศึกษาในชั้นปีที่เท่าใด

[] ปีที่ 1 [] ปีที่ 2 [] ปีที่ 3

2. ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์

2.1 นักเรียนเรียนรู้การใช้คอมพิวเตอร์ ด้วยวิธีการใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[] ศึกษาในชั้นเรียนตามหลักสูตรของโรงเรียน

[] ศึกษาอบรมระยะสั้นตามที่หน่วยงานต่างๆ จัด เช่น โรงเรียน ชุมชน หรือสถาบันสอนคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

[] ศึกษาด้วยตนเอง เช่น จากหนังสือ สอบถามเพื่อน เป็นต้น

2.2 นักเรียนใช้คอมพิวเตอร์ในกิจกรรมต่างๆ ข้างล่างนี้มากน้อยเพียงใด

ข้อ	กิจกรรมการใช้คอมพิวเตอร์	ใช้มากกว่า สัปดาห์ละ 5 ครั้ง	ใช้ สัปดาห์ละ 3-5 ครั้ง	ใช้น้อยกว่า สัปดาห์ละ 3 ครั้ง	ใช้ เดือน ละครั้ง	ไม่เคย ใช้เลย
1.	เล่นเกม					
2.	ชมภาพยนตร์/ฟังเพลงจาก CD, DVD, VCD					
3.	ใช้ระบบปฏิบัติการต่างๆ เช่น WINDOWS, UNIX, LINUX เป็นต้น เพื่อจัดการกับโปรแกรม หรือ แฟ้มข้อมูล เช่น Add/Remove โปรแกรม, Set Printer, copy/delete แฟ้มข้อมูล					
4.	ค้นข้อมูลจากซีดีรอม (นอกเหนือจากการสืบค้น ในห้องสมุด)					
5.	ใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail)					
6.	คุยโต้ตอบ (Chat) ผ่านเครือข่าย Internet					
7.	ค้นข้อมูลโดยใช้ World Wide Web					
8.	ใช้โปรแกรมประมวลผลคำ เช่น Page Maker, Microsoft Word					
9.	ใช้โปรแกรมตารางคำนวณ เช่น Microsoft Excel, Lotus					
10.	ใช้โปรแกรมประเภทกราฟิก เช่น Microsoft PowerPoint, Corel Draw, Photo Shop					
11.	ใช้โปรแกรมจัดการฐานข้อมูล เช่น Microsoft Access, FoxPro					
12.	อื่นๆ เช่น ☐ สร้างโฮมเพจ, ☐ เขียนโปรแกรม (โปรแกรม).....					

ตอนที่ 2 สภาพการให้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง
ของนักเรียน

1. นักเรียนมีวัตถุประสงค์ในการใช้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ เพื่ออะไร (โปรดเรียงลำดับการใช้ข้อใดใช้มากที่สุด ให้ใส่หมายเลข 1 ใน [] หน้าข้อนั้น และใส่หมายเลข 2 และ 3 หน้าข้อที่ใช้ น้อยลงตามลำดับ แต่ถ้าไม่เคยใช้ข้อใดเลย ไม่ต้องใส่หมายเลขกำกับหน้าข้อนั้น)
☐ เพื่อทำรายงานประกอบการเรียน
☐ เพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม
☐ เพื่อความเพลิดเพลิน
2. นักเรียนใช้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์ประมาณกี่ครั้งต่อสัปดาห์
☐ 1 ครั้ง / สัปดาห์ ☐ 2-3 ครั้ง / สัปดาห์
☐ 4-5 ครั้ง / สัปดาห์ ☐ มากกว่า 5 ครั้ง / สัปดาห์
3. การสืบค้นในแต่ละครั้งนักเรียนใช้เวลาประมาณเท่าใด
☐ น้อยกว่า 5 นาที ☐ 5-10 นาที
☐ 11-15 นาที ☐ มากกว่า 15 นาที

4. ฐานข้อมูล BOOK

4.1 นักเรียนใช้ฐานข้อมูล BOOK ในการสืบค้นมากน้อยเพียงใด

☐ ทุกครั้ง ☐ บ่อยครั้ง ☐ นานๆ ครั้ง ☐ ไม่เคยใช้เลย

ถ้าตอบไม่เคยใช้โปรดข้ามไปข้อ 5.1

4.2 นักเรียนใช้วิธีใดในการสืบค้นสารนิเทศจาก ฐานข้อมูล "BOOK"	ปริมาณการใช้			
	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคย ใช้เลย
(1) ค้นโดยใช้ชื่อผู้แต่ง และนามสกุล (เช่น au=เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์)				
(2) ค้นโดยใช้เฉพาะชื่อผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมาย \$ (เช่น au=เนาวรัตน์\$)				
(3) ค้นโดยใช้ชื่อเรื่อง (เช่น ช=โปรแกรมคอมพิวเตอร์)				
(4) ค้นโดยใช้ส่วนหน้าของชื่อเรื่อง ตามด้วยเครื่องหมาย \$ (เช่น ต้องการค้นหาหนังสือที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า โปรแกรม ทั้งหมด พิมพ์ ช=โปรแกรม\$)				
(5) ค้นโดยใช้หัวเรื่อง (เช่น ไทย—ประวัติศาสตร์)				
(6) ค้นโดยใช้ส่วนหน้าของหัวเรื่อง ตามด้วยเครื่องหมาย \$ (เช่น ต้องการค้นหาหนังสือที่มีหัวเรื่องขึ้นต้นด้วยคำว่า ไทย ทั้งหมด พิมพ์ ไทย\$)				

5. ฐานข้อมูล VDO

5.1 นักเรียนใช้ฐานข้อมูล VDO ในการสืบค้นอย่างน้อยเพียงใด

☐ ทุกครั้ง ☐ บ่อยครั้ง ☐ นานๆ ครั้ง ☐ ไม่เคยใช้เลย

ถ้าตอบไม่เคยใช้โปรดข้ามไปข้อ 6.1

5.2 นักเรียนใช้วิธีใดในการสืบค้นสารนิเทศจากฐานข้อมูล "VDO"

	ปริมาณการใช้			
	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยใช้เลย
(1) ค้นโดยใช้ชื่อผู้แต่ง และนามสกุล (เช่น อบ=สวนกุหลาบวิทยาลัย, โรงเรียน)				
(2) ค้นโดยใช้เฉพาะชื่อผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมาย \$ (เช่น อบ=สวนกุหลาบ\$)				
(3) ค้นโดยใช้ชื่อเรื่อง (เช่น ช=ฟุตบอลพรีเมียร์ลีก นัดที่ 8 ลิเวอร์พูล-แมนยู)				
(4) ค้นโดยใช้ส่วนหน้าของชื่อเรื่อง ตามด้วยเครื่องหมาย \$ (เช่น ต้องการค้นหาวิดิทัศน์ เรื่อง ฟุตบอลพรีเมียร์ลีก นัดที่ 8 ลิเวอร์พูล-แมนยู พิมพ์ ช=ฟุตบอล\$)				
(5) ค้นโดยใช้หัวเรื่อง (เช่น ฟุตบอล-การแข่งขัน)				
(6) ค้นโดยใช้ส่วนหน้าของหัวเรื่อง ตามด้วยเครื่องหมาย \$ (เช่น ฟุตบอล\$)				

6. ฐานข้อมูล SERIAL

6.1 นักเรียนใช้ฐานข้อมูล SERIAL ในการสืบค้นอย่างน้อยเพียงใด

☐ ทุกครั้ง ☐ บ่อยครั้ง ☐ นานๆ ครั้ง ☐ ไม่เคยใช้เลย

ถ้าตอบไม่เคยใช้โปรดข้ามไปข้อ 7.1

6.2 นักเรียนใช้วิธีใดในการสืบค้นสารนิเทศจากฐานข้อมูล "SERIAL"

	ปริมาณการใช้			
	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยใช้เลย
(1) ค้นโดยใช้ชื่อผู้แต่ง และนามสกุล (เช่น อบ=วิบูลย์ลีสุวรรณ)				
(2) ค้นโดยใช้เฉพาะชื่อผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมาย \$ (เช่น อบ=วิบูลย์\$)				
(3) ค้นโดยใช้ชื่อวารสาร (เช่น ช=ศิลปวัฒนธรรม)				
(4) ค้นโดยใช้ส่วนหน้าของชื่อวารสาร ตามด้วยเครื่องหมาย \$ (เช่น ต้องการค้นหาวารสารชื่อศิลปวัฒนธรรม พิมพ์ ช=ศิลป\$)				
(5) ค้นโดยใช้ขอบทความ หรือหัวเรื่อง (เช่น ภูมิปัญญาชาวบ้านในงานหัตถกรรม)				
(6) ค้นโดยใช้ส่วนหน้าของขอบทความ หรือหัวเรื่อง ตามด้วยเครื่องหมาย \$ (เช่น ต้องการค้นหาบทความเรื่องภูมิปัญญาชาวบ้านในงานหัตถกรรม พิมพ์ ภูมิปัญญาชาวบ้าน\$)				

7. ฐานข้อมูล CDROM

7.1 นักเรียนใช้ฐานข้อมูล CDROM ในการสืบค้นมากน้อยเพียงใด

☐ ทุกครั้ง ☐ บ่อยครั้ง ☐ นานๆ ครั้ง ☐ ไม่เคยใช้เลย

ถ้าตอบไม่เคยใช้โปรดข้ามไปข้อ 8.1

7.2 นักเรียนใช้วิธีใดในการสืบค้นสารนิเทศจากฐานข้อมูล "CDROM"	ปริมาณการใช้			
	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยใช้เลย
(1) ค้นโดยใช้ชื่อผู้แต่ง และนามสกุล (เช่น au=จินดา อิลเลททรอนิกส์, บริษัท)				
(2) ค้นโดยใช้เฉพาะชื่อผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมาย \$ (เช่น au=จินดา\$)				
(3) ค้นโดยใช้ชื่อเรื่อง (เช่น ti=พรรณไม้ในสวนหลวง ร.9)				
(4) ค้นโดยใช้ส่วนหน้าของชื่อเรื่อง ตามด้วยเครื่องหมาย \$ (เช่น ต้องการค้นหา CDROM ที่มีชื่อว่า พรรณไม้ในสวนหลวง ร.9 พิมพ์ ti=พรรณไม้\$)				
(5) ค้นโดยใช้หัวเรื่อง (เช่น พฤกษศาสตร์--ไทย)				
(6) ค้นโดยใช้ส่วนหน้าของหัวเรื่อง ตามด้วยเครื่องหมาย \$ (เช่น ต้องการค้นหาหัวเรื่องที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า พฤกษศาสตร์ พิมพ์ พฤกษศาสตร์\$)				

8. ฐานข้อมูล ANNO

8.1 นักเรียนใช้ฐานข้อมูล ANNO ในการสืบค้นมากน้อยเพียงใด

☐ ทุกครั้ง ☐ บ่อยครั้ง ☐ นานๆ ครั้ง ☐ ไม่เคยใช้เลย

ถ้าตอบไม่เคยใช้โปรดข้ามไปข้อ 9

8.2 นักเรียนใช้วิธีใดในการสืบค้นสารนิเทศจากฐานข้อมูล "ANNO"	ปริมาณการใช้			
	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยใช้เลย
(1) ค้นโดยใช้ชื่อผู้แต่ง และนามสกุล (เช่น au=วินทร์ เสียววาริน)				
(2) ค้นโดยใช้เฉพาะชื่อผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมาย \$ (เช่น au=วินทร์\$)				
(3) ค้นโดยใช้ชื่อเรื่อง (เช่น ti=ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน)				
(4) ค้นโดยใช้ส่วนหน้าของชื่อเรื่อง ตามด้วยเครื่องหมาย \$ (เช่น ti=ประชาธิปไตย\$)				
(5) ค้นโดยใช้หัวเรื่อง (เช่น ไทย--ประวัติศาสตร์)				
(6) ค้นโดยใช้ส่วนหน้าของหัวเรื่อง ตามด้วยเครื่องหมาย \$ (เช่น ไทย\$)				

9. ถ้านักเรียนไม่สามารถค้นหาหนังสือ หรือวัสดุตามที่ต้องการจากฐานข้อมูลในเครื่องคอมพิวเตอร์ได้ นักเรียนทำอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [] เลิกค้น
 [] ขอคำแนะนำเพิ่มเติมจากบรรณารักษ์
 [] ให้บรรณารักษ์ช่วยค้น
 [] ให้เพื่อนช่วยค้น
 [] อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจในการใช้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจของนักเรียน

ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการให้บริการ					
1. นักเรียนพึงพอใจในการให้บริการสืบค้นสารนิเทศต่อไปนี้เพียงใด					
1.1 ช่วงเวลาที่เปิดให้บริการสืบค้น (เช้า, กลางวัน, เย็น) มีความเหมาะสม					
1.2 การจัดวางเครื่องคอมพิวเตอร์มีความสูงอยู่ในระดับที่เหมาะสม					
1.3 มีบริการปากกา กระดาษ ไว้ให้บันทึกผลการสืบค้น					
1.4 มีคำอธิบายวิธีการสืบค้นติดอยู่บริเวณเครื่องคอมพิวเตอร์					
ด้านระบบการสืบค้นสารนิเทศ					
2. นักเรียนพึงพอใจระบบการสืบค้นสารนิเทศต่อไปนี้เพียงใด					
2.1 มีเมนูให้เลือกเพื่อเข้าสู่โปรแกรม					
2.2 ภาษาที่ใช้ในเมนูสื่อความหมายได้ชัดเจน					
2.3 มีเมนูย่อยให้เลือกชื่อฐานข้อมูล					
2.4 ขั้นตอนในการสืบค้นเป็นลำดับดี ไม่ซับซ้อน					
2.5 การแสดงผลบนจอภาพมีความคมชัด					
2.6 มีความสะดวกในการเปลี่ยนฐานข้อมูลจากฐานข้อมูลหนึ่งไปสู่อีกฐานข้อมูลหนึ่งโดยไม่ต้องย้อนกลับไปเมนูหลัก					
2.7 มีความสะดวกในการเปลี่ยนคำสืบค้นใหม่ โดยไม่ต้องย้อนกลับไปเมนูหลัก					
2.8 การประมวลผลหลังจากใส่คำค้นมีความรวดเร็ว					

ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.9 โปรแกรมสามารถแสดงคำค้นใกล้เคียง เมื่อไม่พบคำที่นักเรียนใช้เป็นคำค้น					
ด้านผลการสืบค้นสารสนเทศ					
3. ในการสืบค้นจากฐานข้อมูล นักเรียนมีความพึงพอใจต่อผลการสืบค้นต่อไปนี้เพียงใด					
3.1 ส่วนใหญ่พบรายการที่ต้องการ					
3.2 รูปแบบการแสดงผลเข้าใจง่าย					
3.3 ภาษาที่ใช้ในหัวข้อการแสดงผลสื่อความหมายชัดเจน					
3.4 รายการบรรณานุกรมที่สืบค้นได้มีรายละเอียดครบถ้วน					

ตอนที่ 4 ปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับปัญหาของนักเรียน

ข้อ	ปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>ปัญหาด้านการให้บริการ</u>					
1.	เครื่องคอมพิวเตอร์มีจำนวนจำกัด ต้องรอนาน					
2.	เครื่องคอมพิวเตอร์ขัดข้อง และหยุดบริการบ่อย					
3.	เครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นมีให้บริการที่จุดๆ เดียว ทำให้ไม่สะดวก เมื่อไปอยู่ในบริเวณอื่นของห้องสมุด					
4.	การจัดวางเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นไว้ใกล้กับโต๊ะบริการยืม-คืน ทำให้เกิดความแออัด					
5.	บริเวณที่ให้บริการสืบค้นมีแสงสว่างไม่เพียงพอ					
6.	ไม่มีคู่มือกำหนดหัวเรื่องไว้ให้บริการ					
7.	ไม่มีบรรณารักษ์อยู่ประจำเพื่อให้คำแนะนำ เมื่อมีปัญหา					
8.	คำอธิบายวิธีการสืบค้นเขียนไว้สั้นเกินไป ทำให้ไม่เข้าใจ					
9.	แป้นพิมพ์คอมพิวเตอร์ใช้งานได้ไม่ดีเท่าที่ควร เช่น พิมพ์ติดยาก, อักษรบนแป้นพิมพ์เลื่อน					

ข้อ	ปัญหาในการสืบค้นสารนิเทศด้วยคอมพิวเตอร์	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ปัญหาด้านระบบการสืบค้น					
10.	โปรแกรมหยุดทำงาน (hang) บ่อยครั้ง โดยไม่ทราบสาเหตุ					
11.	วิธีการสืบค้นมีความยุ่งยาก เช่น ต้องพิมพ์ au= นำหน้าชื่อผู้แต่ง หรือ ti= นำหน้าชื่อเรื่อง					
12.	คำสั่งให้คอมพิวเตอร์ทำงานต้องใช้ภาษาอังกฤษเท่านั้น ทำให้เกิดความยุ่งยากในการใช้					
13.	ในการสืบค้นสารนิเทศแต่ละครั้ง ค้นได้ทีละฐานข้อมูลเท่านั้น ทำให้เสียเวลา					
14.	ขั้นตอนการสืบค้นในแต่ละครั้งมีมากเกินไป					
	ปัญหาด้านผลการสืบค้น					
15.	รายการบรรณานุกรมที่ปรากฏไม่ถูกต้อง เช่น เลขหมู่ในเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่ตรงกับตัวเล่ม					
16.	รายการบรรณานุกรมมีการพิมพ์ผิด					
17.	ไม่มีการระบุจำนวนรายการที่สืบค้นได้ให้เห็นได้อย่างชัดเจน					
	ปัญหาด้านผู้ใช้					
18.	ใช้แป้นพิมพ์ (keyboard) ไม่คล่อง					
19.	ไม่เข้าใจขั้นตอนการสืบค้น					
20.	ไม่ทราบวิธีเปลี่ยนแป้นพิมพ์จากภาษาอังกฤษ เป็นภาษาไทย หรือจากภาษาไทย เป็น ภาษาอังกฤษ					
21.	ไม่เข้าใจการกำหนดหัวเรื่องที่ใช้เป็นคำค้น					
22.	ไม่เข้าใจวิธีการพิมพ์คำค้น เช่น การเว้นวรรคคำ					

ตอนที่ 5

ข้อเสนอแนะอื่นๆ(ถ้ามี).....

.....

จบแบบสอบถาม

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวธมลวรรณ เกียรติก้องศิริ
วันเดือนปีเกิด	15 สิงหาคม 2510
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	172/1 ซอยสวนพลู ถนนสาทรใต้ แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพมหานคร 10120
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ 1 ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดสุทธวราราม กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2523	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนธิดาแม่พระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
พ.ศ. 2528	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนสุราษฎร์ธานี
พ.ศ. 2532	ค.บ. (บรรณารักษศาสตร์) จากสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี
พ.ศ. 2543	ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) จากมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ